

Kürtler sandığı BOYKOT etti

Seçmenin yüzde 23'ü sandığa gitmedi

- 12 Eylül'de yapılan referandumda Evet yüzde 58, Hayır ise yüzde 42 oranında oy aldı. Anayasa paketi yürürlüğe girmiş oldu.
- 6 ilde boykot oranı 50'den fazla, 2 ilde yüzde 49 olmak üzere toplam 10 ildeki boykot oranı yüzde 40'ı aşiyor
- Diyarbakır'da boykot oranı yüzde 65, Hakkari'de 93, Şırnak'ta 78, Batman'da 63, Van'da ve Mardin'de yüzde 57 oldu.

Yazısı 2'inci sayfada

Uzlaşma, siyasi diyalog ve barış "diğer taraf" olmadan başarılmaz.

Leyla Zana:

Amaç barışı inşa etmek

- Barıştan paye ummak yerine hep birlikte barışı kolaylaştırmak için çalışalım.

Konumuz barışı inşa etmek... O zaman, bugüne kadar yalnızca aklımızdan geçirdiğimiz soruları açık, cesur ve samimi bir şekilde sormak/tartışmak gerekiyor.

Türkiye'de "barış" nasıl algılanıyor? Kürtler için "barış" nedir? Türkler için "barış" neyi ifade ediyor? Türkiye'de "barış" için; sorunu nasıl tanımlıyoruz? Tanımlarken tarafları nasıl konumlandırıyoruz? Halkların birbirlerini anlamaları için neler yapıyoruz? Değerlerin karşılıklı kabulü için gerçekten çabalanıyor muyuz? Peki, Türkler için "barış" neyi ifade ediyor? Türkiye'nin batusu için yukarıda madde madde ele alabildiğim kadar somut verilerim yok. Barış; bazı yerlerde teslimiyet veya tasfiye...

Devamı 2'inci sayfada

Barış Yazarları

- Tehdit tanımlamaları değişiyor ama barış gelişmiyorsa...

Ayhan Bilgen Sayfa 3'te

- Barış mücadelesinin kapsamı

Engin Erkiner Sayfa 5'te

- Barış Üzerine Yazılar:

Gündemde barış var ama...

İrfan Cüre Sayfa 6'da

- Barış içinde birarada yaşamak

Ahmet Karamus Sayfa 6'da

- Adalet, özgürlük ve Kürtler

Fuat Kav Sayfa 7'de

- Kürt stratejisinin yeniden yönlendirilmesi için

Prof. Andreas Buro Sayfa 8'de

- Kurdistan ü aşiti?

Memo Şahin Sayfa 10'da

- Ermeniler – Kürtler

Toros Sarıyan Sayfa 16'de

- Savaş, Kadın ve Barış

Nuray Bayındır Sayfa 18'de

- Çocuklarımıza Dokunma

Nuran Şen Sayfa 19'da

- Medyanın Savaş Dili

Koray Düzgören Sayfa 24'de

Avrupa Barış Meclisi: Kalıcı barış için yeni adımlar gerekiyor

Hükümet eylemsizliğin sürdürülebilmesi için operasyonların durdurulmasının sorumluluğunu üstlenmelidir. PKK de eylemsizliği sürdürmelidir.

Günay Aslan

Avrupa Barış Meclisi (ABM) hem Türkiye'deki barış, demokrasi ve adalet mücadelesine katkıda bulunmak hem de Avrupa'da göçmenlere yönelik son yıllarda giderek yükselen ırkçı eğilimlere karşı durmak amacıyla 26 Nisan 2008 tarihinde 300 yakın delegenin katılımıyla Almanya'nın Düsseldorf kentinde kuruldu.

Devamı 3'inci sayfada

KÜRT ÇOCUKLARI DOSYASI

Gülnaz Duman Bilge'nin hazırladığı TMK Mağduru Kürt Çocukları dosyası sayfa 20-21-22 ve 23'te

Çocukların bir kısmı hapisten çıktı ama Yasadaki değişiklik makyajdan ibaret

- TCK'nın 220'nci Maddesi'nde değişiklik yapılmadığı için, "örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt üyesi" gibi cezalandırılma yolundaki uygulama sürecektir.

Barış Gazetesi

Bu gazete barışın sesini daha geniş kitlelere duyurabilmeyi ve barış-severler arasındaki dayanışma ve iletişimi arttırabilmeyi hedefliyor.

Şimdilik 1 Eylül Dünya Barış Günü dolayısıyla özel sayı olarak yayınlanan bu gazete, barışseverlerin ilgi göstermesi durumunda yılda bir kaç sayı çıkan bir yaygın organına dönüşebilir.

Bu konudaki düşüncelerinizi lütfen bize bildirmenizi rica ediyoruz.

Avrupa Barış Meclisi

Leyla Zana: Uzlaşma, diyalog ve barış ‘diğer taraf’ olmadan başarılmaz

Bazı yerlerde; herkesin “Türk” olması ve öyle kalması... Çoğu zaman da “yeniden huzura” kavuşmak için Kürtlerden arınma olarak anlaşılıyor.

Kürtler de kazanım olarak algılanan barış; Batıdaki çoğunluk açısından kayıplar hanesine işleniyor: Egemenlik kaybı, statü kaybı, yetki kaybı ve en önemlisi kurucu aslı unsur olma duygusal refleksinin kaybı... Kürtlerin eşit hak talebi ciddi bir yenilgi duygusu yaratıyor. Oluşturulan panik ve kaygı; Batı’da Kürtleri adeta korkulacak varlıklar haline dönüştürdü, dönüştürüyor. Bu nedenle, Türkiye toplumunun bir kesimi Kürtlerin haklarının tanınmasını kendi haklarının gasp edilmesi olarak algılıyor. Oysa Kürtlerin Türklerle birlikteliği bu ülke için bir güç ve kuvvet olarak algılanmalı. Gerçek; doğru algılanmazsa; kabul zorlaşabilir.

O halde, Kürtler “barış” derken farklı bir yaşam kurguluyor diyebilir miyiz? Peki, nasıl bir yaşam?

Mesela;
Kürtlerin semalarında askeri uçaklar uçmasın...
Sokaklarda panzerler dolaşmasın...
Resmî üniforma ürkütmesin...
Ağaçlar yakılmasın...
Bitkiler zehirlenmesin...
Taş atan çocuğun öfkesi dindirilsin...
Kim olursa olsun, hiç kimsenin ölü bedeni yerlerde sürüklenmesin...
Organları kesilmesin...

Bu durumda, Kürtler için “barış”, sorunun çıkış yeri yani özünü ilgilidir. Bodrum’da yaşayan bir Türkiye vatandaşı, ekmek almaya giderken nasıl panzerle karşılaşmıyorsa, Hakkâri’de yaşayan bir Türkiye vatandaşının da panzersiz bir sokaktan geçme hakkının olduğuyla ilgilidir. Mesele, bu hakkı tanımaktır. Mesele, bu hakkın korunmasına itina göstermektir. Mesele, Hakkâri’nin bu ülkeye dâhil olup olmadığına karar vermektir?

Ortaya çıkan bu iki farklı resim halklararası bir sorun olarak yorumlanmamalı: İki psikoloji, iki sosyolojik gerçek, iki mazi, iki kültür, iki halk... Önemli ve acil olan; tüm bu ikili durumlara rağmen bir devlette ve birlikte yaşayabilme becerisini göstermektir. Çok kızgın dönemlerde dahi halklararası çatışma ya da nefret yaşanmadı. Ancak barış için; yalnızca bu veriye dayanmak bir yanılsamadır. Toplumun iradesini olumlu kabul etmek

için başka veriler gerekiyor. Bu donelere ulaşmadan destek aramak hayal kırıklığına yol açıyor.

Çözüm veya açılım diyelim; her iki durumda da, ilgili kesimler ya da taraflar soruna dâhil edilmedikçe güvensizlik artabilir. Belirsizlikten beslenen bu güvensizlik yeni kırılmalara neden olabilir. Ayrıca bu süreçte, parlamentodan, sokağa hatta medyaya kadar sıçrayan negatif siyaset dili ve bu dilin “her an bir iç savaş olacakmış” gibi kullanılması da bu resmi destekliyor. Bu da yeni kaygıları körükliyor. Umudu zayıflatıyor. Yendik-yenildik, galibiyet-mağlubiyet duygusunu öne çıkarıyor. Bu hissedişin, her iki halkta da zaman zaman yer değiştirebildiği de

KÜRTLER BARIŞI NASIL ALGILIYOR?

“Barışın” dili ve duruşu nasıl olmalıdır?

Önce barışın Kürtlerdeki algısından söz etmek istiyorum:

Batman’da “barış”, Kürt kimliğinin tanınması, **Uludere’de** “barış”, anadilde korkusuzca eğitim ve öğretim özlemi, **Adıyaman’da** “barış”, Kürtlerin geleceklerine dair konuşma ve öneride bulunabilme hakkı, **Iğdır’da** “barış”, tüm farklılıkların bir arada ve özgürce yaşayabilme imkânının doğması, **Van’da** “barış”, zorunlu göç yerine; gönüllü yerleşme, isteğe bağlı ikamet, **Bingöl ve Dersim’de** “barış”, geçmişle yüzleşme, **İstanbul’da** “barış”; nüfus cüzdanında Kürtçe harf görebilme, **Urfa’da** “barış” Şanlıurfa’ya “Riha” demek, **Diyarbakır’da** “barış” ise, “Kürdistan” diyebilme özgürlüğüdür.

gözlemleniyor. Hal böyleyken, anlamak ve anlatmak nasıl mümkün olacak? Sorun salt bir anlatma ya da anlama sorunu mudur? Sanırım sorunu sadece bu boyuta indirgemek hem yüzeysel hem de insafsız bir yaklaşımdır.

Hepimiz bu sorunun barışçıl bir yöntemle çözülmesinde mutabıkız. Fakat çözümde kullanılacak araç, yöntem, dil ve üsluba dair sıkıntılar var. Gelinek noktada ilgili tüm tarafların çıkarlarının uzlaşmada örtüştüğünü söylemek isterken yaşanan bazı kırılmaları da göz ardı etmememiz gerektiğini düşünüyorum. Barışı inşa etmeye çalışırken sürece bakış açımızı da yalın ve şeffaf bir şekilde ortaya koymalıyız. Üzerinde konuşulan konular, taraflar ve konular netleştirilerek tanımlanmalıdır. Çünkü içeriği, planı ve bileşenleri bilinmeyen bir açılım projesine güç vermek mümkün olmayacaktır.

Kürt sorununun özgün ve çok taraflı bir sorun olduğu hep hatırlanmalıdır. Taraflardan birinin süreç dışına itilmesinin sadece çözümsüzlüğü derinleştireceği unutulmamalıdır. En son söyleneceklerin ilk başta söylenmemesine önemle dikkat edilmelidir. Özellikle siyasal sorumluluk taşıyan kişi, kurum ve kesimlerin söylemlerine dikkat etmesi barış süreci açısından hayattır.

Bütün bunların yanı sıra, devlet tüm kurumsal alanıyla “Kürt açılımını” içine sindirdiğini topluma hissettirmelidir. Türk halkının çözüme inna olmasında bu başat rol oynamaktadır. Toplum devletin soruna yaklaşımını sorgulamaktadır. Korkarım ki, devletin istemediğini Türk halkının çoğunluğu da kabul etmeye bilir. Öte yandan PKK’yi tatmin etmeyen hiçbir proje ya da adım Kürt halkının çoğunluğu için kabul görmeyebilir. O halde siyasi diyalogun başlaması ancak savaşı tarafların ortak noktalarda buluşmasıyla doğru orantılı gelişebilir. Ortak noktalar; daha fazla insan, itibar, enerji, kaynak ve zaman kaybetmemek olmalıdır. Öyleyse taraflar söylem ve uygulamada bütünlüklü bir yaklaşım sergilemeli ve aksi bir propagandan kaçınılmalıdır. Yeni bir dilin yaratılması ve örgütlenmesi için olanaklarını ve etki alanlarını kullanmalıdır.

Uzlaşma, siyasi diyalog ve barış “diğer taraf” olmadan başarılmaz. O halde “diğer

taraf” sandığımızdan daha önemli olabilir. Bir taraf halen eskiyi yaşatabileceğine inanırken öteki taraf devrimsel nitelikte adımlar bekliyorsa süreç yol alamıyor demektir. Elbette ne Kürtler gelişen, değişen ve dönüşen dünyadan kopuk bir söylem ve duruşa sahip olmalı ne de Türkler...

Barıştan paye ummak yerine; hep birlikte barışı kolaylaştıralım.

Bu çatışmalı coğrafyanın bağrından gelen bir barış çığlığı var. Bu çığlık güçlü bir çığlık. Güçlü olduğu kadar da inatçı. Ve inatçı. Haysiyetine düşkün, adalet için ısrarlı. O nedenle bu barış çığlığı bir gün mutlaka sahibini bulacaktır. Tıpkı Dicle ve Fırat nehrinin akışı gibi barışa akacaktır...

Leyla Zana’nın 2 Şubat 2010’da Brüksel’deki Kürt Konferansı’nda yaptığı konuşmadır.

Yeni bir anayasa ve barış isteyenler kazandı

• BDP Eşbaşkanı Demirtaş, “Çıkan sonuçtan özerklik isteyenler, anadilde eğitim isteyenlerin talebi doğru okunmalıdır” dedi.

12 Eylül günü yapılan anayasa referandumunda seçmenlerin yüzde 58’i Evet, yüzde 42’si Hayır derken yüzde 23 oranında seçmen de sandığa gitmedi. Katılım oranı yüzde 77’de kaldı.

Barış ve Demokrasi Partisi’nin Anayasa referandumunu boykot kampanyası Kürdistan’da büyük başarı sağladı. BDP’nin geçtiğimiz seçimlerde birinci ya da ikinci parti olduğu Kürt illerinin hemen hemen tümünde katılım oranı yüzde 50’nin altında kaldı.

6 ilde boykot oranı 50’den fazla, 2 ilde yüzde 49 olmak üzere toplam 10 ildeki boykot oranı yüzde 40’ı aşıyor. Sonuçta toplam 15 Kürt ilinde seçmenin yüzde 30’u tercihini boykottan yana yapmış oldu. Diyarbakır’da sandıklarının tümünün açılmasının ardından çıkan kesin sonuçlar göre boykot oranı yüzde 65 olarak gerçekleşti. Van’da ise boykot yüzde 57 oldu. Hakkari halkı bu alanda bir rekor kırarak yüzde 93 oranında boykota katıldı.

Mardin’de ise toplam seçmenlerin yüzde 57’si sandık başına gitmedi. Şırnak’ta boykot oranı yüzde 78 olarak gerçekleşti. Batman’da da seçmenlerin yüzde 63’ünden fazlası boykot dedi. Siirt ve Iğdır’da ise seçmenlerin yüzde 50’ye yakını boykota katıldı. Muş’ta da seçmenin yüzde 46’sı sandık başına gitmedi.

Urfa’da seçimlere katılım yüzde 69,3 oranında kaldı. Ağrı’da sandığa gidenlerin oranı yüzde 56,2 oranında kaldı. Bingöl’de seçime katılım 76,1 oranında gerçekleşti. Bitlis’te seçime katılım 69,6 olurken, Iğdır’da yüzde 46,7 oranında kaldı. Kars’ta ise katılım yüzde 69,5 oranında gerçekleşti.

Şimdi anayasa çalışmalarını başlatmalı

Referandum sonuçlarını değerlendiren DTP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş, Kürt halkının ‘boykot’ tavrı ile demokrasi dersi verdiğini belirterek, yeni bir Anayasa çalışmasının başlatılması gerektiğini söyledi. Demirtaş, “Boykot Kürt halkı için tarihi bir zaferdir. Evet ve ‘hayır’ cıların işi bitmiştir ama boykotçuların işi bitmemiştir” dedi.

Demirtaş, Türkiye’de yeni bir anayasa isteyenlerin referandum sonucunda kazandığını ifade ederek, “Türkiye’de yeni bir anayasa isteyenler referandumun sonucunda kazanmışlardır. Bu saatten sonra bizim beklentimiz çok zaman geçirmeden artık, bir anayasa platformunun oluşturulmasıdır. Siyasi partilerin ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile yeni bir anayasanın oluşturulması gereklilik haline gelmiştir. Çıkan sonuçtan özerklik isteyenler, anadilde eğitim isteyenlerin talebi doğru okunmalıdır” şeklinde konuştu.

Tarafsız siyasi yorumcular, AKP’nin, BDP’yi Kürt çoğunluğu temsil eden siyasal irade olarak görmediğini hatırlatarak, özellikle referandumda Kürtlerin BDP’ye tavır alarak meşruiyetini tartışılır hale getireceğini düşündüğünü ama boykot kararlılığının AKP ve AKP’nin yürüttüğü Kürt siyaseti açısından stratejik bir yenilgiye yol açtığını söylediler. Bu şartlarda AKP’nin boykot cephesini muhatap almasının barış adına kaçınılmaz olduğuna değindiler.

Birçok yazar da, referandumda çıkan bu sonuç ve mesajlar ışığında demokratik güçlerin kalıcı bir barış için etkin tavırlar koyması ve AKP’yi eylemsizlik sürecinin devam edebilmesi için bazı adımlar atmaya zorlaması gerektiğine işaret ediyor.

Aşiti / Barış Özel sayı
Yayınlayan: Avrupa Barış Meclisi
www.barisameclisi.com

Yayın Kurulu: Gunay Aslan, İrfan Cüre, Koray Düzgören, Engin Erkiner, Mehmet Şahin
Editör: Koray Düzgören
Grafik tasarım: Just Design N Print
www.justdesignandprint.co.uk
Baskı: Newsquest
www.newsquest.co.uk
Adres: Melchior Str. 3 - 50670 Köln
Tel: 0049/221 72 4077 Fax: 0049/221 73 92424

Avrupa Barış Meclisi: Kalıcı bir barış için çift taraflı ateşkes

- PKK, kamuoyunda giderek yükselen çözüm umutlarını gözetmeli, demokrasi dinamiklerinin çabalarını 'eylemsizlikle' desteklemeye devam etmelidir.
- SSCB'den sonra Türkiye bölgesel bir askeri güç olarak ortaya çıktı. Ülkenin bu yeni konununun barış mücadelesinin kapsamını genişlettiğini belirtmek gerekir.

Günay Aslan

Türkiye'nin Kürt sorununu şiddetle bastırmaya çalışması yüzünden çeyrek asırdır yaşanan çatışmanın bu ülkeyi artık iç savaşın eşiğine getirdiği, Türkiye'nin 'etnik boğazlaşma' sinyalleri verdiğini biliyoruz. ABM bu gidişattan kaygı duyan barış yanlılarının bir araya gelmesiyle kuruldu.

Barış dilini konuşmak, barış kültürü yaratmak, halkların barış

olarak, iki yılı aşkın zaman içerisinde konferans, panel, yürüyüş, bilgilendirme toplantısı, mektup ve imza kampanyaları gibi 100'ü aşkın etkinlik düzenledik.

Bunun yanında aktüel gelişmeleri konu alan 100'e yakın basın açıklaması yaptık. Düşüncelerinden veya siyasal aktivitelerinden ötürü tutuklanan birçok kişi için dayanışma kampanyaları yaptık.

Elbette bunların yeterli olduğunu

geçmeye çağırıyoruz. Kalıcı bir barış için herşeyden önce silahların susması ve çift taraflı bir ateşkes gerekiyor.

Bu, vakit geçirilmeden sağlanmalıdır. Ayrıca Kürtlerin gasp edilen demokratik iradelerinin parlamentoya tam olarak yansıtılması için seçim barajının, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerle birlikte kaldırılması gerekiyor.

PKK'ye de bütün zorluklarına rağmen 'eylemsizlik' kararını

“Çatışmaların durması barışçıl çözüm sürecinin olmazsa olmazıdır. Bu nedenle demokrasi dinamiklerinin daha aktif çaba içinde olmaları da gerekir”

içinde birarada özgürce yaşamasına katkı sağlamak, herkes için demokrasi, özgürlük, refah ve adalet taleplerinde bulunmak amacıyla yola çıkıldı.

Aradan iki yılı aşkın bir süre geçti. Bu süre zarfında üzerimize düşeni yapmaya, tarihsel sorumluluğumuzun farkında olarak soylu barış mücadelesine layık olmaya çalıştık.

Tarihsel bir dönemden geçtiğimiz, halklarımızın ortak barışçıl geleceği açısından yaşamsal önemi olan kritik günler yaşadığımızın bilinci ve sorumluluğuyla Almanya başta olmak üzere Avrupa'nın birçok ülkesinde çalışmalar yaptık.

Almanya, Hollanda, Belçika, İngiltere, Fransa, İsviçre ve İsveç gibi ülkelerde bir yandan örgütlenme çalışmaları yapan, diğer yandan da barış mücadelesine aktif destek veren ABM

söylemiyoruz. Birçok konuda yetersiz kaldığımızın, bazı eksikliklerimizin olduğunu farkındayız. Ancak herşeye rağmen de başlangıcın önemli olduğunu bilinceyiz. Tarihsel adım atılmıştır. Bu adının zaman içinde güçleneceği inancındayız.

Barış kalıcı olsun

Türkiye'de Kürt Sorunu'nun yoğun olarak tartışıldığı bir dönemden geçiyoruz. PKK'nin 7'inci kez ilan ettiği ateşkesin ardından yoğunluk kazanan bu tartışmaları elbette önemsiyoruz. Ancak sadece bununla yetinilmemesi kalıcı bir barış için atılması gereken adımların atılmasını bekliyoruz.

Burada sorumluluğun siyasi iradede dolayısıyla AKP Hükümeti'nde olduğunu biliyoruz. Ve hükümeti askeri operasyonlara son verilmesi için harekete

sürdürmesi çağrısını yapıyoruz. PKK, kamuoyunda yükselen barışçıl çözüm umutlarını gözetmeli, demokrasi dinamiklerinin çabalarını 'eylemsizlikle' desteklemeye devam etmelidir.

Askeri operasyonların durması ile 'eylemsizlik' kararının uzatılması barışçıl çözüm sürecinin olmazsa olmazıdır. Bu nedenle demokrasi dinamiklerinin askeri operasyonların derhal durdurulması için daha aktif çaba içinde olmaları da gerekir.

Operasyonların durması, savaşın sona ermesi halinde halkların barış için birarada yaşamasının yolu da açılacaktır. Buna inanıyor, bu adımların atılmasını gerekli görüyoruz.

ABM, Türkiye'nin barış, demokrasi ve adalet mücadelesini yakından izlemeye ve elinden gelen desteği vermeye devam edecektir.

Tehdit tanımlamaları değişiyor ama barış gelmiyorsa...

Ayhan Bilgen
Türkiye Barış Meclisi Sözcüsü

Devlet, "burnundan kıl aldırılmaz" diyenler başka alternatif kalmadığında bunun pekala mümkün ve hatta zorunlu olduğunu görecektir

Tehdit tanımlamaları, adil bir barışın önündeki en önemli yapısal engeldir. Tehdit tanımlamaları değişiyor ama barış gelmiyorsa bazı konuları yeniden ele alıp değerlendirmek zorundayız.

Önce iktidar ekseninden yaklaşalım. İktidarın el değiştirmesi ile birlikte iki önemli tehdit tanımlamasından birisi olan "irtica" önce fiilen sonra resmen bu kategoriden çıkarıldı. Çıkarılması ya da yeniden tanımlanması gerektiğine tümüyle katılıyorum. Ancak diğer iç tehdit gündemini oluşturan "bölücü terör" konusunda hiç bir değişiklik tartışmaya bile açılmıyor.

İktidar erkini elinde tutan, devletin egemenliğine ortak olan çevrenin kendini akredite edip, diğer "düşman odaklarını" olduğu yerde bırakması oldukça tehlikeli bir tablonun yansımasıdır. Türkiye'de 28 Şubat döneminde muhafazakar çevrelere devlet eliyle uygulanan baskı ve dışlamanın "intikamını alma" çabaları anlaşılır olmakla birlikte endişe verici bir durumdur. Hasap sormak ve intikam almak "adaletin tecellisi" için farklı anlamlar ifade eder. Ezilen olmaktan çıkmak, mutlaka adaletten yana olmak anlamına gelmez. Ezen olmayı başarmak, yada bazılarının ezilmesine seyirci olmak, adaletin değil zulmün yanında saf tutmak anlamına gelir.

Dış tehdit kategorisini bile daraltan ama "bölücülüğe dayalı" iç tehdit tanımlamalarına dokunmaya yanaşmayan yönetim anlayışı ahlaki olarak masaya yatırılmalıdır. Yunanistan'ın, İran'ın, Rusya'nın değişebileceğine inanıyor ama kendi içinizden çıkan bir tehdit dinamiğinin değişebileceğine inanmak istemiyor, yada değişmesini kabullenmek istemiyorsanız, bir yerde ciddi bir yanlış yapıyorsunuz demektir. Demokratik haklarını, eşitliği, özgürlüğü isteyenleri bile "bölücülük" ile suçlamak elbette bir korku imparatorluğunu yönetme biçimidir. Bu alışkanlık hepimizin malumudur. Ancak kaygı verici olan, daha önce kendisi tehdit kategorisinde olanların, şimdi bu korku ile kontrol yönteminin devamına hizmet ediyor olmalarıdır.

Konunun ikinci boyutu, barış mücadelesi verdiğini iddia edenler ekseninde ele alınmalıdır. Barışın tesisi konusunda neden mesafe alınamadığı konusunda son dönemde yaşadıklarımız, bizim için öğretici olmalıdır. Barışın toplumsal ayağını örmekle, devlete dair kısmın sınırlarını çizmek asla birbirine karıştırılmamalıdır.

Elbette çatışmaların durması bir hukuk inşaası ile mümkündür. Bu hukuk da diyalog ve müzakere ile mümkün olabilir. Ancak barışı sadece diyaloga endekslemek ciddi bir yanılgıdır. Sağlıklı bir diyalog ortamının bir türlü kurulamıyor olması, bazı hesap ve planlamaların yeniden yapılmasını gerektirir. Diyalog, barış mücadelesi başka kapıları da açan bir anahtar olabilir. Ancak bu anahtarı kullanmadığımızda barışın inşasından vazgeçemeyeceğimize göre yeni bir yol haritasını tartışmaya açmalıyız. Bu yeni yol haritası barışı toplumsal zeminde fiilen inşa eder. Birilerinden barışı istemeden, barışa dair toplumsal alt yapı kurma çabalarına yoğunlaşmaktır. Bu yolda azıcık mesafe alındığında bile diyalog kapısının kendiliğinden açılması söz konusu olabilir. Dahası geri dönüşü olmayan böyle bir sürecin, inandırıcı biçimde hayata geçirilmesi, devleti diyalog isteyen taraf konumuna getirebilir.

Diyalog isteyen taraf olmakla, diyalog için koşulları oluşturmak birbirinden farklı sonuçlar doğurabilir. Devlet, "burnundan kıl aldırılmaz" diyenler başka alternatif kalmadığında bunun pekala mümkün ve hatta zorunlu olduğunu görecektir. Barışa mecbur etme politikası, ancak ve ancak toplumsal zeminde inşa edilebilir. Türk ve Kürtlerin birlikte yaşayabilmesinin kabul edilebilir kuralları, bu durumda yeniden yazılmaya başlanacaktır.

Avrupa Barış Meclisi çalışmaları

ABM, Almanya'da başta merkezin bulunduğu Köln olmak üzere Stuttgart, Hamburg, Berlin, Münih, Frankfurt gibi şehirlerle Fransa, İngiltere (Britanya), Hollanda, İsveç, İsviçre'de yerel meclislerle faaliyet göstermektedir. ABM talep halinde ve olanaklar imkan verirse bazı ülke ve yerel meclislere konularda yardımcı olabilir. Bu yardımlar daha çok insan gücü ve basın yayın alanlarında gerçekleşiyor.

Aşiti-Barış Gazetesi'nin bu özel sayısında Almanya'nın Stuttgart Barış Meclisi ile Britanya Barış Meclisi'nden söz ederek meclislerin bazı faaliyetlerini yansıtıyoruz.

Britanya Barış Meclisi'nin panelinde 'Barışa Ulaşmanın Yolları' tartışıldı

Birdal: Kürt sorunu bir demokrasi sorunudur

Ergil: Barışı yapacak olan toplumsal kesitlerdir

Düzgören: PKK silah bıraksa devlet hazırlıklı mı?

Londra'da bir grup Türkiyeli tarafından kurulan Britanya Barış Meclisi, 14 Mayıs Cuma akşamı School of Oriental and African Studies'de (SOAS) "Barış Süreçleri, Barışa Ulaşmanın Yolları" adlı bir panel düzenledi.

Britanya Barış Meclisi sözcülerinden Evrim Yılmaz'ın moderator olduğu panele konuşmacı olarak, Diyarbakır Milletvekili Akın Birdal, Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof Doğu Ergil ve Avrupa Barış Meclisi Sözcüsü Gazeteci Yazar Koray Düzgören katıldılar.

Akın Birdal konuşmasında, Türkiye'de İttihat Terakki'den bu yana gelen bir ayrımcılık, pusu kurma kültürü olduğunu, Avrupa'da sorunların duello ile çözüldüğünü, karşılıklı iki tarafın karşı karşıya gelip yüzleştiğini, Türkiye'de ise ensesinden tek kurşunla vurma, pusuda yakalama kültürü olduğunu söyledi. Birdal, sözlerine şöyle devam etti: "Türkiye'de Kürt sorunu bir demokrasi sorunudur. Bugün eğer bir milyon kişi Nevroz'da ateş etrafında toplanıyor ise bunu kimse vermedi. Kürtler bu hakkı aldı. Kürtler, o Nevroz ateşini sürdürmek için mücadele ettiler. Devletin bekası mı, hukukun üstünlüğü mü? diye bir ayrım varsa, hukuk her zaman üstün olmalı. Gecikmiş adalet, adalet değildir." Prof. Doğu Ergil ise konuşmasında, Türkiye'de herkeste bir dağa çıkma merakı, kardeşim inin şu dağdan, uy-

garlık ovada kuruldu diyerek şunlara değindi: "Türkiye'yi bir süredir izleyen bir gözlemci herhalde şu yargıya varır. Medya barış dilini bilmiyor. Akademi, barış ilmini bilmiyor. Siyaset sınıfı, barış yapmayı bilmiyor. Halk ise barışın bir yaşam tarzı değil, çatışmanın bitmesi anlamına geldiğini düşünüyor. Türkiye'de siyaset kutusundan şiddeti çıkarmak kolay değil. Siyaset kadrosu en çok çekici kullanıyor, sorunu çivi olarak görüyor, sorunu içine gömüyor, ortaya çıkması zor oluyor. Türkiye'de barış devletten bekleniyor, barışı yapacak olan toplumsal kesitlerdir. Sonra devlete barışı koruma görevi verilir." Son olarak söz alan Koray Düzgören, Türkiye'nin PKK ile savasa 300 milyar dolar harcadığını, kendi ülkelerinde üç milyon insanın göçe zorlandığını söyledi. Düzgören sözlerine şunları ekledi: "Çatışmaların durması, PKK silahları bırakırsa mümkün deniyor, acaba PKK silahları bıraksa devletin kanunları gerçek bir barış ortamını kurmaya hazır mı? Bu çok çarpıcı bir soru. 26 yıldır bir çatışma var. Çözüm yerine hep çözümsüzlük dayatıldı. Batı'ya asker cenazeleri gelince, Kürt olmayan aileler de sorunu tartışmaya başladılar. Buna rağmen devlet in kurumları bir barışa henüz hazır değil. Barış anlayışı en üst seviyede dile getirilmeli. Medya, kışkırtıcı, barış karşıtı söylemini bırakmalıdır. Panel soru ve cevap kısmının ardından son buldu.

Stuttgart Barış Meclisi (Türkiye)

Stuttgart Barış Meclisi/Türkiye 4 Temmuz 2008 Tarihinde Halk Yüksek Okulu (vhs) Theodor-Bäuerle-Salonunda yapılan toplantıyla kuruluşunu ilan etti. 3-4 aylık ön çalışmanın ardından yaklaşık 60 davetlinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantının açılışı saygı duruşunun ardından Deniz Dağın müziğiyle başladı.

Toplantıya Eyalet ve Stuttgart Belediye Meclisinde temsil edilen bütün partilerinin yanısıra Stuttgartta yaşayan çok sayıda şahsiyet davet edildi.

Toplantı, Stuttgart Barış Meclisi/Türkiye adına misafirlere kürtçe, türkçe ve almanca olarak hoşgeldin denildikten sonra, Stuttgart Barış Meclisinin kuruluş süreci ve gerekçeleri türkçe ve almanca olarak sunuldu. Avrupa Barış Meclisi adına toplantıya katılan Günay Aslan yap-

tığı konuşmanın ardından sorulara yanıt verdi.

Günay Aslanın Konuşmasının ardından sırasıyla; Sığınmacılar Çalışma Grubundan Papaz Werner Baumgarten, Yeşillerden Sylvia Fischer (Belediye Meclisi üyesi) konuştu.

Sol Patiden Ulrike Küstler (Belediye Meclisi üyesi) Alman Barış Hareketi (DFG-VK) Almanya Genel İdarecisi Monty Schädel, Stuttgart Belediye Meclisi Üyesi Muhterem Arasin yanısıra Stuttgartta yaşayan çok sayıda şahsiyette toplantıya katılarak başarı dileklerini iletiler ve Stuttgart Barış Meclisi çalışmalarına destek verceklerini söylediler.

Türkiye Barışını Arıyor Konferansı katılımcılarından Yaşar Kemal, Vedat Türkali, Prof. Dr. Doğu Ergil, Mehmet Uzun ve Suzan Samancının

yaptıkları konuşmalardan yapılan (Türkiye Barışını Arıyor Ya Gerçek Demokrasi Ya Hiç adlı kitabın arka kapağında) alıntılarının almanca ve Türkçe okunması ise toplantıya ayrı bir renk kattı.

Stuttgart Barış Meclisi olarak 17 Ocak 2009 tarihinde Feleknaz Uca'nın, Akın Birdal'ın, Andreas Buro'nun ve Faruk Ünsal'ın katılımıyla "Kürt Sorununda Barışçıl Çözüm Arayışları" adlı Türkçe ve Almanca düzenlediğimiz konferansa 350 nin üzerinde katılım oldu ve hem sunumlar hemde ardından gerçekleştirilen soru cevap kısmı çok canlı geçti.

23 Mayıs 2009 tarihinde ise Akın Birdal'ın ve Vedat Türkali'nin katılımıyla Edebiyat ve Müzikle Barışa Davet adlı toplantımıza da katılım 300 ün üzerinde gerçekleşti.

Biz barış istiyoruz... Ya siz?

Lokman Öğülmüş

Fransa Barış Meclisi Sözcüsü

Türk'üyle, Kürd'üyle, masum askeriyle, dağdaki gerillasıyla, okuldaki yoldaki genciyle, yaşlısıyla içmek istiyor barışı kana kana...

Bu ülke barışa susamış...

Ülkede sanki yeni gariplikler yaşanıyor gibi her gelen yeni gün hemen arkasında bıraktığı günü unutturuyor.

Bu ülkede on yıllarca gariplikler yaşanıyor.

Acılar, katliamlar, ölümler, yolsuzluklar, azınlıklar üzerinde inkar politikaları, yoksulluk pençesinde sıkıştırılmış halklar, eğitim, ulaşım, sağlık, karmaşasında beyinleri boşaltılan büyük bir kesim. Savaş çılgınlıkları ile ilkokul sıralarında çocuklar yetiştiriliyor.

Yıllarca küçücük beyinlerden başlayarak, Türk'ün Türk'ten başka dostunun olmadığı bugün dahi okullarda söylenip düşmanlık tohumları atılıyor.

12 Eylül faşist cuntasının izleri daha vücudumuzda, benliğimizde bir mızrak gibi saplı dururken ve otuz yıldır süren bu kirli savaşın açtığı tahrip ve travmalar parçalanmış binlerce asker ve Kürt ailelerinin çılgınlıklarını duymuyorlar ve halen savaş diyorlar.

Hayallerini dahi yaşayamadan, hangi vatan, hangi millet için ölüme mecburi askerliğe gönderilen o çocukların ölümlerine seyirci kalan omuzu kalabalıklar kendi saltanatları için halen savaş diyorlar. Ne acı değil mi?

Bunca yaşanan haksızlıklara, haksız ölümlere, faili meçhul cinayetlere, yıkılan, parçalanmış yuvalara rağmen barış diyemememiz ne acı değil mi?

Barışın savaştan daha iyi olduğunu bilmemize rağmen barış yanlısı olmak zor geliyor bize nedense...

Ne acı değil mi barış yanlısı olamamak...

Bu ülke barışa susamış...

Barışı kana kana içmek istiyor...

Türk'üyle, Kürd'üyle, masum askeriyle, dağdaki gerillasıyla, okuldaki yoldaki genciyle, yaşlısıyla içmek istiyor barışı kana kana...

Bu ülke barışa susamış...

Asker anası, gerilla anası, dayıları, amcaları, kardeşleri içmek istiyorlar kana kana barışı...

Biz istiyoruz barışı...

Biz susadık barışa özgürlüğe ve kardeşçe yaşamaya...

Ya siz....

Savaş yanlıları

Ölüm makinaları yuva yıkıcılar halkların düşmanları...

Siz isteyemezsiniz barışı.

Siz savaş olmadan yaşayamazsınız...

Biz barış istiyoruz...

Biz ölümler olmasın, çocuklar öldürülmesin, çocuklar yaşlarından büyük ceza almasın, yuvalar yıkılmasın, köyler yakılmasın Türk Kürt birlikte özgürce yaşayalım kirli savaşla insanlar katledilmesin diyoruz...

Biz barış istiyoruz...

Sizlerin saltanatını korumak için adına askerlik dediğiniz daha tüyleri bitmemiş gencecik insanları ölümlere yollamanıza engel olmak için barış istiyoruz...

Çünkü kaybedecek hiçbir şeyimiz yok...

Ama...

Kazanacak savaşı, kocaman bir dünyamız var...

İşte dünyayı kaybetmemek için barış istiyoruz...

Biz burada barış özgürlük kardeşlik yanındayız...

Ya siz...

Barış mücadelesinin kapsamı ne olmalı?

Engin Erkiner

Türkçede barış hakkında yazılmış telif yapıt kaç tanedir diye sorulsa, cevap hiç de iç açıcı olmaz. Bu soruya barışla ilgili çevrilmiş kitaplar, yazıların yer aldığı dergileri de katın. Hepsini toplasanız bir kitap rafını doldurmaz.

Bu ülkede barış mücadelesi yenidir. Yeniden kasıt, ilk barış örgütlerinin yeni kurulmuş olması anlamında değil, barış mücadelesinin "ülkenin içi" ile ilgilenmesi anlamındadır.

Ülkenin uluslararası planda yıllarca NATO'nun güneydoğu kanadı olmanın ötesinde işlev taşımaması, Kore ve Kuzey Kıbrıs'ın işgali dışında savaşa katılmamış olması, ek olarak ordunun cumhuriyet dönemi kültüründe özel bir yere sahip olması, barış mücadelesinin gelişmesini geciktirmiştir. Ek olarak, barış mücadelesinin kapsamı konusunda da ciddi sorunlar vardır.

SSCB'nin dağılmasının ardından Türkiye'nin konumu değişti ve bölgesel bir askeri güç olarak ortaya çıktı. Ülkenin bu yeni konumunun barış mücadelesinin kapsamını önemli oranda genişlettiğini belirtmek gerekir.

Ülkede 26 yıldır süren savaş başka konuların üstünü kapatsa da, barış mücadelesinin daha geniş bir kapsama sahip olması gerekliliği sürekli kendini hissettiriyor.

- Türkiye yoğun silahlanmayı sürdüren bir ülkedir. Ülkeden geçen petrol ve doğal gaz boru hatlarının korunması bu silahlanmanın nedenlerinden bir tanesidir. Ortadoğu'dan ve bazı Afrika ülkelerinden Avrupa ülkelerine giden kaçak göçmenlerin önemli bir transit ülkesi olan Türkiye, bu göçü engellemek için Ege Denizi'nde hücumbotlarla denetim kurmuştur. Ülkenin yoğun silahlanması sadece PKK ile ilgili değildir.

- Türkiye artan oranda hafif silah ihracatçısı durumuna gelmektedir. Silah sanayisi gelişmesini sürdürdüğü oranda top gibi daha ağır silahları da üretebilecektir.

- Barış hareketinin önemli konularından birisinin TSK'nın yapısı ve vicdani ret hakkı olması gerekirken, bu konuların öne çıkması oldukça yenidir. Kısa süre önce gündeme gelen kısmi profesyonel orduya geçiş konusu da -barış mücadelesi dar kapsamda ele alındığı için- yeterince irdelenememiştir.

- TSK, devletin ideolojik aygıtlarından bir tanesidir. Düzenin ideolojik olarak meşruluğunun sağlanmasında TSK'nın önemli yeri vardır.

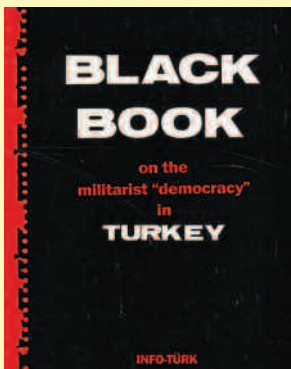
Maddeler artırılabilir. İlk yapmamız gereken, barış hareketinin gelişmiş olduğu ülkelerdeki deneyleri öğrenmektir. Avrupa'da barış hareketinin gelişmiş olduğu ülkelere birisi Almanya'dır. Her tarafa asker gönderen bir ülke olduğu için, barış hareketi de her yıl Dünyadaki başlıca çatışma bölgeleri hakkında ayrıntılı raporlar yayınlamaktadır.

Kıssadan hisse: Türkiye'nin NATO çerçevesinde yer alarak savaşa katıldığı Afganistan'daki durum pek az kişiyi ilgilendiriyor. Gerçekte ise, ülkenin askeri faaliyetlerinin çok yönlü olduğu bir dönemde, barış hareketinin de aynı gelişmeyi göstermesi gerekiyor.

Acil olarak başka ülkelerdeki barış mücadelesi deneyimlerini içeren yapıtların çevrilmesi gerekir desem, herhalde yanılmış olmam.

Bunları öğrenirken, kendimize özgü barış mücadelesini de daha iyi şekillendirebiliriz.

12 Eylül 1980 Darbesi'nin 30. Yıldönümünde Fransızca ve İngilizce Belgesel

Doğan Özgüden'in önsözüyle

**Türkiye'de Militarist "Demokrasi"nin
Kara Kitabı**

Fransızcası: 420 sayfa, 17x25 cm, **İngilizcesi:** 400 sayfa, 17x25 cm.

Rue de Pavie 53 - 1000 Bruxelles adresinde doğrudan alım halinde: 25 Euro

Postayla derhal adresinize gönderilmesi halinde: 35 Euro (Posta masrafları dahil)

Bedelin aşağıdaki İfo-Türk hesabına tercih edilen dil belirtilerek peşin olarak gönderilmesi gerekir:

IBAN BE29 1424 0243 7564 BIC Fintro : GEBABEBB

GÜNDEMDE BARIŞ VAR, AMA...

İrfan CÜRE

Sol Parti Hamburg Eyalet Y.K. Üyesi

Türkiye’de Kürt sorunu veya bir başka açıdan ülkede köklü demokratik dönüşümün önünün açılması sorunu bağlamında bugün öne çıkan adil ve demokratik bir barış talebinin gerçekleşme koşulları üzerine düşünürken, ister istemez dünyada benzer süreçlerden geçmiş ülkelerin deneylerine bakılmakta, olumlu-olumsuz yanlarıyla bizim kendi derdimize deva olacak örnekler olarak sunulmaya çalışılmaktadır. Barış talebinin can alıcı bir hal alması, sorunun çözümü için mücadelenin ortaya çıkardığı bir sonuçtur. Onbinlerce insanın öldürüldüğü, yerinden yurdundan edildiği, zorla göçe tabi tutulduğu ve bir halkın en temel demokratik haklarının hala inkar ve imha politikalarıyla ertelendiği bir yerde, böyle bir talebin sadece Kürtlerden değil, Türklerden de yükselmesi beklenir. Hatta daha çok onlardan beklenirdi.

Savaşların ve sınıf mücadelelerinin kuralları burada da hükmünü sürdürüyor. Başka halkların hakkını hukukunu tanımadığı, onların ezilmesine ortak olduğu veya en azından seyirci kaldığı için kendisi de despotik-milliyetçi bir rejim ve bunu tamamlayan islamcı bir hükümet altında yaşamaya mahkum kalıyor. Anayasa değişikliği için yapılacak

referandum kampanyasında her ne kadar hükümet partisi, 12 Eylül rejimiyle hesaplaşma söylemiyle “demokrasi” havarisi kesilse de, sıra Kürtlere gelince “terör” demagojisiyle askerle birlikte sipere yatmakta ve “kökünü kazıma ve temizleme” seferberliğine çağrı yapmakta beis görmemektedir. Bir devletin hangi gerekçelerle olursa olsun yürüttüğü bir savaş, eğer o devletin vatandaşları tarafından desteklenmezse, hele de vatandaşlar savaşa karşı muhalefetlerini çeşitli biçimlerde dile getirmeye başlarsa, o devletin o savaşı sürdürmesi zorlaşır ve giderek de imkansız hale gelir. En tanınmış örneği hatırlayalım: Vietnam Savaşı. Vietnam halkının ulusal demokratik hakları için yürüttüğü kahramanca mücadele biliniyor. Ama savaşı bitiren tek başına bu mücadele değildi. İkinci bir önemli etmen, ABD’de başlayıp bütün dünyayı saran savaş karşıtı hareketi idi. Vietnamdan gelen tabutların sayısı arttıkça, asker anaları, önce bilmediğimiz yerler için çocuklarımız ölmesin diye seslerini yükselttiler. Sonra sadece bizim çocuklarımız değil,

başkasının çocukları da ölmesin demeye başladılar. Ve nihayet ABD’nin kendileri adına Vietnam’da işlediği suçların belgeleri hala belleklere kazınmış kimi fotoğraflarla ortaya çıkınca, ABD savaşı sadece Vietnam’da değil, bizzat kendi

bambaşka. Elbette büyük ve yaygın medya organları resmi savaş politikasının bir aracı gibi iş görüyorlar ve halkın ister milliyetçi isterse dinci motiflerle devletin inkar ve imha politikasına bağlanmasında hamarat roller de üstleniyorlar. Medyanın özendirici ve çarpıtıcı rolüne rağmen ölümler karşısında bizzat ölen askerlerin yakınlarında bile savaşa karşı yaygın ve güçlü bir tepkinin ortaya çıkmamasını ve hele de “vatan sağolsun, bir asker daha doğururum” diyen anaları anlamakta insan zorlanıyor. Elbette tek tük tepkiler var. Ama bu genel durumu değiştirmiyor. Gerçekten hastalıklı bir durumla karşı karşıyayız. Kürt özgürlük hareketi, onyıllardır mücadelesiyle oligarşik devletin ipliğini pazara çıkardı. Devletin çetelerle dolu bir derin örgütlenme olduğunu, kendi

yasalarında yer almayan gizli talimatlarla yönetilen bir devlet olduğunu görmek isteyenlere gösterdi. Her ne kadar inkar ve imha politikalarının sahiplerinin iktidarına son verecek, en azından onlara ölümcül bir darbe vuracak bir konuma gelemediyse de, Kürt halkının demokratik

hak ve özgürlüklerini tanımayan hiçbir hükümetin, hiçbir partinin artık yönetmeyeceğini kanıtladı. Dahası Kürt halkının toplumsal ve politik bilinçlenme ve örgütlenme düzeyi muazzam bir sıçrama yaptı.

Bugün Türkiye’de devletin bir çözümden çok çözümsüzlüğü tercih ettiği ve dayattığı bir durumla karşı karşıyayız. Buna karşı Kürt özgürlük hareketi kendi çözüm projesini, bu dayatmaya rağmen hayata geçirmeye kararlı olduğunu ilan etti. Demokratik Toplum Kongresi ve BDP de “demokratik özerklik” talebini yükseltirken, öte yandan da çatışmalara son verilmesi ve barışa şans tanınması için devlete, hükümete ve PKK’ye çağrıda bulundu. Daha önce tek yanlı ateşkes ve çatışmasızlık ilan PKK açısından bir sorun yok. Asıl devletin bu çağrıya ne cevap vereceği ve nasıl davranacağı önemli.

İşte tam da böyle bir anda Türkiye cennahında güçlü bir barış hareketinin olmaması, durumun vahametini artırmaktadır. Elbette bu sözlerimiz yıllardır canla başla halkların özgürlüğü ve kardeşliği, barış ve demokrasi için mücadele eden ve Kürt halkıyla dayanışmasını ikirciksiz sürdüren Türkiyelileri görmezden geldiğimiz anlamına gelmez. Aksine Kürt halkına “kendi barışını kendin kur” demeyeceksin, bugün Türkiye yakasındaki barış hareketini geliştirip yükseltmenin hayati önemini vurgulamak içindir. Ve elbette bunun için yapılması gerekenler, hepimizi göreve çağırıyor.

içindeki güçlü savaş karşıtı hareketle kaybettir. Avrupa’daki ve dünyanın diğer bölgelerindeki yine ABD karşıtı hareket de bir üçüncü etmen olarak Vietnam halkının zaferinin bağımsızlık ve barışla sonuçlanmasına katkıda bulundu. Türkiye’ye baktığımız zaman gördüğümüz manzara

Son dönemlerde Türkiye’de en çok kullanılan sözcüklerden biride “barış” sözcüğüdür. Barış sözcüğünün gündemde olması da gayet doğal. Çünkü içinde bulunulan koşullarda toplum; Kurtlerin ve Türklerin azımsanmayacak bir kesimi barışı istiyor. Kürdistan’daki savaş 26. yılını dolduruyor ve her ne kadar kesin istatistikler olmasa da savaşın en önemli sonuçlarından biri her iki taraftan 40.000 e yakın insanın hayatını kaybetmesi, binlercesinin fiziki ve psikolojik sakatlıklarla yüzyüze kalması, ve 17.000 üzerinde insanımızın “faily meçhul” cinayetler sonucu katledilmeleridir. Bu “faily meçhul” cinayetlerde de yaşamlarını kaybedenlerin büyük bir kısmının kürt aydın, akademisyen, işadamı, demokratları olmasıdır.

Sadece bu değil, resmi rakamlara göre 3500-4000 arası kürt, süryani, keldani köylü yakılıp yıkılmış, 3-4 milyona yakın insan kendi yerleşim alanlarından zorla şu veya bu şekilde göç ettirilmiş ve ana baba topraklarından uzak bölgelerde mülteci bir yaşama mecbur edilmişlerdir.

Savaşın insanlar ve doğa üzerine yaptığı olumsuz etkileri ve doğduğu korkunc sonuçların listesini uzatmak mümkündür. Bu etkiler halen devam etmekte, her iki taraftan da hemen hemen her gün yeni cenazeler toprağa verilmekte. Tüm bunların uzun vadede hem Türk hem Kürt toplumunda onarılması zor tahribatlara yol açacağı bizden önce o deneyimlerin acısını gören örneğin eski Yugoslavyada ki savaşın sonuçlarından da açıkça görülüyor. Henüz

Barış içinde bir arada yaşamak için

*Ahmet Karamus
ABM Sekreteryası Üyesi
İsveç Barış Meclisi (Türkiye)*

Türkiye ve Kürdistan toplumunda yaratılmak istenen çelişkiler geniş kitle tabanlarına yansımamış olsa dahi, Yugoslavya da yaşananların benzerinin alt yapısının hazırlanmaya çalışıldığı görülüyor.

Türkiye ve Kürdistan’da durum böyle vahim iken, karamsarlığa kapılmamak çok zor. Tüm yaşananların olumsuz etkileri ve korkunc sonuçlarına rağmen, iyimser olmak, halklarımızda tüm aksi çabalara rağmen bir gün diğer halklar gibi layık olduğu barışa kavuşacağı umudumu ben hep canlı tuttum. İnegöl. Dörtüol ve diğer yerlerdeki gibi kürtleri linç etme olaylarına rağmen, barış-severler, barışı isteyenler, barış için çabalayanların barışa olan

umutlarını hep canlı tutmaları, zorlukları en karanlık günlerde dahi yenmeyi başarmaları toplumun şiddetten arındırılmış, hem kürtlerin hem türklerin acilen gerekli olduğu diyalogun zaman kaybedilmeden başlaması için gereklidir.

Ancak ne yazık ki iyimser olmak, barış için çabalamak tek başına yeterli olmuyor. Bizler aynı zamanda sorunları objektif olarak saptayıp, uygun çözüm formüllerinin de önermek zorundayız. Türkiye ve Kürdistan koşullarında barışı sadece hümaniter bir perspektifle algılamak eksiktir. Barışa giden yol yani şiddet kullanılmadan, var olan sorunları diyalog ile çözmenin yolu, eşit hakların, eşit koşullarda yeni bir yaşamın yaratılmasından geçer. Türkiye ve Kürdistan’da eğer halklar birarada yaşayacaksa, demokratik bir toplum için gerekli olan tüm kurumların, başta kürt toplumu olmak üzere bütün halkların haklarını garantileyen bir hukuk devletinin ve herkesin özgürce kendi haklarını kullanabildiği, kullanmak için gerekli olanaklara sahip olduğu yeni bir düzenin yolunu açmak gerekir. Bu bence barış kültürünün geniş kitlelerde yer edebilmesinin en önemli koşullarından biridir.

Barış için uğraşı, diyalogun sorunların çözümünde esas yol olarak benimsenmesi, haklara saygı, başta Türk, Kürt, Laz, Çerkez ve diğer aydın, demokrat ve şiddetsiz bir yaşama ihtiyacı olan ve bunu isteyen herkesin görevidir.

Gelin elele verip barışa layık olduğumuz şansı tanıyalım.

Adalet, Özgürlük ve Kürtler...

Fuat Kav

ABM Sekreteryası Üyesi

"Adaletsizliği engelleyecek gücünüzün olmadığı zamanlar olabilir. Fakat itiraz etmeyi beceremediğiniz bir zaman asla olmamalı..!"
(Elie Wisel)

İnsanın anlam bulduğu yer adaletin gerçek anlamda hayat bulduğu yerdir. Bu bağlamda insanın kendini gerçek anlamda tanımladığı sistem, adaletin gerçek anlamda var olduğu, kendisini kuşatan ve baskılayan her türlü iç ve dış olgulardan arındığı bir sistemdir.

Adalet toplum yaşamı oluşturduğu gibi ve insanın iç dünyasının özünü teşkil eden ruhun da gerçek anlamda varoluşudur...Adalet duygusu denilen şey özünde insanın iç dünyasını oluşturan vicdanın ta kendisidir...

Adaletin olmadığı yerde ne vicdan olur, ne toplumda gerçek anlamda bir huzur ve refah oluşur ne de bireysel ve toplumsal yaşamın bir anlamı olur...

Demek ki huzur, vicdan ve anlam adaletin üç temel taşlarını oluşturur. Bu üç temel taşta göre adalet aynı zamanda temiz bir toplumun, ahlaklı bir ulusun, sorumlu ve duyarlı bir halkın alt yapısını oluşturur. Bireylerin kendi özlüklerinin ana halkasını yakalamada çok önemli rol oynayan adalet, aynı zamanda erdemli olmayı da gerektirir...

Eğer adalet, saadet ve refah bir toplumun, erdemli, onurlu ve vicdanlı bireylerin temel halkalarından birisini oluşturuyorsa, özgürlük de diğer temel halkayı oluşturmaktadır.

Düşünsel ve ruhsal boyutta soyut olan özgürlüğün maddi boyutu yaşamdaki paylaşım, dayanışma, hoşgörü, saygı, anlama yani adalettir. Bu özgürlüğün maddi boyuttaki halidir. Özgürlük eğer maddi dünyanın bilincine varılmaksa, adalet ise vicdanlarda yaratılan manevi dünyanın huzurlu olma halidir. Maddi dünyanın ve ruhun en berrak biçimde görülmesi, algılanması ve bilince çıkartılması olan özgürlük, adaletin en doğru biçimde işlenmesinin de ölçütüdür.

Bu durum adalet ve özgürlüğün ne

kadar iç içe geçtiğini ve her ikisinin de birbirinden ne kadar kopmaz bağlarla bağlı olduğunu çok önemli bir göstergesidir. Bu iki olgunun bütünsellik hali, Kürtlerin genel ve özel durumuna vurulduğunda, onların ne kadar vahim bir yaşama mahkûm edildiklerini görmek oldukça önemlidir.

Dağ hayatını ve özgürlüğü aynı potada eriten Kürtlerin, son yüzyıllık yaşamlarının kölece bir yaşam olduğunu anlatmaya bile gerek yoktur. Uygarlıktan kopuş pahasına da olsa özgürlüğü bir felsefe ve yaşam tarzı haline getirmiş olan Kürtler, yüzlerce yıl bu duygu ve düşüncelerle beslenmiştir. Bu anlamda Kürtler için özgür bir yaşamdan kölece bir yaşama kayışın son derece zor olduğunu anlaşılması ve mutlaka araştırılması gerekir.

Kürtlerin son otuz yıldır verdikleri kav-

kavgası aynı zamanda bir onur kavgasıdır. Zira onuru elinden alınmış bir halk ne adaletli olabilir, ne özgür bir duruşa sahip olabilir, ne de refahlı bir toplumda yaşayabilir.

Ama Kürtlerin verdiği kavganın esas nedeni, hiç kuşkusuz ki özgürlüktür. Özgürlüğü olmayan bir halkın başına nelerin gelebileceğini çok iyi bilen Kürtler, bu nedenle son otuz yıllarını tamamen kavgada harcamışlardır. Haklı özgürlük kavgası için bütün varlığıyla direnen bir halkın gerçekliği dikkate alındığında, insani erdemleri yücelten bu kavgaya karşı son derece saygı gösterilmesi gerekmektedir...

Fakat ne yazık ki bu yaklaşım hak ettiği ölçüde gösterilmemiştir. Türk devleti ve bazı çevreler, Kürtlerin bu onur kavgasını yeterince algılayamadıkları gibi, yeterince bilince de çıkartamamışlardır. Dolayısıyla bu gerçeklik fazla yaşanmamış, yanlışlanmamıştır. Şimdiye kadar ki tüm siyasi iradeler ve bu iradeye damgasını vuran politik ve askeri liderlerin genel yaklaşımı maalesef dar ve yüzeysel olmuştur. Hemen hemen tüm askeri ve politik liderler Kürt sorununu terör sorunu olarak ele almışlardır.

Hâlbuki gerçekler böyle değildir. 'Terör sorunu' söylemi, sadece doğruları gizleyen bir perde olmuştur.

Fakat Kürt halkının inatçı ve ısrarlı kavgası buna izin vermemiş ve özgürlük sorununu hep gündemde tutmayı başarmıştır. Kürtler son otuz yıldır adaletsizliği ortadan kaldırmayı yeterince muvaffak olamamıştır ancak, hep itiraz etmeyi ve direnmeyi bir ilke olarak görmüş, buna sıkıca sarılmışlardır.

Kürtler için itiraz onurlu bir yaşamın, özgürlüğü elde etmenin olmazsa olmazıdır...

Barış, temenniyle gerçekleşmez!

Erkan Kobanlı

Hollanda Barış Meclisi (Türkiye)

'Barış herkesin işidir'... Frederic Juliot-Curie

Türkiye ve Kürdistan halkının, özellikle dilek ve temenni gibi niyetlerini dile getirirken kurduğu cümlelerde barış kavramı ile sıkça karşılaşırız. Yeni yıla ilişkin arzulardan tutun da, bayram mesajlarına kadar bir bütün olarak özel günlerin vazgeçilmezlerinden birisi, barış ifadesinin vurgulanmasıdır. Kimi çevreler, her ne kadar kendi ülkelerinde ki savaşı görmezden gelerek, binlerce kilometre uzakta ki insanlar için bunu dilese de, kelime olarak barış kavramının kullanımının üst düzeyde olduğu ortadadır.

Farklı dinlerin ibadet biçimlerinde de aynı şekilde barış kavramı ağırlıklı olarak kullanılır.

Buraya kadar ortaya koyduğumuz tablo, kimilerimiz için umutlandırıcı veya heyecanlandırıcı olarak düşünülse bile, olayın aslı böyle değildir. Aslında sorunun esas burada başlamaktadır. Günümüz yurttaşları, hatta birçok yurtsever ülkede uygulanan katliamlar, imhalar ve etnik kıyımlar sonucu gelişen savaş ortamına, mevcut kayıplara sadece 'temenni-dilek' ekseninde yaklaşmaktadır. Hem Türkiye'li, hem de Kürdistan'lı toplumun sınırlı bir kesimi barış olgusunun pratikleşmesi için büyük bedeller verirken, diğer büyük kesim ise ne yazık ki sadece izlemektedir. Bunlarında önemli bir bölümü, belirttiğimiz çerçevede sadece özel günlerde hatırlamaktadır.

Dünya Barış Konseyi kurucu başkanı Frederic Juliot-Curie'den alıntı yaptığımız yukarıda ki 'Barış herkesin işidir' sözü ise, burada anlam kazanmaktadır. Bugün yaşadığımız durumun özeti bu kadardır.

Söz konusu çatışmalı ortama muhattap olan, aynı coğrafyayı paylaşan her insanın, barışın kendi işi olduğunu, insani bir görevi olduğunu kavraması gerekiyor. Çünkü ateş, sadece düştüğü yeri yakmıyor.

Düştüğü yerin insanların ulaştığı her yere kadar ateş de ulaşıyor. Kullanılan bu cümlede, bireyselleştirici yanının negatif eksisini de belirtmek gerekiyor.

Örneğin, Türkiye ve Kürdistan'da yaşanan çatışmalı ortam, sadece orada ki yurttaşları etkilememektedir. Acı, sadece onlarla sınırlı kalmamakta, çok daha uzaklara kadar gidebilmektedir. Ülkede yaşanan kaos ortamı ve kayıplar, sadece o kişiler veya ailesiyle sınırlı kalmamalıdır. Bu tür bireyselleştirici/ayırıştırıcı yaklaşımlardan uzak durulmalıdır. Ülkede yaşanan bir sorun, er yada geç tüm topluma yayılacak, büyük tesirde bulunacaktır. Bu nedenle, ülkede ki yaşanan sorun orada olduğu kadar dünyanın farklı yerlerinde ve Avrupa'da da hissedilmelidir. Aksi bir tutum, halklar için gerçekçi olmaz. Yazımıza Hollanda'yı ele alarak devam edelim.

Özel olarak, Hollanda'da yaşayan Türkler ve Kürtler'i baz aldığımızda, çeşitli farklılıklarla karşılaşmaktayız. Tarafsız bir biçimde belirtmek gerekiyor ki; Hollanda'da yaşayan Kürt nüfus, soruna duyarlılık noktasında bir aşama daha öndedir. Kürt toplumunun düzenlediği organizasyonlar ve eylemlere baktığımızda, barışa dair söylemlere sık vurgu yapıldığını görürken, Türk dernekleri ve kurumlarının ise savaşın devamını ister tarzda sloganları argümanlaştırdıklarını görebiliyoruz.

Avrupa Barış Meclisi'ne bağlı olarak oluşturulan Hollanda Barış Meclisi'nin pratiğinde karşılaştığımız yaklaşımlarda bunu doğrulamaktadır. Sağlam temeller üzerine oluşturulması için, tüm Türk ve Kürt kurumlara çağrı yapan HBM, Kürt halkının federasyon, dernek ve inanç merkezlerinden önemli kabul edilebilecek bir potansiyelle ilgi görürken, Türk orjinli kurum ve inanç oluşumlarından gereken desteği görmemiştir.

Buradan da anlaşıldığı gibi, çözüm tek tarafın insiyatifiyle gerçekleşebilecek birşey değildir. Türk, Kürt vd. ayrımı olmaksızın herkesin 'elini taşın altına koyması' gerekmektedir. Barış, sadece savaşın mağduru olanların değil, başta o coğrafyada yaşayanlar olmak üzere tüm kesimlerin sorunudur. Barış; bizden sonra ki nesile bırakabileceğimiz en güzel mirastır.

Almanya Sol Partisi Federal Meclis Grubu Başkan Yardımcısı ve Uluslararası Politika Sözcüsü Jan van Aken ile söyleşi

Almanya bu kanlı çatışmada suç ortağıdır

Sevgili Jan, Bu yıl Newroz şenliklerinde Türkiye’de (Kürdistan bölgesinde) idin. İzlenimlerinizi bize anlatır mısınız?

Batman, Şırnak ve Cizre’deki Newroz şenliklerine katıldım. Orada yüzbinlerce insan bir araya geldi ve özgürlük ve demokrasi için gösteri yaptı. Bu beni derinden etkiledi. Bu yıl ilk kez Türk ordusu ve polisi şenliklere kayda değer bir saldırıda bulunmadı. Ancak ülkeyi ziyaretim sırasında Türk hükümeti ve ordusunun Kürt halkına karşı ne kadar zalimce ve keyfi davrandığını üzüntüyle öğrendim: 10 yaşındaki çocuklar güvenlik güçlerince tutuklanıyor, seçilmiş Kürt politikacılar hapiste yatıyor ve insanlar hiçbir suçlama olmaksızın polis ve ordu tarafından kötü muameleye tabi tutuluyor ve hatta vurulup öldürülüyor.

AKP ve Erdoğan’ın “Kürt Açılımı” politikasını nasıl değerlendiriyorsun?

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan beri Kürt halkı sistematik biçimde mağdur edilmekte ve ezilmektedir. Kendi kültürünü engellenmeksizin yaşamak gibi Kürt dili de yasaktı. Newroz kutlamalarının bu yıl büyük kısıtlamalar olmaksızın gerçekleşmiş olması, olumlu bir işarettir. Aynı şekilde Kürt dili üzerindeki yasağın geniş ölçüde kaldırılması da olumlu. Fakat gerçek

bir “Kürt açılımı” hala çok uzakta. Bazı hukuksal reformlara rağmen Kürtler hala politik, sosyal ve kültürel olarak ayrımcılığa tabi tutulmaktadır. Türkiye’nin güney-

oyuna muhtaçtır. Öte yanda ordu ve yargı var. Bunlar ise Kürt halkıyla olan çatışmanın barışçı yollarla çözülmesini istemeyen ve hatta hükümeti reformlarda ileri gidecek

son vermelidir. Diyarbakır Belediye Başkanı Osman Baydemir, çok önemli bulduğum bir şey dedi: “Türklerin Kürtlere, Kürtlerin de Türklere kurşun sıkması haramdır”. Seçilmiş Kürt politikacıları da derhal serbest bırakılmalı ve engelsiz biçimde politik çalışmalarına devam edebilmelidirler. Yetişkin olmayan çocukların tutuklanması yasaklanmalıdır.

AKP’nin Avrupa ile gittikçe daha fazla arayış yapıyor. Bu gelişmeyi nasıl görüyorsun?

AKP Hükümeti gerçekten de yeni bir üslup geliştiriyor. Türk hükümetleri on yıllarca neredeyse sadece Batıya yöneldikten ve AB üyeliği için uğraştıktan sonra, bugün Müslüman komşularla ilişkiler daha büyük bir rol oynuyor. Bunun iki nedeni olduğunu düşünüyorum: Bir yandan sürüncemede AB giriş sürecindeki hayal kırıklığıdır ve bu da halkın geniş kesimlerinin ama hükümetin de AB üyeliğini artık öyle önemli bulmalarına yol açmıştır. İkincisi, Erdoğan Hükümeti, Türkiye’nin bölgedeki rolünü geliştirmesi ve pekiştirmesinin avantajlı olduğu anladı. Çünkü Türkiye coğrafi konumu nedeniyle ve Müslümanlığın damgasını bastığı bir ülke olarak, AB ve ABD için stratejik ve politik bakımdan oldukça önemlidir. “Batı” ile Yakın ve Orta Doğu arasında köprü rolünü geliştirirse, bu aynı zamanda NATO içinde ve NATO üyesi

devletler nezdinde kendi konumunun güçlenmesi demektir.

Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Kürtlerle olan çatışmanın çözümü için sence hangi katkıyı yapabilir ve yapmalıdır?

İlkin şunu belirmem gerekir: Almanya bu kanlı çatışmada suç ortağıdır. Türk ordusunun Kürtlere karşı kullandığı silahlar yıllardır buradan Türkiye’ye sevk edilmektedir. Bu nedenle Federal Hükümet, burada ilk işareti vermelidir: Türkiye’ye hiçbir askeri malzeme ihracı yapılmamalıdır ve Türkiye ile askeri işbirliğine son verilmelidir! Burada Alman Hükümetinin “Türkiye aynı zamanda NATO üyesi” argümanı da geçerli olamaz. Bu üyelik asla serbest davranma ruhsatı olamaz ve olmamalıdır. Almanya Federal Hükümeti, Türk ordusunun Kürt halkına karşı kimyasal silahlar kullandığı suçlamasının uluslararası bağımsız bir soruşturma komisyonunca incelenmesi için çalışmalıdır. Çünkü böyle bir suç, uluslararası hukukun ihlalidir ve uluslararası olarak da cezalandırılmalıdır.

Bundan başka Almanya Federal Hükümeti, Türk politikacılarıyla görüşmelerinde sorunu dile getirmek için her fırsatı değerlendirmelidir.

(Çeviri: İrfan çüre)

AKP hükümeti çeşitli yönlerden gelen baskıların altındadır: AB giriş kriterlerini yerine getirmek isterse, o zaman demokratikleşmeyi hızlandırmak ve böylece Kürt halkının haklarını da artırmak zorundadır.

doğusundaki Kürt halkının büyük çoğunluğu, yoksulluk ve kötü altyapı koşullarında yaşıyor ve ordu da Kürt halkına hala keyfi muameleye devam ediyor.

Bu durumda “Kürt Açılımı” sadece bir farce (oyun) ve daha çok dünyaya iyi bir Türkiye imajı vermeye mi hizmet ediyor?

AKP hükümeti çeşitli yönlerden gelen baskıların altındadır: Avrupa Birliğine giriş kriterlerini yerine getirmek isterse, o zaman demokratikleşmeyi hızlandırmak ve böylece Kürt halkının haklarını da artırmak zorundadır. Ayrıca kendisi Kürtlerin

olursa, darbe yapmakla tehdit eden gerici güçlerin nüfuzu altındadır. Türk hükümeti bu gerilimli alanda uğraşılıyor.

Senin de belirttiğin gibi çatışma oldukça karmaşık. Senin bakış açından çözüm için ne yapılmalıdır?

Newroz kutlamalarında benim de katıldığım merkezi talepler dile getirildi: İlkin silahlar susmalıdır. Kürt silahlı güçleri tek yanlı bir ateşkes ilan etmişlerdi. Şimdi Türk ordusu da ateşkesine uymalı ve Kürt halkına karşı sürekli saldırılarına tam olarak

Kürt Stratejisinin Yeniden Yönlendirilmesi İçin

Prof. Dr. Andreas Buro

vahşi reaksiyonlar gösterdiği böyle bir durumda intikam alma isteklerini anlaşılır. Ama intikam, bir kardeşleşme sürecini gerektiren bir barışçı politik çözüm için hiç de uygun bir zemin değildir.

Kürtlerin yeniden askeri mücadeleye yönelişlerinin maliyeti muazzamdır: Ankara’nın politikasınca mağdur edilen Türk toplum katmanlarının dayanışmasını kazanmaya çalışmak yerine, Kürtlere karşı bir etnik düşmanlık kampanyası uygun bir pozisyon ortaya çıkmaktadır. Şimdiye kadar bu sadece tek tüktü. Kürt vatandaşlara ve işyerlerine karşı en son linç saldırıları tehlikeyi haber veriyor olmalıdır. Burada Türk-Kürt çatışmasının kızışmasında çıkarılanlar tarafından alabildiğine kullanılacak bir çatlak oluşmaktadır. Bu generallerin değişimine akan sudur.

Fakat uluslar arası alandaki politik maliyet de muazzamdır. Şimdi Avrupa’da kim PKK ve gerillasının terörist örgütler listesinden çıkartılmasını ileri sürebilir? İleri sürecekler, “bakın işte görüyorsunuz ne olduğunu!” diye sinsice gülmeyecekler. Biz her zaman şunu söyledik: Kürt gerillası, bir terör örgütlenmesidir. Belki birkaç yabancı turist otobüsü havaya uçarsa, o zaman insanların kafasından bunu silmek artık asla mümkün olmaz.

Dahası bunlara devletin zorla asimilasyon politikası nedeniyle baskıya uğrayanların Kürtler olduğu da anlatılamaz.

Kürt tarafının mümkün olduğunca hızlı ve açık bir biçimde askeri eylemlerini durdurması, kendi yanındaki militan örgütleri disipline uymaya çağırması, Kürt sorununun barışçı politik çözümü için hazır olduğunu vurgulaması ve Türk toplumunun konuşulabilecek kesimleriyle dostça ilişkilerin kurmaya çalışılması için tüm nedenler mevcuttur. Türk askerlerinin öldürülmesinden ötürü özür dileyemez, en azından üzüntü ifa edilemez mi? Çünkü Türk-Kürt sorununa bir çözümü engelleyenler sıradan Türk askerleri değildir. Onlar sadece kurbandır.

Stratejik önerilerimde bu ilk adımların da ötesine gidiyorum. Kürt tarafı, silahlı mücadeleyi bırakmaya, silahlarını uluslararası denetim altında Birleşmiş Milletlere teslim etmeye ve birliklerini dağıtmaya koşulsuz hazır olduğunu açıklamalıdır. Kendisinin her zaman tekrarladığı ve haklı olarak da talep ettiği çatışmayı sivil anlamda barışçı, politik, demokratik olarak çözmeye yoğunlaşmalıdır. Böylesi onu çok daha inandırıcı kılar.

Daha geçenlerde Giessen Üniversitesindeki bir toplantıda, Kürtlerin teslim olmasını talep etmekle suçlandım. Benim cevabım: Teslim asla! Fakat hiçbir perspektifi olmayan askeri stratejiye veda etme. Uzun zamandır savunduğu ilkelere uygun bir yeni stratejiye geçiş. Bu zaten yeterince zor olacaktır; cesaret ve özveri de gerektirecektir; ama aynı zamanda Kürtler ve Türkler arasında anlaşma ve kardeşleşmenin kapısını da açabilecektir.

Suç bellidir. Türkiye’de Kürt sorununa barışçı bir çözüm olanağının kapısı, Kürtler tarafınca değil, aksine Türkler tarafından kapatılmıştır. Olgular fazlasıyla biliniyor ve burada bir kere daha sıralanmasına gerek yoktur. Bununla birlikte Kürt tarafı, barışçı politik hedeflerini yakınlaştırmak için, bu durum için de bir strateji geliştirmelidir. Türk tarafını parmakla işaret edip, şimdi arabayı bataklıktan onlar çıkarmalıdır demenin bir yararı yoktur.

Kürt tarafı tek taraflı bir ateşkes ilan etti ve bunu uyguladı. Irak Kürdistan’ından barış elçileri gönderdi. Öcalan Kürt sorununa çözüm perspektifleri taslağı sundu (ki, Ankara bunları kamuoyuna asla açıklamadı) ve her zaman diyaloga hazır olduğu sinyalini verdi. Bütün bunlar iyi adımlar, ama Türk koşulları dikkate alındığında yeterli değildir. Ve nihayet AB ve AB devletlerini barışçı politikada arabuluculuk yapmaya zorlamak için de yeterli değildir.

Barışçı politik çizgisine yine de sıkıca sınırlanmak yerine, Kürt tarafı Ankara tarafından cevaplanmayan adımlarından sonra yeniden askeri mücadeleye döndü ve daha da kötüsü, savaş alanını bütün Türkiye’ye yaydı. Ülkenin her tarafında belli noktalara saldırılar ve suikastlar yapabileceğini gösteriyor. Fakat bununla ne elde etmek istiyor?

PKK, ölüm sürgün ve Kürt yerleşim birimlerinin tahrip edilmesine karşı Türkiye’deki kendi insanlarını eskiden olduğu gibi şimdi de pek koruyamaz. Türk ordusuna karşı zafer de kazanamaz. Öldürülen genç Türk askerleri ve polisler, Türk silahlı kuvvetlerini zayıflatmaz. Türk tarafının

Kuzey İrlanda barışı Kürt sorununun çözümünde bir model olabilir mi?

Maya Arakon(*)

İngiltere Başbakanı Tony Blair, o zamana kadar inatla talep edilmiş bütün ön şartları kaldırarak, Sinn Fein'in, yani IRA'nın siyasi kanadının lideri Gerry Adams'la Başbakanlık Köşkü'nde görüşmeyi kabul etmiştir.

Her ne kadar "dış bakış"ımız birtakım içsel faktörlerle güdükleştirilmiş de olsa ve kendimizi daimi surette her türlü "dış güç" komposunun merkezinde hissetsek de, dünyada ayrımcı şiddet uygulayan örgütler sadece Türkiye'nin sorunu değil. Öyle ki, 20. yüzyıl boyunca Batı Avrupa'nın önde gelen ülkeleri bu sorunla on yıllar boyunca uğraşıp durmuşlardır ve hali hazırda bu sorunu henüz çözmemiş İspanya ve Fransa gibi gelişmiş ülkeler de vardır.

Sorunu kısmen de olsa çözmüş olarak kabul edilen İngiltere, 1916'dan beri süregelen Kuzey İrlanda temelli terör sorununu ne tür önlemler alarak artık kanlı bir savaş olmaktan çıkarmayı başarmıştır? Bu sorunun cevabı için nesnel bir yaklaşımın yanı sıra duygusallıktan arındırılmış bir sorun çözme yetisinin de gerekli olduğu gözönüne alınmalıdır.

Barış bin yıl sonra geldi

Kuzey İrlanda sorunu 1167 tarihinde İngiltere'nin İrlanda topraklarını işgal etmesiyle başlamış ve 2007 yılına kadar

İngiltere'de 1997'de başbakan olan Tony Blair, o zamana kadar inatla talep edilmiş bütün ön şartları kaldırarak, Sinn Fein'in, yani IRA'nın siyasi kanadının lideri Gerry Adams'la Başbakanlık Köşkü'nde görüşmeyi kabul etti. Böylece barış süreci başladı.

devam etmiş olan şiddet olaylarının tohumları da bu tarihte atılmıştır. İngilizlerin İrlandalılara uyguladıkları ayrımcı politikalar (topraklarına el koymak, öğretmenlik yaptırmamak, farklı mezheplerle evlenmelerini yasaklamak, İrlandalı aileleri adadan sürerek adayı İngilizleştirmek, vs.) zaman içinde İrlanda halkının ayaklanmasına sebep olmuş, uzun bir süre boyunca bastırılabilmiş bu ayaklanmalar, 19. yüzyıl itibarıyla tüm

Avrupa'daki ulusalcı uyanış sayesinde farklı bir boyut kazanmıştır. Bu dönem itibarıyla Avrupa'da imparatorlukların dağılarak, imparatorluk topraklarında yaşamakta olan halkların kendi ulus-devletlerini kurmak istemeleri, İrlanda halkına İngiliz boyunduruğuna baş kaldırma siyasi bir örgütlenmenin önemini göstermiş, 1870 yılından itibaren İrlandalılar kendi kendini yönetme talebiyle İngiliz siyasi sahnesinde yer edinmeye başlamışlardır. Gene aynı dönemden itibaren sorun, Protestanların Katoliklere iyiden iyiye ikinci sınıf vatandaş muamelesi yapması, ekonomik zorlukların ve geri kalmışlığın, İngiliz yönetiminin İrlanda'da uyguladığı ayrımcı politikalara eklenmesiyle gerçek bir isyan niteliğine bürünmüş, özellikle bağımsızlık talep eden İrlandalıların bu dışlanmışlık sebebiyle iyice bilenmelerine yol açmıştır.

miş, ancak bütün çabalar, muhafazakâr kesimin "teröristlerle masaya oturmama" kararı sebebiyle sonuçsuz kalmıştır. 1980'lere gelene kadar da bu durum böyle devam etmiş ve barış yönünde gerçek bir adım atılmamıştır. Birbiri ardına iktidara gelen hükümetler, "teröristlerle bu kadar yakın bağlantıda olan" Sinn Fein partisiyle masaya oturmamakta ve görüşmelerin ön şartı olarak IRA'nın silah bırakmasında direttikleri için, ilk somut adım ancak 1983'te İngiliz-İrlanda Konseyi'nin kurulmasıyla atılabilmektedir. Bunu takip eden yıllarda İngiliz-İrlanda Anlaşması (1985), karşılıklı çıkarları korumaya yönelik bir hükümetler arası konferans, iki taraf arasında bir Ortak Bildirge (1993) ve Anlaşma İçin Yeni Çerçeve (1995) kabul edilmiştir. Ancak silahların susmasında en önemli adım olarak kabul edilen Belfast Anlaşması 10 Nisan 1998'de imzalan-

onun temsil ettiği kesimi meşru bir zemine çekmeye gönüllü olmuştur. Bu hareketin IRA ve Kuzey İrlandalı militanlarda oluşturduğu güven sayesinde imzalanabilen Belfast Anlaşması'nın genel af ilan etmesiyle birlikte, oluşturulan güven ortamı pekiştirilmiş, eski militanlar yavaş yavaş silah bırakıp yasal partilere girerek siyaset yapmaya başlamışlar, eski "terörist"lerin barış için çalışmaya başlaması sağlanmıştır. Öyle ki eski bir üst düzey IRA teröristi olan Michael McGuinness şu anki Kuzey İrlanda Parlamentosu'nda Başbakan yardımcısı görevini sürdürmektedir.

Bir gecede çözüm olmaz

Şiddetin durdurulması ekonomik kalkınmayı da beraberinde getirmiş ve eski militanların topluma entegre edilmesiyle, eskiden marjinalliğe mahkûm edilmiş

ayrımcı terör hareketleriyle mücadele eden Fransa'nın deneyimlerine baktığımızda, daha fazla özgürlük ve

Kuzey İrlanda barışı, 1969'da niyet edilmiş ama ancak 1983'te ilk adımlarını atabilmiş ve nihayet 1998'de imzalanan barış anlaşmasıyla somut hale gelebilmiş bir süreçtir. Bu gibi uzun soluklu çatışmalarda hiçbir sorun bir gecede ya da birkaç ayda çözülemez.

1905 yılında kurulan milliyetçi İrlanda partisi Sinn Fein (Biz kendimiz) bağımsız bir İrlanda cumhuriyeti için mücadele vermeye başladığında, karşılarında konumlanan Protestanlar da silahlanarak, "vatani böldürmeme" ilkelerini gerekirse şiddet kullanarak uygulama kararı almışlardır. Hal böyleyken 1916 yılı Paskalyası'nda kurulan İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA) ilk şiddet eylemini gerçekleştirerek, ancak 2005'te sona erecek kanlı sürecin de ilk adımlarını atmıştır. Bu tarihte başlayan İrlanda Bağımsızlık Savaşı, 1921'de adanın ikiye bölünmesi, Güneyde İrlanda Cumhuriyeti'nin kurulması ve Kuzey İrlanda'daki altı eyaletin İngiltere yönetimine bırakılmasıyla, tüm 20. yüzyıl boyunca tanık olduğumuz savaş durumunu almıştır. IRA, o tarihten itibaren Kuzey İrlanda'nın bağımsızlığı için mücadele vermiştir.

1969 yılından itibaren İngiliz hükümeti soruna siyasi bir çözüm arayışı içine gir-

miştir. Bu Anlaşma ile 1972'de kapatılmış olan Kuzey İrlanda Parlamentosu Stormont'un yeniden açılmasına ve tutukluların serbest bırakılmasına karar verilmiştir. IRA ise ancak 28 Temmuz 2005'te silahları bırakmıştır. Yani Belfast Anlaşması'nın imzalanmasından tam 7 sene sonra.

Blair 'terörist'le görüşti

Belfast Anlaşması hiç kuşkusuz 1167'den beri devam eden bir çatışma sürecine noktayı koyması açısından son derece önemlidir. Ancak bu aşamaya gelmesinde, 1997 genel seçimlerinde büyük çoğunlukla başa gelen dönemin İngiltere Başbakanı Tony Blair'in kararlı tutumunun da çok büyük payı vardır. Çünkü Tony Blair, o zamana kadar inatla talep edilmiş bütün ön şartları kaldırarak, Sinn Fein'in, yani IRA'nın siyasi kanadının lideri Gerry Adams'la Başbakanlık Köşkü'nde görüşmeyi kabul etmiştir. Yani bir başka deyişle ilk defa Sinn Fein ve

kesimin toplumsal pastadan pay alması sağlanmıştır. Ekonomideki gelişme, Kuzey İrlanda halkının en büyük sorunlarından biri olan işsizliği de azaltarak, örgütlerin çekim alanını zayıflatmıştır.

Görüldüğü gibi Kuzey İrlanda barışı, 1969'da niyet edilmiş ama ancak 1983'te ilk adımlarını atabilmiş ve nihayet 1998'de imzalanan barış anlaşmasıyla somut hale gelebilmiş bir süreçtir. Bu gibi uzun soluklu çatışmalarda hiçbir sorun bir gecede ya da birkaç ayda çözülemez. Zaman içinde sorunun boyutları farklı parametrelere ulaşır ve her seferinde ayrı bir mecraya açılarak, içinden çıkılması daha da güç bir karmaşık yapıya bürünür.

Kürt sorununun çözümünde başlatılan demokratik açılım süreci kanımca son derece basiretsizce idare edilen ve içeriğinin ne olduğu henüz anlaşılmadığı halde üzerinde bin bir fırtına kopartılan bir siyasi araca dönüştürülmüştür. Ancak hem Kuzey İrlanda, İspanya vebenzer

demokrasinin hiçbir şekilde bölücü değil, tam tersine birleştirici bir rol oynadığını görmek mümkündür. Bu noktada özellikle 1978 tarihli İspanya Anayasası benzeri bir model üzerinden gidilmesinin, yeni bir vatandaşlık paradigmasının oluşturulmasının, ama aynı zamanda Kuzey İrlanda barış süreci deneyimlerinden faydalanılmasının yerinde olacağını söylemek çok da yanlış olmaz.

Bütün bu süreçte her zaman karşımıza çıkacak olan en büyük engellerden biri, İspanya'da olduğu gibi, ülkemizde de sıkça görülen ve milliyetçi kesimin diline pelesenk etmiş olduğu "duygusal savaş", bir başka deyişle "şehitlerimizin kanı yerde mi kalsın?" sorusuyla vücut bulan statükocu taktiklerdir. Bu taktiklerin en tehlikeli yanı ise, şiddetin sona erdirilmesinden sonra bile varlığını sürdüreceği olan bir toplumsal kırılmaya sebep olma riskidir. Ki kanımca Türkiye'nin bugün önünde duran en ciddi sorunlardan biri kimin ne zaman silah bırakıp, kimin kiminle masaya oturacağı ya da oturmayacağına ötesinde, tam da bu toplumsal kırılmanın yakın bir gelecekte ülke coğrafyasına verebileceği zararlarıdır. Milliyetçi-muhafazakâr kesimin bu gerçeği en yakın zamanda görüp, ülke bütünlüğüne Kürt sorununun barışçı yöntemlerle çözümünün değil, kendi ayrımcı ve dışlayıcı tutumlarının asıl darbeyi vuracağını anlaması gerekmektedir. Bu topraklarda barış artık bir siyasi rant aracı değil, ülke bütünlüğünün temel harcı olmalıdır.

* Yard. Doç. Dr., Yeditepe Üniversitesi / marakon@yeditepe.edu.tr

Kurdistan û aşitî?

*Hezar, hezar qebûl û ber
Ser axa me saz kirin şer,
Weke berfa singê Sîpan
Heliyan, dîsa çîyayên me man.*

*Hezar, hezar car par kirin,
Hezar, hezar nav lê kirin,
Tofanê şûst, ew tev birin,
Dîsa navên qedim ser man.*

*Hezar, hezar sedsal herin,
Merd û nemerd ser bigerin,
Te bernadin em ji destan,
Welatê me xweş Kurdistan.*

Ev rastiya han dibê mijara helbestên Ehmed Arif jî:

Hatime dotin bi hezar salan

Bi siwarên xwe yên erjeng

Parçe parçe kirine

Xewên min ên sibezi

Xewên bi naz

Ferweran, hêrişkeran, rêbiran

Xerac şandine ser min

Çi ji Îskender tirsîya me

Çi ji Sultan Murad

Rabûne çûne, bê siya xwe!

Belê Kurd welatê xwe xweş Kurdistan bernedan û gihîştin îro. Lê şer, talan û wêran hên jî bi dawî nehatin. Têne beşek, perçeyek Kurdistan îro azad e. Kurd li başûrê welatê xwe serwer û desthilatdar in. Xwedî parlamen, hikûmet, leşker û polis in. Jiyan bi her awayî kurdewarî ye û Ala Rengîn li Kurdistanê xwe bi serbestî dihêjîne û carna jî payitextên hinek dewletan,

wek Washington, Paris û London dixemilîne.

Irak îro federal e. Kurd di zagona bingehîn de bi gelê ereb re wekhev in. Zimanê kurdî ligel zimanê erebî fermî û resmî ye. Kurd karê xwe dikin, lê li Baxdayê jî xwedî gotin in; serokdewlet û wezir in, fermander û desthilatdar in.

Ev modela başûrê Kurdistan dikare bibe ziman û mifteya çare-seriya pirsgirêka Kurd li Bakûrê Kurdistanê jî. Lê xwîşk û birayên me yên tirk hên jî vê rastiye gelek dîr in. Piraniya wan hên gelê kurd wek gel û millet qebûl nakin û naxwazin ku kurd jî wek wan azad û desthilatdar bijîn. Nijadperestî û êrişkarî mejû û xwîna gelê tirk jahrkiriye û ew bûne koleyên nijadperestiya xwe.

Têkoşîna gelê kurd gihîştîye merhele, qonax û astek herî bilind. Bi milyonan kurd di nav refên welatparêziyê de cih girtine û berxwedidin. Roj nîne ku kurd bo daxwazên xwe yên netewî û demokratîk dernekevin kolanan. Roj nîne ku zarok, xort û keçên kurd dijî terora dewleta tirk bi mêrxasî berxwenedin. Roj nîne ku ev sîh salên dawî de mesela kurd û Kurdistan di rojeva hukûmet û dezgehên dewleta tirk de cih negire. Û dewleta tirk ev çend salin ku bi her rojek nû meşrûyeta xwe li Kurdistanê wenda dike û wek rejîmek dagirker rût û tazî maye. Îro dewleta tirk li Kurdistanê tenê bi tanq û topên xwe, bi panzer û jopên xwe dikare bimîne û hebûna wî ji qîşle û qereqolan pêktê û bona vê jî jiyan bo wî bûye zindan.

Ne dîr e ku kurd li Bakûrê Kurdistanê jî nîre koletiyê bişkînin û bigêjin azadiya xwe. Aşitî li Tirkiyê bi azadiya kurd û Kurdistanê ve girêdayîye. Bêyî vê, aşitî û behsa aşitîyê jî nabe. Bona vê jî pêwîste gelê tirk, ronakbîr û aqilmendên tirk bersiva vê pirsê bidin: Hûn aşitîyê dixwazin an na?

Ger bersiv erê be, formûla vê jî ev e: „Ji Kurdistanê re azadî, ji Tirkiyê re demokrasi.“ Kurd di dawîya civîna Kongreya Civata Demokratîk de, di roja 8ê Tebaxa 2010an de destê xwe carek din dirêjî gelê tirk kirin.

Niha dora tirkan e. Ger tirk vê jî qebûl nekin, kurd wê li benda

Memo Şahin

ABM Sekreterya Sözcüsü

Kurdistan û aşitî... Ev herdu peyv û gotin bi sedsalan e bi hevra nehatine bikaranîn, nehatine cem hev. Tim ji hevûdu dîr mane. Sedemên vê gelek in. Ya bingehîn jî bawer dikim, cih û şûna Kurdistan bi xwe ye. Ber ku cihê Kurdistan bi hezarsalane gelek stratejîk e, li ser rîya Bakûr û Başûr, Rojava û Rojhilatê ye. Yê ku dixwastin jî Bakûr derbazî Başûr bin, mecbûr diman li ser axa Kurdistanê derbaz bin. Yê Rojava, an jî Rojhilat jî her ûsa.

Rêyên seferên leşkerî an jî karwanên bazirganî her li ser axa Kurdistan derbaz dibûn û دنیا bi hevra girêdidan. Ser da jî dergûşa mirovatiyê li Kurdistan û Mezra-Botan, Mezopotamya hatibû danîn.

Kurdistan bi deşt û zozan, bi çiya û neval, bi av û bereketa xwe bihûştêk ser erdê bû û tim bala xelkê dikşand. Zivistan-zivistan bûn, havîn jî havîn. Û bihar jî taca siruşt û xwezayê bû.

Gelek imperator, serleşker, arteş û talanker li ser Kurdistan derbaz bûn. Lê dîsa jî Kurdistan ji kesên biyanî re nebû yar, tim bi soza xwe re ma û bû war û welatê kurdan.

Ev rastî di naverokên helbest û çîrokan de, di stran û destanan de tim cih girtiye.

Wek mînak Rizaliyê Reşîd di helbestek xwe de ûsa dibêje:

BEREFIN

VERLAG

Flyer
Falzflyer
Bücher
Plakate
Briefpapier
Visitenkarten
Postkarten
Broschüren

Kataloge
Eintrittskarten
Blöcke
Tischunterlagen
Kuverts
Plano-Druckbögen
Mappen
Kalender

Tel.: +49 177 39 89 669
Rothgerberbach 6
50676 Köln

Düşünün ki bir savaş var ve kimse savaşa gitmiyor

Coşkun Üsterci
Özgür H. Çınar (*)

Savaşa katılımın reddedilmesi, savaşın kendisi kadar eskidir. Tarih boyunca, askeri organizasyonların çeşitli biçimleri insanları reddetmeye yöneltti. Savaşa ve askerlik hizmetine karşı çıkış biçimlerinden biri de "Vicdani Red"tir. En geniş ifadesiyle vicdani red, vicdani, dini, ahlaki, felsefi veya politik inanç ve kanaatleri nedeniyle zorunlu askerliğe karşı çıkış olarak tanımlanabilir.

Türkiye bu kavram ile ilk red açıklamalarının yapıldığı 90'lı yılların başında tanıştı. İlk retçiler, Tayfun Gönül ve Vedat Zincir den bu yana yaşanan tüm zorluklara karşı 16'sı kadın olmak üzere 120 genç insan vicdani retçi olduğunu açıkladı. Bunlardan biri olan İnan Suver ise bu satırların yazıldığı sırada cezaevinde bulunmaktadır.

Vicdani reddini bu şekilde kamuoyuna yönelik bir deklarasyonla açıklayanların yanı sıra Yehova şahitleri gibi dini inançları nedeniyle ya da başka saikler ile zorunlu askerlik hizmetine karşı olanlarda bulunmaktadır. Ayrıca Türkiye'de çeşitli biçimlerde tecil, muafiyet alma, kaçaklık, firarılık vb. yollarla askerlik yapmayan çok sayıda insan bulunmaktadır. BDP Diyarbakır Milletvekili Akın Birdal'ın 2008 yılında Milli Savunma Bakanlığı'na yönelttiği soru önermesine Bakanlığın verdiği yanıtta göre söz konusu tarihte askerlik çağında bulunan 14 milyon 306 bin 525 kişiden 1 milyonu tecilli yoklama kaçağı ve bakaya durumundadır.

Türkiye'deki vicdani red mücadelesi ilk retçilerden bu yana hep antimilitarist eleştiriden beslendi. İlk retçileri saymazsak, geriye kalanların neredeyse tamamı 12 Eylül 1980 askeri darbesi sırasında ya henüz doğmamış ya da çocuk yaşlarda olan kadınlar ve erkeklerdir. Bu insanlar kimliklerini ve dünya görüşlerini askeri darbenin daha da yaygınlaştırıp derinleştirdiği militarist/paternalist bir kültür altında ve Kürt Sorunu nedeniyle sürmekte olan savaş koşullarında oluşturdular. Bu nedenle vicdani red, onlar için kendini ifade etmenin ve bireysel bir hakkı kullanmanın ötesinde anlamlar taşımaktadır. Salt "kendi gibi olmak"

için yola çıkmış olsalar dahi yaşadıkları süreç onları bir süre sonra "savaş ve şiddet", "milliyetçilik", "ayrım-cılık", "insan hakları ve demokrasi kültürü" vb. ülkenin pek çok tarihsel ve güncel sorunuyla yüzleşmek durumunda bırakmıştır.

Bugün hareketin unsurları arasında var olan farklı politik görüşlere ve buna bağlı olarak Kürt Sorunu nedeniyle sürmekte olan savaşa yönelik farklı yaklaşımlara karşı vicdani red hareketi içindeki ana akım tüm savaşa karşı çıkmakta ve total reddi benimsemektedir. Vicdani red mücadelesini toplumun demilitarizasyonu mücadelesi ile birleştiren vicdani retçiler, hiyerarşisiz, lidersiz, doğrudan demokrasiye dayalı

yüklenen "fedakar/kutsal asker karısı/annesi" ve istisnai durumlarda "kadın-savaşçı" rollerini sorgulayıp reddederek "ezberleri" bozmaktadırlar. Kadın vicdani retçiler, bu tutumlarıyla bir yandan militarizmi görünür kılarken diğer yandan antimilitarist dil ve siyaset arayışlarına yeni açılımlar getirmektedirler

Vicdani red hareketini oluşturan ana akımın ülkede yaşanan iç çatışmaya/savaşa karşı aldığı tutum ise başından beri "ne askere git, ne de dağa çık!" sloganında ifadesini bulmuştur.

Bu duruşun amacı, öyle soruna dışardan bakan, Kürt sorunun ayrımcılık

Barış İçin Vicdani Ret

örgütlenme ve ilişki biçimleriyle, gerçekleştirdikleri şiddetsiz eylemlerle, büyük kentleri kaplayan militarist ve milliyetçi kurum, anıt ve sembollerini eleştiren, sorgulayan militarizm festivalleriyle yeni bir muhalefet tarzı ve dili oluşturmaya çalışmaktadırlar.

Türkiye'deki vicdani red hareketinin/mücadelesinin görmezden gelinemeyecek bir başka ayırt edici özelliği ise kadınlar için zorunlu askerlik yükümlülüğü olmamasına karşı hareketin içinde kadın vicdani retçilerinde bulunmasıdır. Bu önemlidir, zira kadın vicdani retçiler askerliği Türklerin ırksal ve kültürel özelliği olarak kurgulayan egemen ideolojiyi ve bu çerçevede kadınlara

ve yok saymalardan kaynaklanan niteliğini ve Kürtlerin yaşadığı ağır acıları görmezden gelen, sorumluluk almaktan uzak ahlaki bir duruş sergilemek değildir. Aksine, eksenine anti-militarizmi koyan, şiddeti reddeden, ayrımcılık, yok saymalar, hak ve özgürlüklere yönelik saldırılar karşısında sivil itaatsizliğe dayanan bir direnişi hedefler. Vicdani retçiler, "askere gitmiyorum!" derlerken askerliğin, Türklerin ırksal bir özelliği olduğu, her Türk erkeğinin vatan ve millet uğruna yapabileceği en yüce hizmet olduğu "mitine" karşı tabu yıkıcı bir çıkış gerçekleştirmektedirler.

"Dağa da çıkmıyorum!" derlerken de "özgürleşme" gibi ne denli haklı ve

değerli bir amaca sahip olursa bile şiddet gibi bir araca başvurulduğunda bu aracın doğasında içkin olan hiyerarşi, otorite ve militarizimden kaçınmanın mümkün olmayacağını hatırlatmaktadır. Kaldı ki, şiddet bir bakıma maruz kalınan ayrımcılıklardan korunmaya olanak sağlasa bile diğer yandan özgürleşmenin asıl gerçekleşeceği

toplumsal çözümleri hızlandırmakta ve derinleştirmektedirler.

Nitekim, yaşadığımız coğrafyada çeyrek yüzyılı aşkın bir süredir devam etmekte olan savaşta da 40 binden fazla insan yaşamını yitirmiş, binlerce faili meçhul cinayet işlenmiş, ekolojik tahribat had safhaya varmış, devlet bütçesinden eğitime sağlığa harcanması gereken milyarlarca lira silah alımlarına harcanmış, bilhassa Kürtlere yönelik ayrımcı ve nefret içerikli yok edici saldırganlıkların ülke sathında yaygınlaşmasıyla toplumsal kopuş kaygı verici boyutlara varmıştır.

Ülke ve toplum artık tükenmiştir; bu savaşın yükünü daha fazla çekemeyecek haldedir. Türkiye'nin demokratikleşmesi, ekonomik olarak

büyümesi, toplumun refah ve huzur içinde olması bu savaşın son bulmasına, Kürt sorununun barışçıl, demokratik ve adil biçimde çözümüne bağlıdır. Elbette çözüme ulaşabilmek için siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel, psikolojik vb. pek çok alanda yoğun uğraş içinde olmak gerekiyor. Ve ülkeye barış tüm bu alanlarda yürütülen mücadelelerin bir bileşkesi sonucunda gelecektir.

Yeter ki hayır demeyi ve bizlere dayatılan bu savaşa karşı direnmeyi bilelim. Hangi meslekten olursak olalım, toplumsal yaşamda üstlendiğimiz rol, becerilerimiz, donanımız ne olursa olsun hepimizin, herkesin bir direniş yolu olabilir. Vicdani retçiler, savaşın insan kaynaklarının kurutmak amacıyla zorunlu askerlik hizmetini reddederek yapıyorlar bunu.

Bizde onların sesine kulak verelim: "Düşünün ki bir savaş var ve hiç kimse gitmiyor!"

Coşkun Üsterci ve Özgür H. Çınar "Çarklardaki Kum: Vicdani Red & Düşünsel Kaynaklar ve Deneyimler" (İletişim Yayınları, İstanbul, Şubat 2008) ve "Conscientious Objection: Resisting Militarized Society" (Zed Books, Londra ve New York, Nisan 2009) adlı kitapların editörleridir

Madımak'ın ateşiyle göğe aktılar

Erdal Er

"Ali Balkız'ın anlattığıdır; hem bir subay hem de bir komiser içeri girip içeride asker ya da polis olup olmadığını soruyor. Sonra bildiğiniz gibi otel ateşe veriliyor."

Aleviler için Temmuz ayı zor, acılı ve aynı zamanda kanlı bir ay. Temmuz 1980'de Çorum Alevi katliamı, 2 Temmuz 1993 yılında Sivas Alevi katliamı yaşandı. Çorum Alevi katliamında 57 kişi, Sivas Alevi katliamında 33 kişi katledildi ve yüzlerce insan yaralandı. Devlet, bu her iki katliamla da halen yüzleşmedi. Elbette yüzleşilmeyen sadece bu iki katliam değil; Maraş, Gazi Alevi katliamları da halen devletin sırrı olarak kozmik odalarda saklanıyor. Sivas Alevi katliamı tipki diğer Alevi katliamlarında olduğu gibi adres olarak devleti gösteriyordu ve kanıttır bunu fazlasıyla doğruluyordu.

2 Temmuz 1993'teki Pir Sultan Abdal Anma Etkinlikleri'ne katılanlardan 33 kişi devlet onayı ve gözetiminde yakılarak katledildiler. 50 kişi yaralandı. Devletin Aleviler için düzenlediği kanlı ölüm töreninin üzerinden 17 yıl geçti. Kanlı senaryoda figüran olduğu söylenenlerden bazıları yakalandı. Kanlı senaryoyu yazanlar halen dışarıda ve yeni katliam planları yapmaya devam ediyorlar. Kesin olan Madımak'ı ağlama duvarı haline getirerek Sivas Alevi katliamının hesabı sorulamaz. Madımak elbette müze olmalı ama bu yetmez. Alevilerin kanı devletin ellerinde. Bu kanın hesabı sorulmadan, gerçekçi ve kalıcı, çözüm sağlanamaz.

Dolayısıyla Madımak Otel'i'ni kuşatarak, tekbir sesleri eşliğinde ateşe verenler de, alkışlayanlar da en az devlet kadar suçlu. Suçlu çünkü orada Asım Bezirci, Nesimi Çimen, Muhlis Akarsu, Metin Altıok ve Hasret Gültekin'in kanı var. Orada 33 kişinin yakıldı. O gün orada olan ve kurulan kanlı ölüm pususundan şans eseri kurtulan fotoğraf sanatçısı ve şair Mehmet Özer'le konuştuk.

1993 yılı ve 1 Temmuz nasıl bir gündü?

1 Temmuz sabahı Sivas'a indik yorgunduk, uyumamıştık. Sabahın ilk saatlerinde Atatürk anıtına çelenk bırakarak etkinliklerimiz başladı. Sonra Kültür Merkezine geldik. Etkinliğin açılış konuşmaları, dinletiler burada yapıldı. Yorgunluktan uyumuşum. Otele gelerek bizim için ayrılan odalara yerleştik. Metin Altıok'la beni aynı odaya vermişler. Ben başka bir odaya geçerek odamı Metin abiye bıraktım. Sonra Buruciye Medresesi'ne geldik. O gün Sivas'ta garip bir sesizlik vardı, rahatsız olacağımız kadar garip bir sesizlik.

Kanlı öykü 1 Temmuz'da başladı. O gün neler yaşandı?

Bizi rahatsız eden sessizlik konusunda bir ara Ali Balkız'la konuştuk. Çünkü yerel gazetelerin attığı başlıklar bizi rahatsız etmişti: "Pir Sultan Kimdir", "Müslüman Mahallesinde Salyongoz

Satıyorlar", "Sivas'da Ne yapılmak isteniyor" gibi başlıklar bizi rahatsız etmişti. Ayrıca günler öncesi Sivas Belediyesi'nin yaptığı ve duvarlarda yırtılmış olarak salınan bir afiş vardı. Hicret koşusu. Bunu sonra anlayacaktık. Günler öncesi bir yarışma düzenlenmiş ve çevre illerden ilk saldırıyı gerçekleştirecek faşistler koşu maskesi altında Sivas'ta yurtlarda konuk edilecek ve 2 Temmuz günü ilk saldırıyı bu grup yapacaktı. Bir de „müslümanlara“ başlıklı dağıtılan bir bildiri vardı ve müslümanları cihata çağırıyordu. 'Aman dikkatli olalım' dedik kendi kendimize. Çünkü ertesi gün öğleden sonra Banaz'a gidecektik. 1 Temmuz'un akşamı ben ve arkadaşım, Buruciye Medresesi'nde gösteri ve dinleti yapmıştık. Asaf Koçak da karikatürlerini gösterdi ona dönünce yeniden karikatürlerinin replüksiyonunu yapacağıma söz verdim. Hasret'e kaset kapağı için fotoğrafını çekecektim. Sözüm yarım kaldı. Birinci gün bir kaç

yerde etkinlik vardı spor salonu ve Medrese gibi. Sonra tüm katılımcılar akşam otelde yemekte buluştuk.

Bir ara evimi aramak için otele 400-500 metre uzaklıkta olan PTT'ye gitmek için otelden arkadaşlarımla birlikte ayrıldım. Yol boyunca dökülmüş öbek öbek kaldırım taşları vardı. Dönüp 'arkadaşlarıma bakın' dedim 'işçi sınıfı gece demeden çalışıyor' dedim. Nereden bilecektim, bu kaldırım taşlarının ertesi günü otelin camlarında patlayacağını, nereden bilirdim...

2 Temmuz...

2. gün programı saat 13.00'a kadar Buruciye Medresesi'nde imza ve söyleşi yapılacak, Can Şenliği Oyuncuları gösterisini yapacak, sonra Kültür Merkezine gidilecek ve Arif Sağ'ın konserinden sonra Banaz'a gidilecek ve oradaki etkinliklerle bitirilecekti. Saat 11.00 gibi Buruciye'ye geldim, yazarlar, şairler kitaplarını imzalıyor ve okurlarıyla sohbet ediyorlardı. Bir ara Aziz Nesin'le o an gördüğüm bir kişinin polemigi başladı. Biraz hava gerildi. Saat 12.00 gibiydi ve saat 12.30 gibi Buruciye Medresesi'ndeki aydınlar oradan ayrılarak otele geçti. Can

Şenliği oyuncularını o arada gösterilerine başlamış ama yavaş yavaş herkes medreseyi terk etmişti. Bir ara dışarı çıktım bize 200 metre kadar uzakta olan cami gözüme ilişti. Baktım caminin avlusu tıklım tıklım ama içeride kimse yok. Sonra secdeye eğildiklerinde alınları secdeye değil medreseye bakıyordu. Benim çocukluğum kuran kurslarında geçti namazın nasıl kılınacağını iyi bilirim. Geri döndüm medresenin kapısında bir yerel televizyon röportaj yapıyordu. Şimdi o an gibi hatırlıyorum dedi ki; „Şimdi ben Cuma namazına gidiyorum burada Peygamberimizle alay ediyorlar, ben namaza gidiyorum allah kabul etsin...“ kuşkulandım ve medreseye gelerek Can Şenliği Oyuncularına 'burayı terk etmemiz gerekir' dedim. Eşyaları toplayalım dediler. Orada bulunan sivil polisler yöneldim; biri daha sonra bize kültür merkezine kadar eşlik edecekti. Eşyalarımızı alıp buradan ayrılmak istediğimizi söyledim, bana 'eşyalarınızı almaya vaktiniz yok çabuk olun' dedi. Biz acele ile Buruciye Medresesi'nden çıktık bir iki dakika sonra camide bulunanların tekbir sesiyle Medreseye saldırdıklarını gördüm. Kıl payı ilk saldırıdan kurtulduk. Ve soluk soluğa Kültür Merkez-

i'ne arka yollardan geldik.

İşin ciddi olduğunu ne zaman anladınız?

Kültür Merkezine gelişimiz 10 dakika olmadı ki bizi medresede bulamayan faşistler arkamızdan gelerek Kültür Merkezinin önünde açılmış olan standlara saldırdılar ve Kervan Dergisi'nin muhabiri burada yaralandı. İlk saldırı şokunu atlattık ve hemen yanıt verdik ilk saldırıyı püskürttük. Kitap standlarından bir barikat oluşturduk ve bize atılan taşları toplayarak cevap verdik. Çünkü bizim bulunduğumuz yer betondur. Saat 13.30 ve 17.00 arasında dört beş kez faşistlerle burada çatıştık. Biz 500 kişi vardık ama çoğunluğu yaşlı ve çocuktu Arif Sağ'ı dinlemeye gelmişlerdi. Asıl çatışma burada yaşandı; eğer savunma barikatlarımızı aşmış olsalardı, kanımca daha çok ölü olurdu. Bir avuç kişiydik ve faşistlerin sayısı durmadan artıyordu. Binden 10 bine ulaştılar. Kapıları söküp pencereleri kapattık. Kantindeki tüm içeceklerin şişelerini barikatların önüne yerleştirdik. Saat 16.00 gibi çok büyük bir saldırı yaptılar. Atılan taşların çokluğundan önümüzü bile göremiyorduk. At arabasını kapının önüne barikat yaparak elime geçirdiğim bir kürekle en son arkadaşım içeri girene kadar kapıyı savundum. En son ben de kendimi içeri attım. Bu saldırılardan önce bir ara Ali Balkız'la görüştüm kültür merkezini savunmamızı ve kendilerini merak etmememizi söyledi. Daha sonra konuşmalarımızda „size güveniyorduk, bu yüzden merak etmedik, çünkü kültür merkezini savunacağımızı biliyorduk“ dedi. Çatışmalar süren orada bulunan polisler içeri girmemizi onları tahrik etmememizi söylüyordu. Biz son saldırıya kadar içeri girmedik. Eminim daha önce içeri girseydik daha kötü sonuçlar olabilirdi. Yapılan saldırıları kültür Merkezinin önünde karşılamak konusunda hem fikirdik ve öylece yaptık. Bu arada askerler de vardı ve çatışmayı seyrediyorlardı. Son çatışmadan sonra faşistler Kültür Merkezi'nin

önünde bulunan ozanlar anıtını parçalayarak ve boynuna bin ip geçirerek tekbir sesleriyle kültür merkezinin önünden ayrıldılar.

Otelin etrafı sarılmıştı ve slogan atılıyordu. O saatlerde orada neler oldu ve siz içerden haber alabiliyor muydunuz?

Otele bir kez haberleştik ve bana Kültür Merkezi'nde bulunan insanları korumamızı onları buradan göndermemizi söylediler. Son saldırıdan sonra içeride bulunan insanları dışarı çıkararak, Ankara Çankaya

Kendimi bir yangından diğerine kaçan Dersimli kızlara benzetiyorum. Hangisi daha az canımızı yakar ateş mi yoksa zulüm makinaları mı?

Belediyesi'nin bize verdiği araçlarla mahallelere dağıttık. Herkes ayrılınca ben ve Can Şenliği'nden Haldun arkadaşımız merkeze gelerek durumum ne olduğunu görmek istedik. Saat 18.00 gibiydi ve otelin bulunduğu cadde üzerinde bir mahşer kalabalığı vardı. Trans halinde „ölüm ölüm“ diye bağırıyorlardı. Bir telefon kulübesinden otele telefon ettim; telefon uzun uzun çaldı, çünkü telefon asma katdaydı telefona ulaşmak taşlanmayı göze almaktı. Telefonu Olgun Şensoy açtı. „Nasılısınız“ diye sordum, „iyiyiz“ dedi. „Siz arkadaşlara sahip çıkın“ dedi telefon kapandı. Otele kadar iyice yaklaştık; tanımak demek ölüm demektir. O kadar kalabalıktı artık yürüyemez hale geldik, tekrar geri dönerek diğer oyuncu arkadaşları da ararak Ali Baba Mahallesi'nde İnsan Hakları Derneği (İHD) Sivas Şubesi Başkanı'nın evine geldik. Saat 18.30'du. Tekrar oteli aradım yine telefon uzun uzun çaldı. Yine Olgun çıktı ve dedi ki, „içeri girmeye çalışıyorlar, biz barikat kurduk direniyoruz. Ankara'yı aradık Sivas Valisi ile görüşüldü gelip bizi alacaklar. Siz arkadaşlara sahip çıkın“ dedi. Telefon kapandı. Artık gergin ve korkulu bekleyişler başlamıştı. Saat 19.00 gibi dayanamadım tekrar aradım telefonu bir türlü açmıyorlardı. Tekrar aradım Serkan çıktı telefona. Çılgık çılgıca bir sesle, „Abi içeri giriyorlar, abi yanıyoruz yardım edin birilerini arayın“ dedi ve ahizenin elinden düştüğünü hissettim bağırarak duymadı beni. Fırladım Aynur ve Haldun tuttu beni aramaya başladık aradığımız tek yer Ankara'daki direnişçi işçilerdi. Aramak ve bir umar

beklemek hiç bir işe yaramadı. Bir süre sonra dostlarımızın adı okunmaya başladı artık onlar Madımak'ın ateşiyle göğe akmışlardı. İçeride de barikat kurmuşlar... Bana anlattılar, ben onlardan öğrendim içerden çıkanlardan ve fotoğraflardan. Behçet Aysan, Metin Altıok, Uğur Kaynar merdiven başında ellerinde süpürge saplarıyla nöbetler. Erdal da orada, Asım Bezirci de. Genç arkadaşlar ve kadınlar yukarıdalar otelin koridorlarında beklemekteler. Otel, 6-7 katlı bir bina sanıyorum. Kimler otelin üst katına çıkmış? Otelin üst katında olanlar semah ekibi tiyatro ekibinden arkadaşlarımızla etkinliğe katılan diğer sanatçılar vardı.

Bu vahşet yaşanırken asker, polis ne yaptı?

Tek bir sözcük söyleyeyim; „SEYRETTİLER“ Asker bu katliamı önleyemez miydi? Önlememesi mümkün mü elbette değil, isteseler günler öncesinden bilgi sahibiydiler, önleyebilirlerdi.

SHP'yi, Ankara'yı aradınız, ne oldu?

SHP hükümetin ortağıydı. Vali SHP'ye yakınlığıyla biliniyor. Bir de namus sözü vermişlerdi suçluları bulabildiler mi? Sanırım asıl tetikçileri Susurluk Çetesinde, Özer-Çiller çetesinde aramak gerekir.

Otelde elektrikler ne zaman kesildi? Elektrikler, yangın başlamadan hemen önce kesiliyor.

Bir subaydan söz ediliyor. Subay otele girip komser Mehmet'i soruyor. Yani Aziz Nesin'in korumasını. O olay nedir?

Ali Balkız'ın anlattığıdır, hem bir subay hem de bir komiser içeri girip içeride asker ya da polis olup olmadığını soruyor. Sonra bildiğiniz gibi otel ateşe veriliyor.

Yangın bitti, saldırgan grup dağıldı ve sonra ne oldu?

3 Temmuz'du aklımızı yitirmiş gibiydik, ne yapacağımızı bilmiyorduk. Ali Baba ve Gökçe Bostan mahallerinin halkı kente doğru yürüyüşe geçti, biz de katıldık onlara. Yer gök jandarma ve polisti; iki mahalle de kuşatılmıştı.

Unutmadığınız birşey var mı?

Sanıyorum öğleden sonra bizi bir uçakla Ankara'ya getirmek için hava alanına getirdiler. Otelden sağ kurtulanlarla mahallelere sığınanlar orada karşılaştık. Sarılıp sarılıp ağlıyorduk. Otelden çıkarılan eşyalar vardı yanmış çantalar falan. Sonra uçak havalandı, geriye dönüp baktım, kara bir duman vardı Sivas'ın üstünde ve hala Madımak'tan duman yükseliyordu. Dostlarımız orada kalmıştı orada ateşin içinde bunu hiç unutmadım. Katliamdan sonra ölüm oteline gittiniz mi? Gittiyeniz neler hissettiniz? İki kez gittim, ama içeri giremedim. Kapıda kaldım öylece ayaklarım bir milim bile gidemedi. Bir günü birlikte geçirdiğimiz ama bir ömür kadar uzun

yüzümüze çaptığı için daha fazla etkileniyoruz canımız yanıyor. Oysa Dersim Katliamı, Maraş Katliamı, Ermenilere yapılan zulüm daha mı az? Hayır. Yaşlı Dersimliler sorduğunuz zaman susuyorlar çünkü hala bilinçlerinde. Maraş Katliamında anne karnında öldürülen çocuklar, gözleri oyulan kadınlar, kafaları ezilenler, hepsi ayrı ayrı çok canımı yakıyor. Kendimi bir yangından diğerine kaçan Dersimli kızlara benzetiyorum. Hangisi daha az canımızı yakar ateş mi yoksa zulüm makinaları mı? Madımak Katliamı da diğerleri gibi birkaç kendini bilmez şuursuzluğu değil örgütlenmiş, tasarlanmış aktörleri ayarlanmış ve zamanına karar verilmiştir. Devletin gözetimi ve denetimi var elbette saklayacaklardır.

Mahkeme sürecinde de sorunlar yaşandı. Neydi bunlar?

Biliyorsunuz mahkeme süresince o dönemde Sivas Belediye Başkanı olup faşistlere „gazanız mübarek olsun“ diyen Temel Maramollağlı milletvekiliydi. Katilleri savunmaktan geri durmadılar. Korudular, kolladılar.

Aziz Nesin katliamdan sonra; „fügranları biliyoruz ama kanlı senaryoyu yazanları bilmiyoruz. Asıl önemli olanda bu“ anlamına gelen sözler söyledi. Sizce kim yazdı bu kanlı senaryoyu neden yazdı? Katliam neyin bedeliydi?

Aziz Nesin hocanın dediği fügranları biliyoruz senaryoyu yazanları da. Kim yazdı dersiniz; o dönemin toplumsal koşullarına bakmakta yarar var. 1986 yılından sonra giderek toplumun her kesiminde 12 Eylül faşizminin korku örtüsünün kaldırıldığını görüyoruz. Öğrenciler hızla örgütlenip mücadele kanallarını zorlarken 89 Bahar Eylemleriyle işçiler yeniden bir sınıf olmanın kazanımlarıyla topluma yeni umutlar veriyordu. Kürt halkının özgürlük talebi azgın saldırılara rağmen giderek büyüyor, Aleviler ülkedeki sol sosyalist enerjinin önemli bir gücü. Madımak Katliamıyla toplumun her kesimine bir tehdit savruldu ama yemedi. Su bir kere gövdesiyle toprağı yarmaya başlamıştı. Bugün 33 yoldaşın yokluğuna duyulan öfke hesap sorma bilincimizle buluşuyor. Adları bu düzenin kabüsü olacak inan bana.

Madımak oteli kamulaştırıldı. Aleviler „müze olsun“ diyor ama hükümet buna sıcak bakmıyor. Hükümeti samimi buluyor musunuz? Madımak'ın müze olması önemli elbette. Ama bu sorunun çözümüne yeter mi?

Ben Alevi değilim, bir devrimciyim ve doğal olarak eziliyor olması koşuluyla tüm ötekilerim. Aleviyim, Ermeniyim, Kürdüm, Lazım, Türküm, Keldaniyim, Süryaniyim, Çingeneyim, yakılan ormanım, soluğu kesilmek istenen ne-

hirlerim, tecavüze tacize uğrayan kadını, ölümün ocaklarda kovaladığı madenci ya da ölümü bekleyen kot kumlama işçisiyim. Adını kendim koyduğum sadece fotoğrafından bildiğim tecavüze uğramış öldürülmüş SOSIN benim. Taş çocuk da benim. Biz bir müzeden muradımız acıların ve özlemlerin saklandığı bir yer değil elbette toplumsal belleğin diri tutulmasının ve giderek hesap sorma bilincinin güçlenmesidir. Bu müze bu ülkede yaşayan tüm dinlerin, dillerin, halkların, kültürlerinin ortak değeridir. Sorunu da çözmez.

Bu yıl yine on binler Madımak'taydı. CHP, AKP de oradaydı. Samimi buluyor musunuz?

Sivaslar halen yaşanıyor ve insanlar ölüyor, öldürülüyor. Türkiye'nin toplumsal barışa itiyacı var.

Katliamdan kurtulmuş biri olarak neler söyleceksiniz? Olması gereken ne?

Asla unutmayın ve asla bağışlamayın. Esirgemeyin gücünüzü, daha özgür bir yarın için doldurun boşluğunuzu katılın kavgaya. Öyle çok büyük amaçlar için değil, sadece kendimize insan diyebilmek için. İçinizdeki sınıf öfkelerini besleyin sevgi barış ancak böyle korunur. Barış ve özgürlüğü kazanmak ve korumak için hayatın her alanında örgütlenin.

Bu coğrafyada Aleviler tıpkı Kürtler gibi inançlarından dolayı baskı altında ve inançlarını yaşayamıyorlar. Sorunun çözümünü için olması gereken nedir?

Ben Türk halkının devrimci bir evladım. Bu toprakları ve halklarını seven, sözü gövdesinden büyük bir devrimci. Ama kalbim Dersimlidir benim; ne zaman ki Halbori'nin gözyaşları diner, o zaman özgür ve mutlu olacağım. Ne zamanki adları

İçinizdeki sınıf öfkelerini besleyin sevgi barış ancak böyle korunur. Barış ve özgürlüğü kazanmak ve korumak için hayatın her alanında örgütlenin.

kanla başlayan yerlerin adları sevgi sözcükleri, çiçek isimleriyle yer değişirse, işte o zaman özgür bir insan olacağım. Bizler birbirimizin yaralarını sarmak ve sağaltmak zorundayız; başka seçeneğimiz de yok. Bu ülke bin yıllardır sayısız uygarlığı bastı bağrına bizimdir ve birlikte özgür kılacağız.

Türkiye'nin kanlı ve kirli tarihiyle yüzleşmesi gerekiyor

Koray Düzgören

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana 87 yıl geçti.

Bu 87 yıl boyunca katliamlar, isyanlar, isyan beklentileri gerekçesiyle girişilen devlet operasyonları, Türkleştirme ve tek tip vatandaş yaratma politikalarının uygulanmasıyla ilgili ve baskı, zulüm ve şiddete dayalı devlet uygulamaları.

Takriri Sükun Kanunları, İstiklal Mahkemeleri, Umumi Müffettişlikler, 'Yola getirilemeyen, asimile edilemeyen' bir halkın yok edilmesi için çıkarılan Dersim Kanunu ve benzeri özel yasalar, kararnameler, emirnameler, mahkeme kararları, uygulamalar vb.

Arkasında mutlaka devlet ya devlet bağlantılı odakların olduğu faili belli ya da belirsiz -ama bilinen- binlerce, onbinlerce, yüzbinlerce cinayet.

Milyonlarca insanın yaşadıkları topraklardan sürülüp kendi ülkesinde esir kampları benzeri şartlarda yaşamaya zorlanması, binlerce, onbinlerce ailenin dağılması, sürgüne gönderilmesi, azınlıklara yönelik yok etme ve göç ettirme politikaları, vatandaşların mallarına, mülklerine el konulması, olmazsa 6-7 Eylül olayları benzeri yağmalama ve katliamlara girişilmesi ve buna benzer şiddet ve vahşet olayları.

İşlenen vahim insanlık suçları, ağır insan hakları ihlalleriyle dolu dolu geçen ve oluk gibi kanın, gözyaşının aktığı bir dönemden söz ediyoruz.

Aradan 87 yıl geçmesine rağmen yine oluk gibi kan akıyor, yine ülkenin gençleri katlediliyor ve yine binlerce köy yakılıp yıkılıyor, milyonlarca insan evini, köyünü bırakarak göç etmek zorunda kalıyor. Yine aileler parçalanıyor, çocuklar yetim, öksüz ve bakımsız kalıyor. İnsanlar açlık ve yoksulluğa

mahkum ediliyor. Yine kimliklerini özgürce yaşamalarına ve huzur içinde kendilerini geliştirmelerine izin verilmiyor.

Yine insanlar kendilerinin onayı alınmadan yapılan, hatta zorla dayatılan adil olmayan anayasalara, yasalara, mahkeme kararlarına ve devlet uygulamalarına boyun eğmeye zorlanıyor. Boyun eğmeyenlere derece derece, ölüm, ağır hapis, sürgün, işsiz ve aç bırakma gibi cezalar uygulanıyor.

Cumhuriyet'in kanlı serüveni biçim değiştirse de, ülke demokrasinin bazı şekil şartlarına uygun değişimlere uğrasa da, Türkiye Avrupa Birliği sürecine girilmiş olsa da devam ediyor.

Çünkü Türkiye kanlı ve karanlık tarihiyle yüzleşmeyi bir türlü kabul etmek istemiyor. Çünkü bunu kabul

etmek için önce ülkede yaşayan ve farklılıklarının, kimliklerinin kabul edilmesini isteyen başta Kürtler olmak üzere her halka, gruba ve kişilere eşit haklara sahip vatandaşlar gözüyle bakabilmek gerekir.

Cumhuriyet henüz bunu yapabilecek gibi görünmüyor. Bu nedenle de sorunlarından ve açmazlarından kurtulamayan, kurtulamadığı için ileriye doğru adımlar da atamayan felçli bir hasta görünümünde.

İyileşebilmesi için hem ülkedeki gerçeklerin hem de geçmişte yaşanan kanlı ve karanlık olayların kabul edilmesi şart.

Bu yapılamadığı için barış da sağlanamıyor.

Barışa ulaşmanın yolu ise buradan geçiyor.

Başka yolu yok.

KANLI VE KİRLİ TARİHTEN BAZI SAYFALAR

- 22 Ocak 1921'de henüz yeni kurulmakta olan devlet, Kurtuluş Savaşı'nda çok önemli roller üslenen en önemli muhaliflerinden Çerkes Ethem'i tasfiye etti.

- 29 Ocak'ta Türkiye Komünist Partisi önderi Mustafa Suphi ve 14 yoldaşını öldürttü.

- 1923'de, 1925'de çeşitli muhalif hareketler ve Kürt isyanları gerekçe gösterilerek İstiklal Mahkemeleri kuruldu. Daha sonra bu mahkemeler tüm muhalif kesimleri susturmanın, sindirmenin aracı haline dönüştürüldü. İstiklal Mahkemeleri'nin çalıştığı süre içinde 32 bin kişiyi idam ettirdiği belirtiliyor.

- Şeyh Said Ayaklanması ve katliamı. 1925 yılı Şubat-Nisan ayları arasında

Kürt halkı ulusal hakları için ayaklandı. Ayaklanma kanla bastırıldı. Şeyh Said ve 46 direnişçi Diyarbakır'daki Şark İstiklal Mahkemesi'nde 28 Haziran'da ölüm cezasına çarptırıldı, cezaları ertesi gün infaz edildi. Ayaklanma bastırılmış olmasına karşın arkasından büyük bir katliama girişildi. Bazı araştırmalara göre, katledilen insan sayısı 15 bin civarında, yakılan-yıkılan köylerin sayısı 337'dir.

- Takrir-i Sükun Terörü: Şeyh Said İsyanı gerekçe gösterilerek 4 Mart 1925'te çıkarılan Takrir-i Sükun Yasası, katliamın resmileştirilmesini sağladı. Kürtlerin yaşadığı tüm bölgelerde idamlar, sürgünler, birbirini izledi.

- 'Şapka Devrimi' yasasına karşı çıkanlar, başında sarık, fes görülenler, çarşaf giyenler dövüldü, hapis-para cezaları uygulandı. Erzurum'da sıkıyönetim ilan edildi. 33 kişi idam edildi. Yine aynı nedenle, Rize, Sivas, İskilip ve Menemen'de toplam 73 kişi idam edildi.

- Ağrı Katliamı: Ağrı'da 1926'da, 1927'de ve son olarak 1930'da halk baskıya, zulme karşı ulusal hakları için ayaklandı. Ağrı ayaklanmalarında katledilenlerin toplam sayısı 47 bin'dir.

- Katliamlar ve bitmeyen "Tedip" Operasyonları... Tedip, "terbiye etme, yola getirme" demektir. Tenkil ise "örnek olacak bir ceza verme" demektir. Ve devlet, ayaklanan Kürt halkına karşı düzenlediği askeri hareketlerin bir çoğuna bu adları veriyordu.

-1925 Ağustos'unda Raskotan Ayaklanması yaşandı, Raman Tedip Hareketi gerçekleştirildi.

-1926'da Koçuşağı Ayaklanması, 1927'de Mutki Ayaklanması, 1929'da Asi Resul Ayaklanması oldu, Tendürük Hareketi, III. Ağrı Hareketi, Pülümür Hareketi birbirini izledi... Ama bunlar sadece operasyon isimlerinden ibaret değildi. Her ayaklanmanın bastırılması, her tenkil ve her tedip hareketi, binlerce onbinlerce insanın katledilmesi demektir.

1937-38 Dersim Katliamı

Devlet, dersimli Kürtlerin cumhuriyete boyun eğmeyeceği düşünerek ve çıkacak isyanı bastırmak gerekçesiyle çok önceden hazırlanan planlar gereğince geniş bir katliama girişti. 70 bin civarında Dersimliyi öldürüldü, onbinlercesi de sürgüne tabi tutuldu. Mağaralara sığınan kadın ve çocuklar bombalarla, zehirleri gazlarla katledildi.

melik ve hukukun olmadığı bir yargılama sonucunda idam edilmeleri, sokaklarda infazlar birbirini izledi. Onlarca insan öldürüldü. Onbinlerce insan cezaevlerine atıldı, işkencelerden geçirildi.

Dersim Katliamı

6-7 Eylül Katliamı

1955'in 6-7 Eylül'ünde, Özel Harp Dairesi'nin bir organizasyonu olan bir kışkırtma sonucunda, başta İstanbul olmak üzere çeşitli şehirlerde azınlıklara yönelik yağma ve katliamlar gerçekleştirildi. İki gün süren saldırılarda öldürülenlerin sayısının yüzü aştığı söylendi, 73 kilise, 1 fabrika, 8 ayazma, 2 manastır, çoğu Rumlara ait 5538 bina yakılıp yıkıldı. 70.000 Rum Türkiye'yi terketmek zorunda kaldı.

Devletin sistematik olarak giriştiği 'azınlıkları temizleme' amaçlı operasyonlar sonucunda sadece Rumlar, Yahudiler, Ermeniler değil, Süryaniler ve Ezidiler gibi azınlıklar da yaşadıkları coğrafyayı terkederek çoğunlukla ülke dışına çıkmak zorunda kaldılar.

6-7 Eylül Katliamı

Kanlı Pazar

19 Şubat 1969: 6. Filo'yu protesto etmek için 30 bin kişi Taksim'e doğru yürüdü. Devletin yönlendirdiği İslami kökenli örgütler yürüyene saldırdı. İki gösterici öldürüldü.

12 Mart faşist terörü

Kızılderle katliamı, Deniz Gezmiş ve yoldaşlarının göstermelik ve hukukun olmadığı bir yargılama sonucunda idam edilmeleri, sokaklarda infazlar birbirini izledi. Onlarca insan öldürüldü. Onbinlerce insan cezaevlerine atıldı, işkencelerden geçirildi.

1 Mayıs 77 katliamı

1 Mayıs 1977'de İstanbul Taksim Meydanında toplanan 500 bin kişiye karşı derin devlet tarafından örgütlendiği artık bilinen en büyük katliamlardan biri gerçekleştirildi. 37 gösterici katledildi.

Azınlıkları yok etme politikası

Maraş katliamı

20-24 Aralık 1978... Alevi-Sünni ayrımının devletin içindeki karanlık odaklar tarafından kışkırtıp gerçekleştirdiği kitle katliamlarının en büyüğüdür. Devletin ordusunun, polisünün himayesinde, kontrgerillanın organizasyonu ile gerçekleştirilmiştir. Resmi rakamlara göre 111 kişi katledildi. Bu sayının çok daha fazla olduğu biliniyor.

- Çorum katliamı: 4 Temmuz 1980... Saldırı faşist hareket tarafından 30 Haziran'da başlatıldı. 4 Temmuz'da kitle katliamına dönüştü. 50 kişi polis himayesinde katledildi... Aynı dönemde Erzincan'da, Malatya'da, Sivas'ta da aynı nitelikli katliamlarda onlarca insan öldürüldü.

Kanlı tarihin 12 Eylül sayfaları...

12 Eylül 1980'de ABD'nin desteği ile darbe yapan faşist askeri cuntayla Türkiye, tarihinin "en kanlı" dönemlerinden biri başladı. Cunta Meclisi, siyasi partileri, sendika ve derneklerin çoğunu kapattı. Dönemi boyunca 650 bin kişi gözaltına alındı, işkenceden geçirildi.

230 bin kişiye dava açıldı, 517 idam cezası verildi, 49 kişi asıldı, 600 kişi katledildi. Hapishaneler işkencehaneye dönüştürüldü. Onlarca tutsak katledildi.

Diyarbakır Askeri Cezaevi onlarca tutsak yaşamını yitirdi, sakat kaldı. Bu cezaevi özellikle Kürtlere yönelik vahşetin, insanlık dışı uygulamaların ve işkencenin sembolü haline geldi.

16 Mart katliamı

1978'de Üniversite çıkışında öğrencilerin üzerine, kontrgerilla tarafından bombalar atıldı. 7 öğrenci katledildi. 10'u ağır 40 öğrenci yaralandı. Sivil faşist hareket eliyle gerçekleştirilen katliamlar.. Türkiye 1977-80 arasında yaklaşık 5-7 bin kişi sivil faşist çeteler tarafından katledildi. Kanlı tarihe Bahçelievler, Balgat, Piyangotepe katliamları gibi onlarca eklendi

Sivas Katliamı

2 Temmuz 1993... Sivas'ta 35 devrimci, demokrat ilerici aydın bizzat devletin kontrolünde, güvenlik güçlerinin seyrettiği ve saatlerce süren bir yakma törene dönüşen insanlık dışı bir saldırı sonucu diri diri yakılarak katledildi.

Gazi katliamı

12 Mart 1995... Devrimcilerin örgütlü olduğu ve Alevilerin yoğunlukta yaşadığı İstanbul Gazi Mahallesi'nde kontrgerillanın katilleri önce bir kahvehaneyi otomatik silahlarla tarayarak bir Alevi dedesini katletti. Bu saldırıya karşı üç gün süren protesto gösterilerinde Gazi ve Ümraniye'de devlet güçleri toplam 18 kişiyi hedef gözeterek katlettiler.

F Tipi katliamları

Buca'da 25 Eylül 1995'de Buca Hapishanesinde üç tutsak, 4 Ocak 1996'da Ümraniye Hapishanesi'nde dört tutsak, 26 Eylül 1996'da Diyarbakır Hapishanesi'nde 10 tutsak, 26 Eylül 1999'da Ulucanlar Hapishanesi'nde 10 tutsak, asker ve gardiyanlar tarafından vahşice katledildi.

Hapishaneler Katliamı.

19-22 Aralık 2000; F Tipi hücre hapishanelerini uygulamaya sokmak için devlet 19-22 Aralık 2000'de 20 hapishaneye aynı anda saldırdı. 19 Aralık'ta başlayıp 22 Aralık'a kadar süren saldırıda Türkiye hapishaneler tarihinin en vahşi katliamı gerçekleştirildi. Kimyasal gazlarla Bayrampaşa Hapishanesi'nde 6 kadın tutsak diri diri yakıldı. 20 Hapishanede toplam 28 tutsak katledilerek F Tipi hapishaneler açıldı. F Tipi tecrit politikalarına karşı yapılan ve 7 yıl süren ölüm orucu direnişinde 122 kişi yaşamını yitirdi.

VUR EMRİ VERDİM

Evren, 12 Eylül döneminde Konyalı üyelerine suikast yapacak örgütün cezaevindeki bazı üyelerinin altı ülmesi için emir verdiği açıkladı. * O dönemde bize karşı çok sayıda suikast hazırlığı yapıldığını öğrendik. Emniyet kuvvetleri bize bildiyordu. * Bir gün, "Bana ya da bir MGK üyesini öldürülere o örgütün hapisteki bütün mensuplarını öldürmek lazım" dedim. * Bu kararımı Konyalı üyeler ile Genelkurmay'ya yakın yaptım. * Korkunlar istedim. Demek ki etkili olmuştuk. * Evren'in Konya'ya açıkladı. * 12 Eylül asker müdahalesinin lideri Kenan Evren bu tarih öncesinde, dış algıyı etkilemek için Ali Koca'ya yazdı. Evren böylece, MHP'nin Dava Müfettişliği'nin için SABA'ya yayınlanan mahiyetli iddialarını doğrulamış oldu.

Ermeniler ne için mücadele etti, Kürtler ne için mücadele ediyor?

Toros Sarian

Diasporadaki veya Ermenistan Cumhuriyetindeki Ermeniler için Türkiye'deki gelişmeler esas olarak iki nedenden ilginçtir: Birincisi, 1915/16 soykırımının kabul edilmesi sorunu, ikincisi iki devlet arasındaki ilişkilerin normalleşmesi söz konusudur. Genel olarak diasporadaki Ermeniler, Türkiye'deki politika ve toplum hakkında çok kısıtlı bilgilere sahiptir. Bunun asıl nedenlerinden biri kuşkusuz, onların Türkçeyi bilmemeleri ve Türkiye'deki gelişmeler hakkında bilgilecek konumda olmamalarıdır. Ortak bir dilin olmadığı yerde, bir iletişimin, bir diyalogun olması pek zordur. Bu durum, halklar arasında güvensizlik ve düşmanlık yaratmaya çalışan milliyetçi güçlerin işlerini kolaylaştırmaktadır.

Türkiye'deki Ermenilerin çoğu politik sorunlara az ilgi gösterebilirler, Türkiye'deki koşulları az çok bilmektedirler. Türkiye dışında yaşayan Ermenilerin, Türkiye'deki gelişmelerle uğraşmaları neden gereklidir? Onlar için en önemli sorun, soykırımın tanınmasıdır. Fakat yaşayan 15 milyondan fazla Müslüman Kürdün varlığını bile daha düne kadar inkâr eden Türkiye'nin, öldürülmüş 1,5 milyon Hıristiyan Ermeni'yi tanıması

diriliyor". Ermeni sorunu, ağırlıklı olarak Osmanlı İmparatorluğunun doğu illerinde yaşayan Ermeniler 19. yüzyılın ortasından itibaren ulusal ve feodal baskıya karşı direniş gösterdikleri için ortaya çıktı. Ama resmi Türk tarih yazımının Ermenilerin

Osmanlı İmparatorluğunu bölmek istedikleri iddiası, gerçeklere uymamaktadır. En büyük ve en etkili Ermeni Partisi olan Ermeni Devrimci Fedarasyonu (Daşnaksutyun), soykırımdan önce hiçbir zaman bağımsız bir Ermenistan için mücadele etmemiştir. Anayasanın yeniden uygulanması mücadelesinde Genç Türk hareketini desteklemiş ve "1908 Genç Türk Devrimini" selam-

ihtiyaçlarını göz önüne alarak, Osmanlı devlet idarecileri, İttihat Terakkicilerle bir anlaşma yaptı. Bu anlaşmanın amacı şuydu: 1. Meşrutiyeti her türlü gerici güçlere karşı korumak. 2. Ermeni vilayetlerinde en önemli sorun olan toprak soru-

nuna bir çözüm yolu bulmak. 3. Ermeni vilayetler için yöresel geniş bir özerk idareyi kurmak".

Ermenilerin bu minimal ve tamamen haklı beklentileri karşılanmadı. Onun yerine hükümetteki İttihat ve Terakki Partisi, imparatorluğu Türkleştirme politikası izledi. I. Dünya Savaşı sırasında "Ermeni sorununu" bir soykırımla "çözmek" için fırsatı değerlendirdi. Taşnak Partisi ne İtti-

Yaşayan 15 milyondan fazla Müslüman Kürdün varlığını bile daha düne kadar inkâr eden Türkiye'nin, öldürülmüş 1,5 milyon Hıristiyan Ermeni'yi tanıması düşünülebilir mi?

düşünülebilir mi? Türk devlet politikasının karakteristiği, gerçeklerin ve olguların inkârıdır: Kürtlerin varlığı inkâr edilir; aynı zamanda Ermenilere yapılan soykırım da.

Hasan R. Tankut 1961'de Türkiye'nin doğu illerindeki durumu inceledikten sonra çok dikkat çekici bir tespitte bulunur: "Dünün Ermeni sorunu, bugün Kürt sorunu olarak

lamıştır. 20. yüzyıl başlangıcında tanınmış bir Taşnak politikacı ve "Kürt Ulusal Hareketleri ve Ermeni-Kürt ilişkileri" kitabının yazarı Sasun'lu Garo Sasuni (1880-1977), kitabında Daşnak Partisinin "1908 devriminden" sonraki esas talebini şöyle ifade eder:

"Ermeni yönetici siyasi akımı olan Taşnak Partisi, o dönemin gerçek

hatçıların gerçek niyetimi anladı, ne de bu imha politikasına karşı direnecek örgütsel hazırlığa sahipti.

Genç Türk "devrimcilerin" sözlerine güvenmenin, Ermeniler için ölümcül sonuçlarıyla politik bir hata olduğu kanıtlandı. "Ermeni sorunu" çözülmüş görünüyordu, ama Kemalist ulusal hareketin daha başlangıç evresinde belli oldu ki, bir başka

sorun öne çıkacaktı: "Kürt sorunu".

"1908 Genç Türk devriminden" beri egemenler, her türlü yöntemle etnik ve dinsel bakımdan homojen bir devlet kurmaya çalışmışlardır. 1923'den sonra ne kadro bakımından ne de politik-ideolojik bakımdan İttihatçılardan bir kopuş olmuştur. Kemalist ulusal hareketin kadroları İttihatçılardı. İktidar yeniden I. Dünya Savaşı sırasındaki imha ve sürgün politikasının sorumlularının elindeydi. Bugüne kadar da İttihatçılar tarafından geliştirilen bu politikadan bir kopuş olmamıştır.

Koçgiri ayaklanmasından bugüne kadar "Kürt sorununun" tarihi açıkça göstermektedir ki, egemenlerin "Kürt sorununu" da şiddet yoluyla "çözme" çabalarının tümü başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Genç Türk kadrolar tarafından kurulan cumhuriyet, Kürtlerin direnişlerini bastırırken çoğu kez tıpkı 1915/16'da Ermenilere karşı yapılanları tekrarladı. 1937/38'de Dersim'de Kürtlere karşı işlenen suçların ayırt edici özelliklerinden ancak tek bir sonuç çıkmaktadır: Bu, 1948 Soykırım Suçunun Engellenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesine göre bir soykırımdır. Türk tarafı, bu sözleşmenin geçmişe yönelik olarak uygulanamayacağını ileri sürmektedir. Avrupa'da Yahudilere karşı işlenen suç, 1948 BM Sözleşmesinden önce olduğu için soykırım olarak değerlendirilemez mi?

Geçen iki yıl içinde AKP Hükümeti, ustalıklı biçimde sanki bir "açılım" yapmakta kararlıymış izlenimi uyandırdı. Temmuz 2009'da bir "Kürt Açılımı" ilan ettikten sonra, Kürt halkı arasında büyük beklenti ve umutlar vardı. Nihayet hükümet çatışmanın barışçı, politik bir çözümünün kaçınılmaz olduğunu kavramış gözüküyordu. Bu arada bu umut uçup gitti: Bazı kozmetik kabullerin dışında hükümet hiçbir şeye hazır değil. Böylelikle sadece Kürtler arasındaki güvenilirliğini yitirmede, aksine cesur kararlarla ülkede esaslı bir demokratik dönüşüme girme şansını da yitirdi.

Dış politikada AKP Hükümeti bazı başarılar gösterebilir: Suriye ve İran'la ilişkiler iyileştirilebilir. Türk-Ermeni ilişkilerinin normalleştir-

ilmesi için bir "yol haritası"nın ilan edildiği Nisan 2009'da, Ermenistan Cumhuriyetiyle de bir yakınlaşmanın temelleri atılacak görünüyordu. Eylülde Ermeni ve Türk Dışişleri Bakanları, protokol imzaladılar ve bu protokolün Ankara ve Erivan parlamentolarında onaylanmasından sonra diplomatik ilişkilerin kurulacak ve sınır açılacaktı. Bugüne kadar hala gerçekleşmedi.

Ermeni ulusal hareketi 100 yıl önce Osmanlı İmparatorluğu çerçevesi içinde halkların eşit haklı, barış içinde bir arada yaşamasını sağlayacak koşulları sağlamak için içtenlikle mücadele etti. Maalesef o zaman Türk tarafında bu amaçlar için aynı şekilde mücadele eden hiçbir politik güç yoktu. Kürt ulusal hareketi, bugün tıpkı o zamanki Ermeniler gibi aynı sorunla karşılaşmış görünmektedir: Bugüne kadar Türk toplumu içinde onunla birlikte demokratik bir dönüşümü zorlayacak kayda değer bir politik hareket

görünmemektedir. Bu olmadığı sürece de, "sorunları" geçen yüzyıllar içinde çoğu kez olduğu gibi yeni kanlı suçlarla "çözme" tehlikesi vardır.

Şimdi soru şudur: Geniş bir barış ve demokrasi hareketi oluşturmak mümkün olacak mıdır? İki mütevazı talep belki bir asgari program olarak görülebilir. Fakat bunların kabul ettirilmesi, ülkede esaslı bir demokratik dönüşümün koşulunu oluşturur. İlke olarak Kürtler, soykırımdan önce Ermenilerin de uğruna mücadele ettikleri aşağı yukarı aynı şey için mücadele ediyorlar: demokratik, çeşitli halkların hak eşitliğini tanıyan anayasa ile toplumsal ve ekonomik adalet ve kapsamlı bir bölgesel özerklik yönetimi.

Tarihin dinmeyen yarası: vitrindeki son Süryaniler

Süryaniler Türkiye’de geleceğe kaygı ile bakmaktalar. Tarihi vatanları Tur Abdin’de demografik olarak bir azınlık konumuna düşen ve çok sayıda yerleşim merkezlerini terk etmek mecburiyetinde bırakılıp büyük çoğunluğu ülke dışına göçe zorlanan Süryanilerin sayıları üçbinin altına düşmesine rağmen, devletin birliğine tehdit olarak hedef gösterilmekte, etnik ve dini baskıya maruz bırakılmaktalar. Süryaniler geçmişte olduğu gibi günümüzde de sadece devlet siyasetinin değil, aynı anda feodal Kürt aşiretlerinin de bunalıcı baskısı altında hayatlarını sürdürmek mecburiyetinde bırakılmaktadırlar. Türkiye’yi aydınların ve insan hakları kurumlarının Süryanilere ve yaşadıkları sorunlara ilgisi bugüne değin medya ve haberciliğin ötesine gitmemiştir. Süryanilere yaşatılan kıyım ve katliamlarda büyük payı olan Kürtler dahi tarihle yüzleşerek vicdanlarını rahatlatma ve güven ortamı yaratma çabaları önemsenmeyecek kadar azdır. Türkiye’de Süryanilerin sorunlarıyla ilgilenen resmi ve resmi olmayan hiçbir kurum mevcut değildir. Günümüzde Süryaniler devletten ziyade demokrat kitlelerin de kendilerine karşı samimiyetini haklı olarak sorgulamaktalar. Demokratik kitlelerin Süryanilere ilişkin samimiyetinden benim de şüphem vardır. Geçmişe şöyle bir göz atalım! Süryaniler cumhuriyetin çeşitli

Diyanet bünyesinde “Süryani Kadim Cemaati” olarak tanımlanan Süryaniler, devlet nezdinde gayrimüslim kabul edilmelerine rağmen azınlık haklarından yararlanamamaktadır. Süryanice dili eğitimi resmi olarak yasaktır. Süryanice din eğitimi veren manastırlar da kapatılmıştır.

dönemlerinde defalarca hedef tahtası olarak gösterilmiştir. 1915 olaylarında yarım milyonu aşkın Süryani’nin katledildiği bilinmektedir. Kilise kayıtlarına göre I. Dünya Savaşından önce sayıları yaklaşık 800.000 olan Süryanilerden Lübnan, Suriye ve bu ülkeler üzerinden Latin Amerika ülkelerine göç edenler haricinde sadece 57.000 kişi 1915 soykırımından, Süryani tabiriyle Seyfo’dan kurtulabilmiştir (1). İttihat

ve Terakki zihniyeti Cumhuriyetin kuruluşundan sonra iddia edilen aksine devlet siyasetinin gayrimüslim azınlıklar konusunda temelini oluşturmuştur. Nitekim 1932 yılında bizzat Kemal Atatürk’ün emriyle Süryani Kilisesi Patriği III. İlyas Şakir Deyrulzafaran Manastırındaki Patrikhane makamından önce Irak’a ve oradan da Hindistan’a sürgün edilmiştir (2). Sürgünden sonra Diyarbakır, Urfa, Malatya, Adana, Adıyaman, Kayseri ve Elazığ’ın “Seyfo artığı” Süryanileri ülke dışına kaçmak mecburiyetinde bırakılmıştır. Patrikhane daha sonra Suriye’nin Humus kentine ve buradan da Şam’a taşınmak mecburiyetinde kalmıştır (3). Soyadı yasası ve yerleşim adlarının Türkçeleştirilmesiyle Süryanilerin asimile edilme çabaları hız kazanmıştır. 1942 yılında Cumhuriyet tarihinde kara bir leke olarak hatırlanacak “Varlık Vergisinin” yasalasmasıyla çok sayıda Süryani yerleşim merkezi resmi olarak el değiştirmiş. Kayıtlara geçen 400’ü aşkın Süryani köyünden üçte ikisi devlet eliyle başkalarının mülkiyetine geçirilmiştir. 6-7 Eylül 1955 İstanbul saldırıları ve 21 Aralık 1963 Kıbrıs olayları esnasında İstanbul’da yaşananlar türünden Süryaniler de nasibini almıştır. Tur Abdin bölgesinde Süryanilere karşı 1915 olaylarını tekrardan çağrıştıran teşebbüsler bazı sağduyulu aşiret liderleri ve özellikle Mihelemi (4) kökenli yöre sakinlerinin inisiyatif sayesinde engellenmiştir. Özellikle Süryanilerin çoğunlukta yaşadığı Midyat şehri kıl payı ikinci bir Seyfo’dan kurtulmuştur (5). 1974 Kıbrıs harekâtı esnasında da benzer teşebbüsler Süryanilere yeniden korkulu anlar yaşatmıştır. Süryanilerin göçünü tetikleyen asıl olaylar ise, 12 Eylül darbesi ve ardından gerçekleşen çok sayıda “faili meçhul” cinayetler oldu. 80’li yıllarda 60’ın üzerinde Süryani şahsiyet kısa bir dönem içerisinde öldürülmekle daha önce başlayan göçün hızlanması sağlandı. Devlet olayları „faili meçhul“ niteleyip dosyaların kapanmasını ve bazı cinayetlerde failerin teşhis edilmesine rağmen olayları takip etmeyip Süryani göçünü kendi eliyle hızlandırmıştır.

Günümüzde Türkiye genelinde yaşayan 15.000 Süryani’nin sadece 3000 kadarı Tur Abdin’de yaşa-

makta. Oysa sadece Almanya ve İsveç’te yaşayan Tur Abdin kökenli Süryanilerin sayısı 200.000’in üzerindedir. Diasporada yaşamak zorunda olan Türkiye’li Süryanilerin sayısı ise, yarım milyonun üzerindedir. Süryaniler, Cumhuriyet Türkiye’sinde Ermeni ve Rum Hris-

tiyan azınlıklarına 1923 Lozan Antlaşması’yla tanınan haklardan mahrum bırakıldı. Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde “Süryani Kadim Cemaati” olarak tanımlanan Süryaniler, devlet nezdinde gayrimüslim kabul edilmelerine rağmen azınlık haklarından yararlanamamaktalar. Süryanice dili eğitimi resmi olarak yasak. Süryanice din eğitimi veren manastırlar kapatıldı. Bu şartlar altında dini eleman ve eğitmen yetiştirmek olanaksızlaştı.

Süryanilerin günümüzde günlük hayatlarında yaşadıkları en büyük sorun tapu ve kadaastro çalışmaları bünyesinde komşu Kürt köyleriyle yaşanan arazi anlaşmazlığıdır. Tapu ve kadaastro çalışmaları esnasında çevre köylerle ve devlet daireleriyle sorun yaşamayan hemen hemen hiç bir Süryani yerleşim merkezi yoktur. Çevre Kürt feodal ağaları son kalan Süryani köylerini talan ederken, hem devlet hem de ilerici Kürt aydınları haksızlıkları görmezlikten gelmektedir. Kürt işgalcilerin hedefi işgal edilen toprakları yasallaştırıp kalan son Süryani izlerini de yok edip silmektir. Avrupa nezdinde Türkiye’ye yapılan tüm girişimler görmezden gelinmektedir. Gasp edilen toprakları yasal yollarla geri almak gayrimenkulün değerini aşan maddi harcamalar gerektirdiği için, çoğu Süryani’nin mahkemeye

başvurma cesareti bu uygulamalarla kırılmakta ve gözü korkutulmaktadır. Başvuruda bulunanlar ise tehdit edilip göçe zorlanmaktalar. Yapılan kanunsuzlukların ve haksızlıkların şeması çoğu vakada benzerdir. Rüşvet ile ikna edilen devlet memurları Süryani topraklarını çevre

397 yılında kurulduğu tartışmasız Mor Gabriel Manastırının, yıkılmış bir Cami temelleri üzerine kurulduğu yaygarası ile çevre Müslüman halkı Manastıra karşı saldırılara teşvik ederken, Müslümanlığın yüzyıllar sonra ortaya çıktığı göz ardı edilince din propagandası pek yerini tutmadı. Buna rağmen buna benzer yersiz ifadelerle çevre halkı Manastıra karşı kışkırtılmaktadır. Cumhuriyet Türkiye’sinde Manastırın 1938 yılından beri araziler için vergi ödediği belgelerle kanıtlanmasına rağmen mahkemeler henüz neticelenmedi.

Türkiye Süryanileri aşırı psikolojik bir baskıya maruz tutulmaktalar. Ortadoğu coğrafyasındaki gelişmeler özellikle gelişen milliyetçilik ve dini eğilimler kendilerini haklı olarak te-dirgin etmektedirler. Günümüzde Irak’ta yaşananların Türkiye’ye de sıçrayabileceği korkusu mevcuttur. Bazı Süryanilerin Tur Abdin’deki yerleşim alanlarını restore edip yeni binalar kurması devlet yetkililerinin olduğu gibi çevre halkının dikkatini çekmektedir. Bu gelişmelerden duyulan hoşnutsuzluk açıkça ifade edilmektedir. „Varsınlar, köylerini yeniden inşa etsinler bitirdikten sonra bir kaçını öldürürüz, tekrar kaçarlar, biz de evlerine yerleşiriz“ türünden ifadeler duyulmaktadır. Bu zor şartlar altında Süryaniler ülkedeki aydın ve demokrat kesimin ilgi ve duyarlılığına ihtiyaç duymaktalar. Aksi halde Türkiye aydını hangi etnik kökenden olursa olsun, istediği kadar kendini hümanist ve evrensel gösterebilir, kendisinin samimiyetine haklı olarak kuşku ile bakılacaktır. Türkiye’deki Süryanilere bugün itibariyle gösterilen ilgi, kendilerine vitrin süsü verme çabasıyla ziyade ileri gitmediği göz ardı edilmemeli ve Türkiye’nin dinmeyen Süryani yarasını sarmayı arzu etmediği de.

Günümüzde Türkiye’de yaşayan 15.000 Süryani’nin sadece 3000 kadarı Tur Abdin’de bulunmaktadır. Oysa sadece Almanya ve İsveç’teki Tur Abdin kökenli Süryanilerin sayısı 200 binin üzerindedir. Diasporada yaşamak zorunda olan Süryanilerin sayısı ise, yarım milyonun üzerindedir

Süryani köylerinin maruz kaldığı işgal girişimleri 397 tarihinde kurulan Mor Gabriel manastırı davasıyla had safhasına ulaştı. Mor Gabriel Manastırı arazileri AKP Milletvekili Süleyman Celebi’nin lideri olduğu aşiret tarafından sahiplenme girişimi ile gündeme taşındı. Bu arada AKP milletvekilini konu ederken eski DP-T’li Kerburan belediye başkanı Süleyman Anık’ın da başka bir Süryani köyünü zimmetine geçirdiğini ifade etmekten yarar vardır. Celebi aşireti,

(1) Gabriele Yonan, Unutulan bir Holocaust, Pencere Yayınları 1999

(2) Corepiskopos Gabriel Beth-Yauno, söyleşi 2002

(3) Süryani Kadim Ortodoks Kilisesinde Yenileşme Çabaları: Deyru’l-zafaran Manastırında Patriklik Matbaası (Makale 2008) Doç. Dr. Ahmet Taşgin Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

(4) Mihalemil Midyat, Mardin, Batman ve Siirt bölgesinde yerleşik Arapça konuşan bir toplumdur.

SAVAŞ - KADIN ve BARIŞ

Nuray Bayındır

Bu gün, en kısa böyle özetlenebilir diye düşünüyorum. Benim bildiğim dünyada hiçbir yerde savaş ortamından barış ortamına arada önemli bir dinamik olmadan direk geçiş yaşanmadı. Bizim toplumda genlere işlemiş-sinmiş-savaş atmosferli askeri bir yapısalılık var. "Asker devlet", "asker toplum" ve neticede "erkek toplum". İşte bu anlayış, bu yapılanı bizi toplum olarak yıkımın eşğine getirdi. Militarizm erkek egemenliğinin son derece güçlü örgütlü kılındığı bir iktidar sistemidir. O nedenle Barış zor bir uğraş. Cesaret isteyen bir uğraş. Görmezlikten gelinen ve hatta yok sayılan kadın gücü ve toplumsal güce dönüşümü kalıcı barış için bu nedenle önemli.

Yaşadığımız coğrafyada gelinen noktada her şey a'dan z'ye "askeri" karakter kazanmış durumda. Milli güvenlik politikaları gerilim ve çatışma atmosferine ihtiyaç duyar. Bu ortam tekeli ve rantçı burjuvazinin toplumun yoksul emekçi kesimlerini rahatça sömürüsü için elzemdir. O nedenle sistem karşıtı farklı inanç ve kültürlerden toplumsal kesimler gibi demokratik mevzilerinden uzaklaştırılarak şiddet ortamının içine itilen Kürt halkının direnişi kırılmak isteniyor. Siyasal İslam'ın Türkiye' temsilciliğini yapan AKP hükümetinin de bu ortam işine geliyor. Müslüman olsun olmasın önemli değil onlar için yeter ki kendilerine biat etsinler. Biat eden, başını eğin Kürt iyi Kürt'tür, Kadınlar zaten korunmaya muhtaçtırlar. Yeni anayasa paketlerinde "yenilik" olarak bunu getiriyorlar...

SAVAŞ

İnsan Hakları Derneğinin açıklamasına göre geçtiğimiz son beş yılda Kürtlere uygulanan linç girişimleri, yüzde iki yüz artarak İstanbul'da gayri Müslimlere karşı 1955 yılında gerçekleştirilen 6-7 Eylül olaylarını hatırlattı.

UNİFEM (Birleşmiş Milletler Kadın Kalkınma Fonu) raporuna göre her üç kadından biri hayatının bir döneminde cinsel saldırıya uğramaktadır. Militarizm toplumda tecavüzcü anlayışı kökükler. Öyleyse bu hastalıklı toplum yerine, şiddete karşı eşitlikçi ve demokratik değerleri koruyan bir toplum gerekli. Değişim köklü olmalı.

PKK Kongre Gel örgütü sivil

toplum örgütlerinin çağrılarını dikkate alarak 13 Ağustos'ta yedinci kez tek taraflı ateşkes çağrısı yaptı ve çözüm için bazı koşullar öne sürdü.

Türkiye'de devlet katında sürdürülen savaş gerçekten bir gün bitmesi amacıyla mı yapılıyor? Bu savaşın bitmesi mümkün mü? Bunu önümüzdeki süreçte bütün çıplaklığı ile göreceğiz.

30 yıldır süren savaş ortamında siyasi çözümden uzaklaştıkça şiddetin dili olağanlaşıyor. Toplumda kadınların rolü hayati önem kazandı. Hayatımızın her anına sızan bizi yönlendiren bu dili deşifre etmek, yerine barışın dilini kurmakla işe başlamak en doğrusu olur kanısındayım. Kadın özgürlük mücadelesinin barışın toplum katında inşasında hayati önemi var.

Savaşın en acı faturasını ödeyen, enkaza çevrilen hayatlarıyla gerilla ve asker annelerinin bu mücadelede yan yana olmaları, bir an önce bu

vahşet ortamının sona ermesi için yüreklerini ve ellerini birleştirmeleri şart. Aklıma geldikçe dayanamıyorum ellerim titriyor yazarken. Diyarbakır Bingöl sınırında bulunan Tapantepe karakolundan büyük bir ihtimalle atılan havan topuyla parçalanmış...Savcının tehlikeli bölge diye gelmediği olay yerinden yavru Ceylan'ının parçalanmış organlarını eteğine toplayıp da karakola götürülen Saliha ana'nın acısına hangi ana, hangi insan duyarsız kalır?.. Van'da Piknik yaparken kışladan gelen kurşunla yaşamını yitiren 16 yaşındaki Canan Saldık ile birlikte kolluk güçleri tarafından öldürülen çocuk sayısı 351 yükseldi... Bu toplumda çocukların yaşam güvencesi yok.. Binlerce savaş mağduru, bundan sonra yaşamını engelli sürdüren, yaşamları eksiltelen gençlerimiz var. Yüreklerimiz yangın yeri gibi. On yıl oldu can dostum Meryem Çolak'ı kaybettim. Kızı annesiz büyüdü. Yine aynı dönem kaybettiğimiz gazeteci arkadaşım Gurbetelli'nin yeğeni

savaş mağduru Rojhat; "barış bayrağı şimdi benim elimde" diyor...

"Ne tabutlar içinde gelen asker cenazeleri ne de ölü vücutlarına işkence yapılmış, parçalanmış gerilla cenazeleri istemiyoruz!"

"Milliyetçi-militarist cinsiyetçiliğin yaşamlarımıza hakim olmasını istemiyoruz!"

KADIN VE BARIŞ

Kadınlar barışın sigortasıdır. Vazgeçilmezdir. Bu sadece doğal yapılarından değil, ana olduklarından da değil. Sadece bu konularıyla bu güne kadar birçok mevziler kazandılar. Bizde Cumartesi annelerinin Galatasaray Lisesi önünde yaptıkları eylemlilikleri gibi daha önce Arjantin'de Plaza de Mayo annelerinin, Filistin ve İsraili kadın aktivistleri'nin dünya'ya mal olmuş eylemliliklerini unutmamak. Barış için; "Söyleyecek

sözümüz değiştirecek gücümüz var"ve "Biz kadınlar barışa söz verdik, bizi birbirimize bağlayan en büyük özlemimizi cümlelerimizde döktük" diyen 122 aydın ve sanatçıların oluşturduğu 'Barış İçin Kadın Girişimi'nin kuruluşu da önemlidir.

Kürt kadınları savaştan çok öğrendi. Çok bedel ödedi. Savaş hepimize çok bedel ödetti. Artık barışı solumak istiyoruz. Barış dilini öğrenmek ve öğretmek su gibi, hava gibi bir ihtiyaç oldu. Başka bir seçeneğimiz yok. Çocuklarımıza barışın dilini öğretmeliyiz. Dilimizden kin, intikam kelimelerini atalım. Bu dil bizim dilimiz değil. İktidar odaklı siyasete malzeme olmaktan kurtulmamız gerekiyor. İktidar ve şiddet iç içedir. Egemen ahlaka karşı özgürlüğün ahlakını barışın diliyle gerçekleştirebiliriz ancak. Barış mücadelesi toplumun genlerine sinmiş geleneksel, ataerkil militarist değerlerle an ve an mücadeleyi kapsar. O nedenle barış mücadelesinin hedefleri geniştir. Sadece silahların susması, savaş durumunun sona ermesi ile sınırlı değildir mücadele. Bundan sonra savaş durumuna yol açabilecek çelişkilerin ortadan kaldırılması; demokrasi mücadelesi ile birlikte yürütülmesi, etkin ve sürekli kılınması ancak bilinçli ve cesur bir eylemlilikle mümkün olur.

Kadınlar barış'ın öznesidir. Kadınlar bu savaşların başlamasında iradi güç olmadılar hiçbir zaman ama savaşın bitirilmesinde iradelerini ortaya koyabilirler. Bizim gibi ülkelerde yani doğu toplumlarında kadınlar barış imkanlarını zorlamak için analık konularını kullanarak sürecin önüne çıkarlar ve toplum vicdanında derin izler bırakırlar. Kadın mücadelesi ezilen halk içinde kadınların desteğini alarak güçlendikçe kadın bilinci ulusal-militarist-erkek egemen direncine karşı kadınları koruyan bir irade haline gelir. İşte bu irade olma durumu savaşın neden olduğu acıların ve yıkımların içinde inanılmaz bir direnişin de gelişimine kaynaklık ediyor. Kürt kadınları bu savaşın bitirilmesi için dur durak bilmeyen bir eylemlilik sürecinin baş aktörü konumunda. Demokrasi, barış ve özgürlükler kadın isterse hülya olmaktan kurtulacaktır ki kadınlar istiyor. Kadınlar resti çekip insan gibi toplum istiyor. Barış mümkündür.

Barış Anneleri Ankara'da muhatap bulamadı

'Barış Anneleri İnisyatifi' grubu Ankara'da yaptığı eylemle Cumhurbaşkanı, Başbakan, TBMM ve Genelkurmay Başkanlığı'ndan görüşmek için randevu talebinde bulundu ama kadın grubuna olumlu yanıt veremedi.

Türkiye'nin çeşitli illerinden Ankara'ya gelerek Abdi İpekçi Parkı'nda çadır kurup oturma eylemi başlatan 'Barış Anneleri İnisyatifi' üyesi 200 kadın, muhatap kimseyi bulamayınca eylemlerine son verdi. Eylemci anneler, "Kimse bizi, yani Kürtleri muhatap olarak kabul etmedi. Biz anneler olarak onların ayağına geldik ve kanın durması, savaşın bitmesi için görüşme talep ettik. 'Artık anneler ağlamasın' dedik, ama görüyoruz ki bu durum kimsenin umrunda değil. Görüşmeyi bile kabul etmeyenler Kürt sorununu nasıl çözecekler?" dedi.

Çocuklarıma dokunma!

• Şimdi mevcut barış faaliyetlerinin, kapsam ve içerigini zenginleştirecek ciddi projelerle desteklenmeye ihtiyacı var.

• Anne olmaktan doğan haklarımızı, her annenin çocuğunu koruma hakkını sonuna kadar kullanabiliriz!

Nuray Şen

Kadın ve barış üzerine ne yazabilirim diye düşünüyorum. Üstelik, sanki hiç bitmeyecekmiş gibi, telaşla ölümlere akarken hayat... üstelik binlerce yıldır, belalı bir kader gibi, doğurduğu çocuklarının ardından gözyaşı dökerken analar... yas tutarken zaman... savaş rüzgarları, tuhaf bir iştahla çocuklarımızın bedenlerini çalarken, hayallerimizi paramparça etmeye devam ederken... ne yazabilir ki insan barış üzerine?

Oysa ne çok acı birikti içimde... ne çok hasret... ne çok isyan... ne çok

anneler... vazgeçebilir mi barış umudundan? Koşullar ne kadar ağır olursa olsun, barış istemeyenlerin gücü ne kadar büyük olursa olsun, sabırla, inatla barışın erdemini, savaş gerçeğine üstün kılma mücadelesi yaşamsal bir önem taşıyor mu?

Daha duyarlı demokratik bir topluma ihtiyaç var. Birbirinin hakkına-hukukuna saygılı düzenlemelere, demokratik konsensüsle oluşturulacak toplumsal sözleşmeye ihtiyaç var. Hepimiz nefretin gücünü gördük! Mahşerin dört atlısı gibi, hepimizi eksilten, kanatan şiddetini yaşadık! Ama sevginin gücünü de

yeter ki? Dağlar, şehirler tüm azametiyle ayağa kalkıp, bağıra bağıra üzerine göçerken insanın, cayır cayır yanarken beden saçlardan topuğa, o cehennem yangını tarife kelime var mıdır? Varsa bile ben bilmiyorum. İnsan, bu acıyla kavrulmuş hangi anneyi ayırabilir birbirinden? Ve kim evi başına yıkılmış anneler kadar anlayabilir birbirini? Evladını yitirmiş bir gerilla annesinin ölümcül kederi, evladını yitirmiş bir asker annesinin kederinden daha fazla, daha üstün, daha farklı olabilir mi? Evlat evlattır! Anne annedir! Ölüm ölümdür! Gerisi yok! Ateş düştüğü yeri yakıyor. Bu doğru. Ama bu ateş, o kadar çok yüreği paramparça etti... "Herkes kendi yaşadığını bilir" derler ya, bu da doğru. Ama kendi yaşadığını bilen anneler, o kadar çok ve o kadar hızla çoğalıyor ki... Bu ortak payda hepimizi birbirine bağlıyor. Bu ortak rüya, bu ortak bağ, bir ortak kader gibi bizi, birbirimize vazgeçilmez kılıyor!

Dünyayı başka bir yer yapmak için, hayata barışı armağan etmek için, doğurduğumuz çocuklarımızı yaşatabilmek için elele-gönülgönüle vermektense başka çaremiz yok! O cesur-o korkak çocukların anneleri, o delikanlı-o durgun sular gibi sakin çocukların anneleri, o eğitilmiş-eğitimsiz, o sağlıklı veya hasta, engelli çocukların anneleri; o Kürt-Türk, o Laz-Çerkez, o Rum-Ermeni-Yahudi, o Keldani-Süryani, o Roman-Gürcü, o müslüman, hristiyan, musevi, ateist çocukların anneleri, o evlatlarının yasını tutan, o evlatlarını yitirme korkusuyla yüreği tir tir titreyen anneler, birlikte bir gönül köprüsü oluşturabiliriz. Tüm egemen güçlere, sadece yüreğimizle; **ÇOCUKLARIMA DOKUNMA!** diye haykırabiliriz!

İktidar için, güç için, her çeşit rant için, devletin bekaası için insafsızca ölüme gönderenlere artık; **ÇOCUKLARIMI ÖLDÜRME! YETER!** diyebiliriz. Bu 2010 Dünya Barış Günü, rengarenk kadınların, "inadına barış! inadına özgürlük!" şiarının yanında, **Çocuklarıma Dokunma!** sloganında ev sahipliği yapsa, iyi olurdu diye düşünüyorum. İçimde yeri hiç dolmayan bir derin boşluk... zonklamaya devam ediyor... diğer yanda bir küçücük bahar dalı, ıslık ıslık gülümsüyor.

biliyoruz. Sevginin empatiye dayalı engin hoşgörüsü mucizeler yaratabilir! Bu aynı zamanda annelerin rüyasıdır! Hepimizin barış-kardeşlik rüyası...

"Mevsimler herkes içindir" diyor Murathan Mungan, "Güneş herkesi ısıtır, yağmur herkese yağar, ama çok az insan tutar yağmurun ellerini... Bir kaç kişi dünyayı başka bir yer yapmaya yeter... aslında onların hikayesidir anlatılan. Diğerleri dinler, seyreder, geçer gider... Hikayelerdir geriye kalan..."

Bir hatırı bile isteyemeden, yağmurun ellerini tutup, sonsuzluga akıp gitti çocuklarımız... Gözleri güneş gibi sıcak, saçlarında taze reyhan kokusu... dünyayı başka bir yer yapmak için, idealleri vardı... Peşine gençliklerini sürdükleri, hayalleri vardı... Giderken herbiri, bir hikaye bıraktılar geriye... bir de, ebediyen dinmeyecek kalp ağrısı!... Evlat acısını anlatmaya kimin gücü

Sevinç Özgüner Ödülü "Taş Atan Çocuklar" İçin Adalet Çağırıcılarına verildi

Ödülün sahibi Arif Akkaya'nın kendi çocuğu da TMK mağdurlarından. Akkaya, sayıları beş bine varan cezaevindeki çocukların beden ve ruh sağlıklarını olumsuz etkileyen çok ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını belirtti. "Çocuklara dağa çıkmak dışında bir seçenek bırakılmıyor," dedi.

İstanbul Tabip Odasının (İTO) her yıl verdiği Sevinç Özgüner Barış Demokrasi ve İnsan Hakları Ödülü'ne bu yıl "Çocuklar için Adalet Çağırıcıları" aktivisti Arif Akkaya layık görüldü. Ödülü Akkaya'ya Sevinç Özgüner'in kızı verdi.

Diş hekimi Dr. Sevinç Özgüner (Tanık) bundan 30 yıl önce 23 Mayıs 1980'de faşist saldırganlarca evinde eşi Vecdi Özgüner ile birlikte kurşunlanmış, eşi ağır yaralı olarak kurtulurken kendisi can vermişti. İstanbul Tabip Odası, TTB Merkez Konseyi eski üyesi Sevinç Özgüner'i dün odada, kendi adı verilen konferans salonunda andı. Anma toplantısında İTO YK Başkanı Prof. Dr. Taner Gören, TTB Merkez Konseyi Başkanı Prof. Dr. Gençay Gürsoy, İstanbul Dişhekimleri Odası YK Üyesi Dr. Fatma Balpetek ile aralarında Sevim Belli ve Sevinç Özgüner'le birlikte Merkez Konseyi'nde görev yapan Dr. Şükrü Güner ve Ertuğrul Kürkçü'nün de bulunduğu dostları, yakınları ve sevenleri, ona dair anılarını, duygu ve düşüncelerini ortaya koydular.

Konuşmalardan sonra bu yıl ödüle layık görülen ve kendilerinden "Taş Atan Çocuklar" olarak söz edilen TMK mağduru çocuklarla ilgili kısa bir film gösterimi gerçekleştirildi.

Ödülün sahibi, kendi çocuğu da TMK mağdurlarından olan Arif Akkaya cezaevindeki, sayıları beş bine varan çocuğun beden ve ruh sağlıklarını olumsuz etkileyen çok ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını belirtti. Tahliye edildikleri halde ceza riskiyle karşı karşıya olan ya da ağır cezalara çarptırılan çocukların cezeviden çıktuktan sonra büyük olasılıkla "dağa çıkmak" dışında bir seçenekleri kalmayacağına dikkat çekti.

Toplantıda söz alan Çocuklar için Adalet Çağırıcıları aktivisti Mehmet Atak da durum, gelişmeler ve yapılanlarla ilgili bilgi verdikten sonra TTB ve tabip odalarının konuyla sürekli ve sistematik bir ilgi kurmalarını belediklerini söyledi.

Anma etkinliğinin son bölümünde Toplumsal Bellek Komisyonu'nun bir temsilcisi de TBMM'den faili meçhul cinayet dosyalarının yeniden araştırılması için mecliste bir "araştırma komisyonu" kurulmasına dair talepte bulduklarını, AKP'li üyelerin oylarıyla önerilerinin reddedildiğini belirterek, aldıkları bu olumsuz yanıt üzerine hazırladıkları basın açıklamasını okudu.

bahar dalı kırıldı içimde... ne çok deli hasret ağladı... ne çok azaldı yüreğimdeki ümit... şimdi o azıcık ümitten yola çıkıp, yeniden yollara düşmenin zamanı. Artık bir labirente dönüşen barış geçitlerini zorlamanın mevsimi!

Ölme-öldürme fikrinin bir yaşam biçimine dönüştürüldüğü, sınır ötesi operasyonların bir dizi film esprisi içinde normalleştirildiği bir iklimde barışı savunmanın ne denli güç ve çetrefilli olduğunu yaşayarak öğrendik. Ve mevcut çabaların yetmediğini de öğrendik. Yeni bir yol, yeni bir yöntem, yeni bir dil, yeni bir heves gerektiğini düşünüyorum. Ve barışı gerçekten ne kadar isteyip istemediğimizi sorgulamayı... Olmazsa olmasın diyebilir miyiz her damarımıza bastıklarında? Barış marış isteyen yok zaten! vazgeçiyoruz! gibi bir lüksümüz olabilir mi? Tamam. Böyle de düşünülebilir. Ama bir anne... anneler...evlatlarını çatışmaların kızgın ateşinde yitirmiş

Amaç çocukları kontrol etmek

Devlet toplumsal eylemlere katılan çocuklara tahammül edemiyor ve onları kollamak değil kontrol altında tutmak ve başkalaştırmak için duvarlar arasında izole ediyor.

Devletle ihtilafa düşen Kürt çocukları yaşadıklarının (unutulmak, hiçe sayılmak, ciddiye alınmamak, çocuklar arası eşitsizlik, asimilasyon, yoksulluk, göç, dağılmış ve yokedilmiş aile bireyleri, ihmal) bugünkü simgesinin, Erdoğan olduğunu biliyor. Çocuklar taş atarak, devletin ona, savaş ortamını 'her daim' kılarak öğrettiği, elindeki tek minyatürize yöntemi kullanıyor.

Bizim ülkemizde toplumsal eylemlere katılan çocuklara tahammül edemeyen devlet, adeta son yıllarda panik atağa girerek, şimdiden 4 binden fazla çocuğu; 'kollamak' değil, 'kontrol altında tutmak ve başkalaştırmak için' duvarların içinde izole etti.

**Gulnaz
Duman
BILGE**

Kürt çocuğu politik özne olmak istiyor

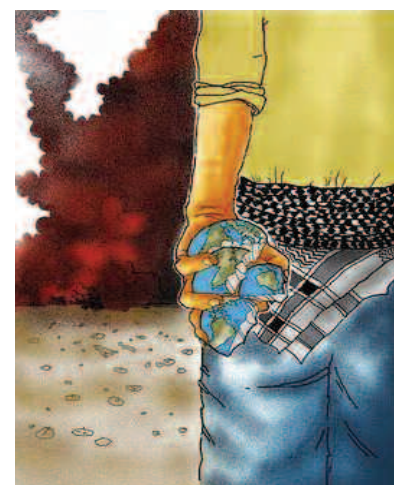
Yalnız yoksullukla ele alınıp, ekonomik olarak açıklanamayacak olan Kürt çocuğunun bugünkü geldiği nokta, aynı çocuğa sosyo-kültürel olarak siyasi kulvara uzanan bir süreç de yaşatmaktadır. Siyasi olan her değişim, günlük hayatı da politikleştirirken, toplumsal hafıza ile, yaşımdan daha eski bir tarihe sahip olan taş atan çocuklar üzerinden, ciddi mesajlar alınması gerektiği ortadadır. Yalnızca çalışarak yetişkinlerin ekonomisine ortak olmayan çocuklar, aynı zamanda; ekonomik birlikliğin yarattığı öznelliklerle, ailelerinin politik taleplerinde de sorumluluk yükleniyor. Bu noktada, çocukların Kürt hareketi tarafından kullanıldığını söylemek, aslında, çocukların hareket noktalarından en önemli halkayı gizlemektir. Çünkü çocuklar, kendi öznellikleriyle, politik iktidarla direk yüz yüze gelerek, taleplerini dayatan ve hakkını isteyen özne olmak istemektedir.

Kanunla ihtilafa düşmüş Kürt çocuklarının büyüklerinden dinleyip, bir yandan da benzerini kendilerinin gördüğü olaylardan harmanlanmış, derin bir toplumsal hafızaları var.

Niye taş attılar?

Türkiye, 30 yıllık bir çatışma süreci boyunca, bu Kürt çocuklarının ailelerine inanılmaz korkunç hatıralar bıraktı. Ne yazık ki bu hatıralar, bugün de Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda yine inanılmaz gündemlerle, geçmişe canlılık katan yeni sahnelerle, çocukların gözlerinin önünde, kimi zaman onların ailelerine, kimi zaman da onların bizzat kendilerine yönelik toplumsal bir savaş halinde canlılığını korumaktadır bu korkunç hatıralar.

Zaten, son yıllarda her ay artan bir şekilde "Kürt çocukları" da toplama kamplarına toplanır gibi TMK mağduru olarak cezaevlerine toplandı-
toplanıyor.

Erdoğan sen Türkiyesin

Toplumu gözlemleyerek, siyaset ve tarih bağlantısını çözen bu çocukların attıkları her taşın, o güne kadar birikmiş ve o günden sonrası için de biriktirilecek siyasal gündem olduğunu anlamamak için kör ya da anlamak istemiyor olması gerek. Yaşadıkları dramatik bir hikaye değil midir? O halde, attıkları her taş, kendi sorunlarına sahip çıkmak çabası ve bir çözüm arama olarak görmek gerekir.

Türkiye Başbakanı R. Tayyip Erdoğan da, çocuklar için bir simgedir. Çocukların yaşadıkları sürecin sorumluluğu statüsündeki bu simgenin, bu statünün ortadan kalkması, yıkılması gerektiğini bize işaret etmektedir.

Bu dosyadaki resimler, **Diyarbakır 2010 Festivali**'nde ve daha başka yerlerde, TMK mağduru çocukları için yapılan sergiden alınmıştır.

Toplumsal hafıza

Çünkü sorun, 'toplumsal bir hafıza'da, devletin uyguladığı asimilasyonla tika basa dolu olan 'tarihsel hafıza'dan kaynaklanmaktadır. Kendini ASIL'laştıran bir devlete, kendi GERÇEK'liğini kabul ettirmek isteyen, aslında toplumsal bir 'Kürt' değil, tarihsel bir 'devlet' sorununun yaşandığı coğrafyada, çocukların kendilerinden beklenmeyen bu hareketleri, yaşlarından büyük olan gerçek öykülerden kaynaklanmaktadır.

"Kanunla ihtilaf halindeki çocuklar" kavramı

"Günümüzde, özellikle eleştirel kriminoloji ve eleştirel sosyal hizmet yaklaşımlarında çocukların davranışlarının 'suçluluk ve suç' kapsamında değerlendirilemeyeceği yaklaşımından yola çıkılarak, söz konusu çocukların yasalarla sıkıntıları olduğu düşüncesini ortaya koyan 'kanunla ihtilaf halindeki çocuklar' kavramı sallaştırmasında ulaşılmıştır.

Gökten yağan etnisite

Genelde Kürt çocuklarının ve özellikle de 'TMK mağduru çocuklukların', bildik çocukluk kavramıyla ele alınması hem kültürel farklılıkları hiçe saymak, hem 'coğrafi' ve hem de 'gerçek' tarihi dosya altı yapmaktır. Ve yine, etnisitenin politik taşlara dönüşüp gökten yağması kaçınılmazken, buradan, yalnızca bu çocukların 'terörist' olduğunu çıkarabilmek; hem üstün bir demogojik beceridir, hem de İslami literatüre göre belki de, 'ilahi adalet' denilebilecek nesnel sonuca inanmamaktır.

Devlet baskı uyguladı, onlar taş attı

Devlet tekrar baskı uyguladı, ONLAR ŞİMDİ DAĞDA

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'a yazdığı mektubunda Tekoşer Colemerg; "Bir çok eylemde polise taş atan çocuklar arasında yer aldım. Birçok arkadaşım tutuklandı ve birçok arkadaşım bu yüzden okul müdürleri ve polisler tarafından rahatsız edildi. Gerillaya gelmeden önce düşmana taş atıyordum. Şimdi ise parti ile beraber daha örgütlü olarak halkımıza karşı gelişecek saldırıya cevap olmak için kendimi hazır hale getiriyorum" diyerek, dağa çıkış nedeninin devletin baskıları olduğunu belirtiyor.

Zerdüşt Avaşın de, Öcalan'a yol-ladığı mektubunda; "Batman'da sürekli devletin askerlerini ve resmi

Devlet: Taş atılan değil, taşı attıran

Çözümün olmadığı yerde davranışın süreklileşeceği gözönüne alındığında, bugün gelen noktada aslında devlet, taş atılan değil, attıranın kendisi oluyor. Toplumsal nedenleri kendi davranış, empoze ve emirleriyle örtetek; atılan her taşın, bölgedeki sorunun varlığını belirten ve anayasa kitabına yönelen bir silgi-kalem niteliği olarak ele alınmasını engelliyor.

Bölgedeki sorunlara siyasal ve çözüm odaklı yaklaşmayan devlet, aslında taş atılan değil, taşı attıran taraftır.

memurlarını gördüğünü, bu durumun da herkes gibi kendisinde de doğal bir baskı oluşturduğunu belirtirken; "Her tarafta 'istilacı askerlerin' gezdiği bir kentte insanın kendi topraklarında cezaevindeymiş gibi yaşamak zorunda olması kadar zor bir şeyin olmadığını" söylüyor.

Yalnızca bu iki mektup bile, taş atсын ya da atmasın; devletin baskılarıyla, Kürt çocuğuna dağların

yolunu gösterdiğinin bir kanıtıdır.

Ayrıca TMK yargılamaları süresince, 10-18 yaşları arasındaki çocukların, yaşlarının 2-3 katı 45 yıla varan ceza talepleriyle yargılanmaları da, aslında çocuklara dağların yolunu gösteriyor. Çocuklar, devlet tarafından baskı altında yaşatılarak önce taşla, sonrasında ise; cezaevine ya da dağa gönderilmek istendi. Ve bu oldu.

Kürt çocukları toplanarak bölünüyor

2009-2010 yılları çocuk verileri

SOKAKTA ÇALIŞAN ÇOCUK 8 bin
ÇOCUĞUMA SİZ BAKIN diyen aile sayısı 52 bin
ÇOCUK ESİRGEME KURUMU'NDAKİ çocuk sayısı 13 bin
ADLİYE'deki çocuk sayısı (2002: 44 bin) 77 bin (AKP iktidarında 2 katına yaklaşmıştır)
YİBO'lardaki toplam çocuk sayısı 165 bin
YİBO'lardaki toplam çocuk sayısı (Güneydoğu Anadolu) 28 bin
YİBO'lardaki toplam çocuk sayısı (Doğu Anadolu) 70 bin
ÇALIŞAN ÇOCUK (15-24 yaş) Toplam işgücünün yüzde 17'si
ZORUNLU EĞİTİM ALAMAYAN ÇOCUK Genel çocuk nüfusunun yüzde 15.3'si
AÇLIK SINIRINDAKİ ÇOCUK Genel çocuk nüfusunun yüzde 27'si
AÇLIK SINIRINDAKİ ÇOCUK (KIRSAL ALANDA) Genel çocuk nüfusunun yüzde 40.6'si

Fişlenmiş çocukken 'ölü' çocuk olmak

Yoksul kesim içerisinde 'bana ne'ci çocuk olmak zaten mümkün ve devletin önünüze attığı sadakalar da artık 'rıza' gösterecek kadar yeterli değilken; yolunuz 'hırsız çocuk', 'çete çocuk', 'porno çocuk' gibi talihsiz tenhalara düşebiliyor. Eğer, bunları kabullenmekte mız mızlık eden olup da, elini taşla uzatırsa, 'fişlenmiş çocuk' ya da 'tutuklu çocuk' oluveriyor. Bu da sizi 'TMK çocuğu' notuyla imzalıyor ve/veya, takip eden 'ajan çocuk' ya da takip edilen 'suçlu çocuk' kategori-

lerinden birisine düşüyorsunuz... Ama, bir de bunun daha da kestirme versiyonları da var: 'Portakal bahçelerine asılan çocuk'... 'Kurşunlanan çocuk'... 'Panzerin altında kalan çocuk'... 'Mayınlanan çocuk'... Yani, 'ölü çocuk'.

Efendim orada çocuk vardı

Şu an sadece taraflar kalmıştır. Siyasetin artık tarihi aciliyetiyle değiştirilmesi gerektiğini anlayacak kadar yoğun sorunların içinden geçen bu eli taşı çocuklar, yaşadıkları sorunların kaynağının siyasetle ilgisini çözmek zorunda olduklarını biliyorlar. Kürt halkının bir parçası olan Kürt çocukları, hem ezen devletin, hem de devletin aksi de-

nilebilecek ezilen Kürt halk hareketinin bir çocuk versiyonudur. Ama kendilerine özgü bir şekilde, 'kendilerini kurgulayarak'.

'Taş atan çocuklar' olarak bilinen TMK mağduru çocuklar, 'PKK'ye üye olmak ve propagandasını yapmak' gerekçesiyle binlerce yıl ceza istemleriyle yargılanıyor.

TMK mağduru değil, Cemaat ve Cumhuriyet mağduru çocuklar

Çocukların yaşadığı mahrumiyetin nedeni taş atma fiili değil, kendisi de devletin, Cumhuriyet'in ve hükümetin bir mağduru olan, istenildiğinde istendiği kadar esneyebilen ve zaten tuzak niteliğinde oluşturulmuş olan, en ufak bir değişiklikte tüm toplumu terörist statüsüne koyabilecek bir hortum, turnusol niteliğindeki Terörle Mücadele Kanunu'ydu. İşte ihtilafa düşmüş çocuklar, TMK'nın içine

çektığı bu hortumdan cezalar aldılar. Çocuklar, asıl olarak Cemaat ve Cumhuriyet mağduru oldukları.

Kürdistan'da 8 yılda çoğu çocuk 258 kişi patlamalarda yaşamını kaybetti

Türkiye 2004 yılında imzaladığı Mayınları Yasaklama Anlaşması'na uymayarak, 1999-2008 yılları arasında 250 kişiyi öldürerek, 581 kişinin de sakat kalmasına yol açmıştı. Bununla da kalmayıp, PKK'nin olumlu yanıt verdiği CC-Geneva Call'ın (Cenevre Çağrısı), bağımsız kuruluşların Türkiye'de yapmak istediği araştırmaya karşı çıktı. Uluslararası Kara Mayınlarını Yasaklama Kampanyası (ICBL) ve Cenevre Çağrısı'na kulak asmayan Türkiye'nin, değil elindeki mayınları imha etmek, bölgedeki mayınlarla çocukları imhayı sürdüreceği apaçıktır.

Son 8 yıl boyunca Kürt illerinde meydana gelen patlamalarda... çoğu çocuk 258 kişinin hayatını kaybetti, 728'i de yaralandı ve 2010 yılının ilk 4 ayında, 13'ü çocuk yaralandı ve 2 çocuk da öldü.

“Demek korkuyor devlet benden, anladım korkmasa taş atardı”

TMK mağduru olmak, Türklük potasında bir türlü erimeyen Kürtlerin içinde, çözülme yerine, tarihsel olarak daha da donup-katılaştıran bir kategorinin (Kürt çocuğunun), yarınki yetişmiş jenerasyonu olmaktır aslında... Devlet açısından da; korkulan budur aslında.

İhtilafa düşen çocuklara TMK turnusolu

2006 yılında Terörle Mücadele Kanunu'nda yapılan değişiklikler çocukların, Devlet Güvenlik Mahkemeleri yerine kurulmuş olan Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri'nde yargılanmalarını ve Terörle Mücadele Kanunu maddelerinin çocuklara da uygulanmasını gündeme getirdi. 2006'dan bu yana binlerce çocuk “terör” ithamıyla gözaltına alındı, tutuklandı ve haklarında mahkumiyet kararları verildi. Verilen cezalar TMK'nın 5. Maddesi uyarınca yarı oranında artırıldı. Çocuklar cezaların üçte ikisini değil, dörtte üçünü çektiler. Cezalar başka tedbirlere çevrelemedi. Çocuklar hakkında talep edilen cezalar, TCK'nın örgüt üyeliğini düzenleyen 220/6, 314/2, 3713 sayılı TMK ile, 2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüş kanununa dayandırılmaktadır. Türkiye il-

lerinde bir çocuk, yapılan eylemlerden ‘toplantı ve gösteri yasasına muhalefet etmek’ suçlaması ile yargılanırken, Kürt illerinde aynı eylemde bulunan çocuklar, ‘örgüt üyeliği’, ‘örgüt üyesi olmamakla birlikte, örgüt adına eylem ve fiilinde bulunmak’ gibi suçlamalarla yargılandı.

Cumhuriyet ve sistemin son işlemcisi AKP yasaları, yasa üzerinden çocukları; çocuklar üzerinden de Kürt ailelerini; yani Kürt halkını, ‘Terörle Mücadele’nin makyajı ve tuzağı haline getirilmiş olan TMK

vasıtasıyla mağdur etti. Hatta devlet öyle ileri gitti ki; TMK'dan yargılanan çocukların ailelerinden alınmasını dayatacak kadar fütursuz davrandı. Çocukların ailelerinden alındıktan sonra ne yapılacağı endişesi ise, çocuklar ve aileler için ayrı bir mağduriyet yaşattı.

TMK üzerinden mağduriyet, devlet eliyle herkesi kapsayabilecek bir kıvraklığa uygun haliyle, süreç içinde genişledi durdu. Sonuçta Kürt çocukları, “çocuk da olsa”lar, yasaya kurban edildiler.

Çocuklara, ‘Dağa çıkın’ mesajı

Yasa üzerinden çocuğun, çocuk üzerinden de ailenin belirlenmeye çalışıldığı, TMK ile eğitim ve sağlık haklarından da olan çocuklara, 45 yıla varan cezalar öngörüldü. Basit bir matematik hesabıyla devlet, hayatını, haklı olarak cezaevinde ve üstelik haksız bir yargılama sonucu, üstelik cezaevleri süreçlerinin çok ağır ve kabul edilemez bir şekilde yaşattığı çocuklara; gözaltından mahkeme süreçlerine kadar fiziki, ruhsal, manevi birçok yönden işkenceler yaşatarak, aslında onlara dağların yolları gösterip, “dağa çıkın, daha iyi” mesajını verdi.

Türkçe öğrenemedi diye mi öldüler?

Birkaç soruyla daha düşünmek gerekirse: 2002 yılından sonra, Gülen Cemaati'nin siyasi kolu olarak adlandırılan AKP Hükümeti, Kürt illerine Fethullahçı ve AKP'li polis yöneticilerini yerleştirdikten sonra, Kürt

çocukları, Türkçeyi öğrenemedi diye mi öldü?.. AKP'li hükümet, Kürt çocuklarının sokakta ve okullarda daha iyi eğitim alamadıklarını düşünüyor diye mi cezaevlerine toplandı?

İhmal edilen çocuk imha edilir

Türkiye’de çocuk, ihmal edilir. İhmal edilen çocuk imha edilir. Olan ki; ihmal edilen çocuk imha edilemiyorsa, bu kez tekrar başa dönülüp, başka yöntemlerle ihmal edilir.... Sanki, Çocuk Koruma Kanunu Temel İlkeler Bölümü'nde, “Çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulmadır” denmemişcesine, artık biz de, adeta bakkal defteri gibi olan bilançoların anlık çetelesini tutarken, ihmal ve imhaların hızına yetişemiyoruz.

Suçlu oldukları iddia edilerek, cezaevlerinde bu çocukları yıllarca tutmakla nasıl bir ‘iyileştirme’ iddia edilmektedir ki; bu iddia ulusal ve uluslararası çocuk sözleşmelerine uyuyor olsun? Taş atan çocuk devlete nasıl bir zarar vermiştir ki; ‘bu zararı, içeride yıllarca yatarak telafi edilecektir?’

Kanunla ihtilafa düşen ve toplumsal gösterilere katılan çocuklarla ilgili durum ‘suç’ ile örtüşmemektedir. Çocuk ve yasa arasındaki ilişkide, çocukların sosyal-politik, doğal-sezgisel tercihleri ile toplumsal hafızaya dayalı olarak çıkarımları arasında bir sorun vardır.

Bölgedeki yılların büyüttüğü ihmal, sorunların büyüttüğü çocukların tepki verdiği kişileri mahcup bırakması gerekirken, uluslararası anlaşmaların dışında, ayrıca bölgeye has bir siyasal tarih de bugün bu çocukların öncesi ve sonrası olarak hesap edilmeliyken; çocuğun doğal ortamında, günlük yaşamında toplayıp biriktirdiği, süzüp elini taşa uzattığı sosyal ve ekonomik bilgilerini, dilini, ‘ceza’ olarak belirlemek, çocukların ihtilafa düştüğü günlük yaşamın, siyaset ve kanunlarla ilişkisini saklamak demektir.

Devlet Uğur Kaymaz’ın 13 kurşun sığıttığı bedenini terörist ilan etti

● 21 Kasım 2004: Devlet, Uğur Kaymaz’ın (12) bedenine 13 kurşun sığıttığı ve ölü bedenini terörist ilan etti.

● Mart 2006: Mahsum Mızrak (17): Otopsi raporuna göre, 'ateşli silah mermisi (gaz fişegi) yaralanmasına bağlı beyin harabiyeti ve kanaması sonucu' öldü. Abdullah Duran (9), güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu yaşamını yitirdi. Enes Ata (8): Cenaze töreni esnasında çıkan olaylarda, güvenlik güçlerinin tekrar ateşli silah kullanması sonucu, vücuduna isabet eden mermi sonucu yaşamını yitirdi. İsmail Erkek (8): Çıkan olaylar esnasında,

güvenlik güçlerinin ateşli silah kullanması sonucu vücuduna isabet eden mermi sonucu yaşamını yitirdi.

● 3 Nisan 2006: Emrah Fidan (17): Güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonrasında yaşamını yitirdi.

● 15 Şubat 2008: Güvenlik güçleri, Şırnak'taki bir gösteride, Yahya Menekşe'yi (16) panzerle ezdi.

● Mart 2008: Hakkari'de, C.E'nin (15) kolunu kırdı, daha sonra çocuğu tutukladı.

● Nisan 2009: Hakkari'de, bir protestoda özel tim mensubu polisler, Seyfi Turan'ı (14) silahla çeverek yaraladı.

● 24 Nisan 2009: Hakkari'de, Abdulsamet Erit (14), polislin attığı sis bombası sonucu öldü.

● 9 Ekim 2009: Cizre'de 18 aylık bebek Mehmet Uytun, polislin müdahale ettiği gösteride, atılan gaz bombasının kafasına çarpması sonucu hayatını kaybetti.

● 3 Haziran 2010: Diren Başaran'ı (10), polis panzeri ezdi.

● 20 Temmuz 2010: Abdullah Akçay (18), yasanın ‘düzeltildiği’ gün, cezaevinde kan kanserinden öldü.

● 21 Temmuz 2010: Canan Saldık (16): ‘Düzeltilen yasa’nın ertesi gününde, devletin silahıyla ölen 351. çocuk. Devlet, “Kasıtsız öldürdük” dedi.

20 Temmuz: Yasadaki ‘düzenleme’ hile yasası

•TCK'nın 220'inci maddesi değişmediği için, •Yasa, çocukların yargılanmasına ve tutuk-
"örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt üyesi" lanmasına engel oluşturabilecek kayda
gibi cezalandırılma süreci değer bir düzenlemeyi içermiyor

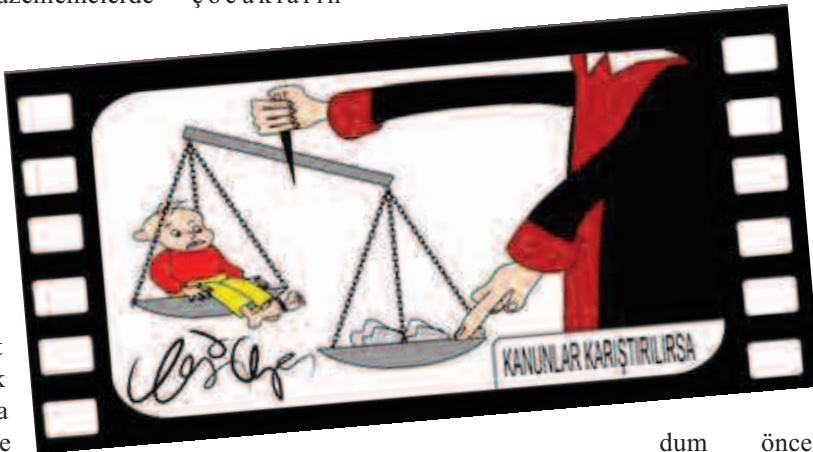
Son bir buçuk yıldır çocuklar, aileler, ÇİAÇ, BDP ve birçok kitle örgütü ile duyarlı kamuoyu, hükümete yasada değişikliğe gidilmesi amacıyla çeşitli başvurularla bulundu. 20 Temmuz 2010'a kadar sürekli oyalanan kamuoyu ve çocuklar için sözüm ona hükümet TMK yasasında değişikliğe gitti. Yapılan değişiklik, kamuoyu ve çocukların beklentisini ilk anda karşılar gibi gözüktüyse de, daha ilk günden İHD vb. birçok insan hakları savunucusu kişi ve kurumlar, yasanın 'hile yasası' olduğunu ve çocukların durumunda ciddi bir değişikliğe gidilmediğini açıkladı.

Kapatılma türü tedbiri çocuklar için uygulamadan çıkarılmadığı için, değişiklik sorunu çözmedi. Çocuklar için, hapis cezası müeyyidesi uygulanmamalıyken, düzenlemelerde bunlar da yoktu. Oysa; Türkiye'nin 1995 tarihinden itibaren tarafı olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi 40. Maddesi, yalnızca çocuklara uygulanabilir özel düzenlemelere işaret eder: "Çocuk mahkemeleri, bununla ilgili özel usuller ve mekanizmalar olacak, çocuklar için adli tedbirlere başvurmadan önceki tedbirler öngörülecek ve hapis ya da para cezası verme en son çare olacak, çocukların yararı ise; her zaman üstün tutulacak" der. Birleşmiş Milletler, çocuk yargılamalarının asgari kurallarını saptamıştır. Bu kurallar (Beijing Kuralları) çocukların tutuksuz yargılanmalarını öngörmektedir: "Tutuklama en son çare ve kısa olmalıdır".

Yasada asıl önemli kısımlar bilinçlice atlanmıştır. Avukatlara göre yasa, çocukların yargılanmasına ve tutuklanmasına engel oluşturabilecek kayda değer bir düzenlemeyi de içermemektedir. TCK'nın 220. Maddesi'nde değişiklik yapılmadığı için, "örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt üyesi" gibi cezalandırılma yol-

undaki uygulama devam edecek. Bu durumda da çocuklar, yarın tekrar tutuklanıp, aynı maddelerden tekrar yargılanabilecek. Örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt üyesi gibi cezalandırılır' maddesinin 18 yaşına kadarki çocuklara yönelik uygulama alanından çıkarılması gerekirken, kesici, delici gibi yaralamayla sonuçlanan alet kullanılması davaları olduğu gibi kalacak. "Çocukların yüzlerini kapatmalarının ceza kabul edilmesi, TCK'de yok ama, TMK 7'ye 2'de var. Bu çocuklar da örgüt üyesi gibi cezalandırılabilir.

Yargıç ve savcılar 'şartlı salıverme değil' dese de, yasanın şartlılığı ile, caydırıcılık içermediği, baskı ve korkutma amaçlı olduğu apaçık ortadadır. İkinci bir tutuklanmada, çocukların

yargılandıkları ceza yılı iki katına çıkacak. "Çocuklar, koşul aranmadan serbest bırakılacak" deniyor ama, çocuk ikinci kez aynı 'suç'u işlerse, yine TMK kapsamı içine alınıyor. "İkinci bir yargılanmada faydanılamayan bir hak, ne kadar kullanılabilir hale getirilmiştir?" sorusuna da 'düzenleme' yanıt vermiyor. Çünkü onlar da biliyor ki şart koymak, aslında yine bir ceza demektir.

Katıldıkları kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde ihtar ve zor kullanmaya rağmen dağılmayanlara verilen cezanın alt sınırı 1,5 yıldan 6 aya indirilecek ama, cezanın üst sınırında ise (3 yıl) değişiklik olmayacak. Bu kişiler, asliye ceza mahkemelerinde yargılanacak. Söz konusu ceza, toplantı ve gösteri yürüyüşünün düzenleyicileri açısın-

dan ise yarı oranında artırılarak uygulanacak. İhtara ve zor kullanmaya rağmen kolluk görevlilerine karşı cebir veya tehditle direnenlere, suçun ağırlığına göre TCK'nın 265'inci maddesinde öngörülen üçte bir ile yarıya kadar ceza artırım uygulanacak. Yani ceza daha da ağırlaşacak, çocukların yargılandıkları süre artacak.

Ortamı kötüleştirip, sonra da iyi şeyler yapıyoruz' imajını yaratmak isteyen AKP hükümetinin bir oyunu olan bu değişiklik, çocukların bir kısmını serbest bırakmamaktadır. Yasa, müdahaleci anlayışını sürdürerek çocuğu yeniden ele almaktadır.

Ölümü gösterip, sıtmaya razı ettirmek

Gündeme geldiği tarihten, değişikliğine kadar; siyasal alanda pazarlık konusu edilebilecek bir mağduriyete sokulmaya çalışılan Kürt çocuklarının büyük bir kısmı bırakılma da, referan-

dum öncesi hükümetin salıverdiği çocukların, aynı zamanda AKP tarafından seçim malzemesi olarak da kullanılmak istendiği anlaşılmış oldu. Çocukların zaten ellerinde olan haklarını onlardan alıp, yıllarca mağdur edip, sonra da mağdur durumlarında düzeltmelere(!) gidilmesi, makyajın, var olan mağduriyeti çözmeyeceğini gösteriyor. AKP, önce durumu kötüleştirip, sonra da iyi görünmeye çalışarak; çocuklara, bir yandan ölümü gösterip, diğer yandan onları sıtmaya razı ettirmek istiyor.

Yasa üzerinden değişikliğe 'istisnalar'ın konulması, hakkın kullanımını engellemiş olurken, öte taraftan bu; hilekarlık, aldatmaca ve yalanla yasa düzenleyen hükümetin, hem Kürt çocuklarına hem de bölgenin talebi olan 'barış'a yanaşmadığının da göstergesidir.

Avrupa Barış Meclisi (ABM)'nin talepleri

1. Türkiye'deki yasaların, Türkiye'nin de tarafı olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve diğer uluslararası sözleşmelere uygun hale getirilmeli.
2. İşlediği iddia edilen suç ayrımı gözetmeksizin hapis hanelerdeki tüm çocuklar derhal salıverilmeli.
3. Yasanın düzenlenmesi değil, TMK'nin tümünden iptali gereklidir.
4. Sadece çocukların yargılandığı yasalar değil, ifade edilen 'suç' ve 'ceza' tanımları değiştirmeli.
5. AİHM, elinde bulunan çocuk mektupları ve şikayetlerinden hareketle bir an önce hem çocukların tutukluluk, gözaltı ve mahkeme süreçlerinde uğradıkları ve haksız yere yargılanıp, terörist ilan edilip terörist muamelesi gördükleri için TCK'ya ceza ve yaptırım uygulamalıdır. Devlet, ihlalin cezasını ödemelidir.
6. Çocuklara verilecek sosyal görevliler kimler olacak, tek tek önceden açıklanmalı.
7. Çocukların ceza alıp almaları, serbest bırakılıp bırakılmaları bir yana, asıl olarak bir barış ortamı içinde yaşatılmaları gerekiyor. Asıl yargılanması ve mahkum edilmesi gereken budur. Asıl suç olan bunun aksidir. Süren çatışmalı süreç bitirilmeli, müzakere yolları aranmalı ve savaşın sesi susturulup, barışın sesi yükseltilmelidir.
8. Militarizmin devlet politikası olarak uygulanmasının önüne geçilmeli, bu konuda da, acilen vicdani red hakkı kabul edilmeli.
9. Çocukların, hem fiziki hem ruhani hem eğitsel, sağlık vb. olarak gerilemiş olmalarındaki mağduriyetlerinin giderilmeleri.
10. Yasa, tüm biçimiyle çocuğun yüksek yararını gözetmediği gibi, bu yasaların bir daha pazarlık, şantaj ve seçim konusu yapılmamalı.
11. Çocuklara uygulanan işkencenin son bulması için, Türkiye'deki uygulanan işkencenin bitirilmesi yönünde Türkiye'ye nihai bir baskı uygulanmalı.
12. 2014 yılına kadar, stoktaki 3 milyon mayın etkisiz hale getirilmeli, topraktaki 900 bin mayın imha edilmeli ve Geneva-Call'ın çağrısına TC. bir an

Medyanın savaş dili

Koray Düzgören

Türkiye’de medya savaş yanlısı bir dil ve söylem sergiliyor. Barış gazeteciliği yapmak yerine nefreti körüklüyor. Militarizm ve milliyetçiliği yüceltiyor ve bizzat bu konularda başı çekiyor. Her türlü provakasyona, kışkırtmacılığa yönelebiliyor, ayrımcılık ve hatta ırkçılık yapmakta bir sakınca görmüyor.

Bu anlamda medya barışın, çözümün ve uzlaşmanın önündeki en büyük engel olarak duruyor.

Peki medyanın savaş dilini terketmesi ve barış gazeteciliğine yönelmesi için ne yapmak gerekir?

Medyayı bu konularda organize ve sistematik bir şekilde izleyerek anında tepki koymakla işe başlanabilir. Uyarıdan başlayarak çeşitli tepki yöntemlerinin uygulanması belki medyanın kısa bir süre içinde dönüşmesine neden olmaz ama, medyanın savaş dilini terkederek barış söylemine yönelmesinin yolunu açabilir.

Bu çerçevede Ağustos ayı içinde Milliyet Gazetesi’nin internet sitesinde çıkan bir habere atılan nefret ve hiddet içeren bir başlıkla ilgili olarak gazetenin okur temsilcisi Derya Sazak’a bir mektup göndererek olayı kınadığımı bildirdim. Atılan başlığı mesleki etik ve genel olarak da barış karşıtı, şiddet içeren üslup nedeniyle eleştirdim ve gazetenin yazarlarına bu konuda

önemli görevler düştüğünü söyledim.

Aşağıda okur temsilcisi Derya Sazak’ın bu mektubumla ilgili açıklamasını bulacaksınız.

Açıklama, bu tür uyarıların, eleştirilerin ve kınamaların bir ölçüde de olsa etkili olabileceğinin bir kanıtı olması açısından önem taşıyor.

Milliyet Okur Temsilcisi Derya Sazak’ın gazetede açıklaması şöyle:

Referandum meydanlarında giderek sertleşen ve hakarete varan dil, editörleri de zorluyor; gazete başlıkları da bu usluptan ‘olumsuz’ şekilde etkileniyor. Güneydoğu’da PKK’nın ilan ettiği ‘ateşkes’ sonrası siyasi tartışmalar da ülkedeki genel atmosferi yansıtıyor. Medya, barışı değil, şiddeti konuşur hale geliyor.

Uzun süredir Londra’da yaşayan deneyimli meslektaşımız Koray Düzgören, Milliyet Okur Temsilcisi’ni Türkiye’nin içinde bulunduğu duyarlı ortamda ‘genç editörler’in başlık atarken seçtikleri dil konusunda uyarıcı bir mektup göndermiş. Derya Sazak burada gönderdiğim mektubu özetleyerek veriyor. Sazak daha sonra ombudsman görüşünü açıklayarak eleştirilerime katıldığını belirtiyor.

OMBUDSMAN’IN GÖRÜŞÜ

Koray Düzgören’e uyarısı için teşekkür ediyorum. Milliyet’in on yıldır Okur Temsilciliği’ni kurumsal bir görev olarak geliştirerek, Yazışmaları üzerinde dünyanın saygın gazete örneklerindeki gibi açık eleştiride bulunduğunu Londra’dan izliyordur.

Haber-yorum ayırımında temel kural elbette başlığı yorumsuz vermektir. Yazılı basın bu konuda internet dünyasına göre çok daha hassas. Şiddetin yükseldiği dönemlerde gerilimi düşürmek ve ‘nefret söylemi’nden kaçınmak ise kimlikler, inançlar konusunda çok daha duyarlı olduğumuz bu çağın medyaya yüklediği etik sorumluluk.

Milliyet olarak, kimi zaman sivil toplum ve akademik grupların ‘atölye’ çalışmalarına da katılarak, barışçı bir dilin en azından gazetemizde ve Milliyet.Com.tr’de etkili olması için uğraş veriyoruz.

Genç editörlerimizin bu mektuptan da sonuç çıkaracaklarını umuyorum.

EDİTÖRÜN DİLİ

Milliyet internet’te ‘Demirtaş haddini aştı’ başlığı üzerine Londra’dan yazan Koray Düzgören, barışçı dil konusunda genç editörlere düşen sorumluluğu hatırlattı

23 Ağustos 2010

Derya Sazak

Taraf Gazetesi BDP’yi boykot etti

Ahmet Altan: Taraf’ta BDP’ye yer vermeyeceğiz

Taraf gazetesi, yalan haberciliğine karşı çıkan BDP’ye, ‘o zaman sayfalarımızda açıklamalarınız yer almaz’ yanıtını verdi.

Böylece Taraf bir ilke imza atarak haber kaynağını ve dolayısıyla da okurlarının bir kısmını boykot eden belki de ilk gazete olarak basın tarihine geçmiş oldu.

BDP’nin yapmadığı açıklamaları haberleştiren Taraf, parti yönetiminden itiraz görünce BDP’yi cezalandırmaya karar verdi. Taraf gazetesi referandum öncesinde, ‘Başbakan’dan bir söz bekliyoruz’ başlıklı haberinde BDP Genel Başkanı Selahattin Demirtaş’ın ‘Başbakan’ın söz vermesi halinde boykottan vazgeçeriz’ dediğini iddia etmişti. Ancak manşetten verilen bu haber BDP tarafından yalanlanarak, tekdüz edildi. BDP, gazetenin bilinçli olarak çarpıtıldığı anlaşılan haberine ilişkin, ‘...Sayın Eş Genel Başkanımız, gerek habere konu Diyarbakır’daki basın toplantısında, gerekse de toplantının hemen ardından Taraf’a verdiği demeçte böyle bir ifade kullanmamıştır. Eş Genel Başkanımız, BDP’nin şartlarını açıklamış, ‘Başbakan’ın ne söylediği değil, ne yaptığı önemlidir. Söz değil icraat bekliyoruz’ ifadesini kullanmıştır’ açıklamasında bulunmuştu.

BOYKOT

Ahmet Altan ise, bu açıklamanın ardından BDP’yi boykot etmeye karar verdi. Altan, kaleme aldığı köşe yazısında ‘BDP’li politikacıların manevraları bana fazla ‘kıvrak’ geliyor son zamanlarda’ diye yazdı. Altan, bu nedenle de BDP’nin demeçlerine gazetesinde yer vermeyeceğini açıkladı.

‘...Ben bundan sonra BDP yönetiminden demeç istemiyorum. Biliyorum bu gazeteciliğe aykırı, bu yüzden tiraj da kaybedebiliriz ama ben o kadar da iyi bir gazeteci değilim’ diyen Altan, böylece Taraf’ın üstlendiği ‘siyasi’ rolü birinci ağızdan ilan etmiş oldu. Taraf’ın daha önce de ‘BDP boykotu esnetebilir’ başlıklı haberi BDP eşbaşkanı Selahattin Demirtaş ve Gültan Kışanak tarafından yalanlanmış ve eşbaşkanlar Kürt halkının bu tür haberlere itimat etmemesini istemişti.

NOT: Referandum sonuçları Kürtler’in ne kadar haklı çıktığını ve Taraf’ın ne kadar ‘taraflı’ bir gazetecilik yaptığını gösteriyor.

Kürt illerinde boykotun çok etkili olması karşısında Taraf Gazetesi’nin ne yapacağı merakla bekleniyor.

“Şimdi Barış Gazeteciliği Zamanı”

Faruk Bildirici
Hürriyet Gazetesi
Okur Temsilcisi

"Şimdi barış gazeteciliği zamanı" başlıklı bir yazı kaleme alan Hürriyet gazetesi Okur Temsilcisi Faruk Bildirici "Kürt sorununda yeni bir virajdayız. Dörtöl ve İnegöl’de yaşananlardan sonra abartılı, uç tepkiler verilmesi bir algı problemi yaşandığının en somut kanıtı." diye başladığı yazısına şöyle devam etti:

"Aslında ortalık 1991’den bu yana bir ayrışmanın işaret fişeklerinden geçilmiyordu. 1991 Kasım’ında Kayseri’de futbol maçındaki taşlamalar ile başlayan olaylar, aynı yıl Bigadiç’te, 1992’de Fethiye ve Alanya’da, 1993’te Ezine ve Tavas’ta, 1994’te Erdemli’de ve Nisan 2001’de Susurluk’ta devam etti.

Kavga, PKK’nın silahlı eylemlerinin artmasıyla birlikte yeniden tırmanışa geçti. İzmir, Zonguldak, Altınova, Seferihisar ve Bigadiç’te çıkan olaylar zinciri, İnegöl ve Dörtöl ile günümüze uzandı. Kürtler, bir yandan da batı kentlerinde sessiz bir mahalle baskısı ile karşı karşıya kaldı."

MEDYAYA GÖREV DÜŞÜYOR

"Bu noktada medyaya kritik bir görev düşüyor. Öncelikli olarak görmezden gelme tavrını terk ederek, kavganın taraflarını, nedenlerini adıyla sanıyla yazmalıyız. Tabii kullandığımız dil çok önemli. Şiddeti kışkırtmadan, her iki milliyetçiliği körüklemeyen, taraf olmadan, özdeşleşmeden aktarmalıyız olan biteni. Barışın, dostluğun yeniden kurulmasını sağlayacak örnekleri öne çıkarmalıyız.

Çünkü şimdi barış gazeteciliği zamanı. Bu terimin yaratıcısı Prof. Dr. Johan Galtung’un dediği gibi, barış, gerçek, halk ve en önemlisi çözüm odaklı gazetecilik yapmalıyız. Galtung’un formülü de basit: "Gazeteci her zaman kendine kimi, neyi haber yaptığını ve kullandığı dilin barışa katkıda bulunup bulunmadığını sormalı."